

A black and white portrait of an elderly man with short, light-colored hair, smiling slightly with his eyes partially closed. He is wearing a light-colored polo shirt. The background consists of dense, leafy foliage.

Constantin Stancu

**Dumitru
Hurubă**

GLUMIM, NU?

LIMES

Constantin Stancu

DUMITRU HURUBĂ. GLUMIM, NU?

Constantin Stancu

DUMITRU HURUBĂ

GLUMIM, NU?

(Texte din Rezervația cu Zăpăciți de Tranziție)

LIMES
2019

Colecția MONOGRAFII

Editor: MIRCEA PETEAN

Coperta: DINU VIRGIL

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
STANCU, CONSTANTIN

**Dumitru Hurubă – Glumim nu? : (texte din Rezervația
cu zăpăciți de tranziție) / Constantin Stancu. -**

Florești : Limes, 2019

ISBN 978-606-799-277-9

821.135.1.109

© Copyright Editura Limes, pentru prezenta ediție

Str. Castanilor, 3

407280 Florești, jud. Cluj

Tel.: 0264-544109; 0723-194022

e-mail: edituralimes2008@yahoo.com

www.edituralimes.ro

ÎN LOC DE PREFAȚĂ, CÂTEVA CUVINTE ... POTRIVITE ...

Pe **Dumitru Hurubă** l-am cunoscut într-un timp pe care nu-l pot așeza în spațiul spiritual al inimii. De fapt mi se pare că îl cunosc de când este lumea, dar nu a fost așa. A existat o clipă în care ne-am văzut și apoi totul a curs normal, ca între un umorist și un poet. Adică, doi scribi la Curtea Cuvântului.

În mod cert, el a fixat în câteva cuvinte dulci o tristețe care te atinge, dar totul pare real și adevărat. Mitică, așa cum îi spun prietenii, e un prieten adevărat, iar dacă te deplasezi într-un sens contrar, ești pe contrasens, îți sugerează că ai intrat în tagma zăpăciților de tranziție, ceea ce e adevărat dintr-un anumit punct de vedere.

Era o perioadă când el lucra la „**Camera de Comerț și Industrie**”, funcționar cu umor la butonieră și de câte ori ajungeam în Deva, ne întâlneam și discutam despre literatură, despre introducerea falimentului la privați, dar mai ales la stat, despre întâmplări cu scriitori, despre crime și flori, ne încârcam spiritual și el inventa noi definiții despre lumea în care trăiam. Acum este pensionar și încearcă să se pună bine cu Dumnezeu, scriind despre tehnica de a colora mintea cea de pe urmă a românului...

Din când în când ne mai trimiteam câte un email, ca semn că existăm, schimbam cărți și scriem despre cărți. Dacă aveai o problemă serioasă, avea și soluția pregătită.

Am înțeles de la Mitică un lucru simplu, dacă privești la televizor ai acces la marile idei literare și intri la idei în ceea ce privește lumea. Avea câte un catren pentru fiecare, iar personajele sale aveau idei trăsnite, erau originale pentru că

abia au intrat în democrație și se bucurau de libertatea de a ieși pe balcon și la plajă. El a știut să dea nume personajelor sale, era un fel de preot mai democrat și apoi își cerea scuze că s-au cunoscut.

L-am admirat pentru pasiunea sa constantă pentru **Apostolul Pavel**. A dorit să scrie o carte despre faptele acestuia, despre lucrarea acestuia și aduna mereu material în acest sens. Învăța și se dezvăța de contemporanii săi de la televizor, scriind despre marele om. Sunt sigur că are un manuscris secret despre minunile acestuia...

În spatele umorului său, însă, a existat multă seriozitate și tragism. Simțea tragedia umană mai bine ca oricine, dar știa că peste mizeriile vieții se trece cu un zâmbet și că un pisoai poate fi un personaj principal în drama politicii românești și pentru spectacolul mediatic.

A scris și publicat destul de mult pentru revista „România Literară”, revista scriitorilor din București și din țară, acolo unde doreau bucureștenii, a scris acele cronici despre spectacolul de la televizor. În momentul în care interesele oamenilor de la revistă nu au mai coincis cu satira din cronicile de tranziție, când oamenii de la revistă au fost atenționați că există un scriitor a cărui umor atinge „interesul național și siguranța națională”, Mitică a fost cenzurat. Puțini știu lucru acesta, în plină democrație cenzura funcționa de minune. Era cenzura financiară. E cenzura financiară. În spatele scenei financiare sunt cei care manipulează pentru a rămâne la butoanele de fiecare zi.

Iată ce scria Gabriel Dimisianu despre cronicile de tranziție:

„De mai mulți ani, cititorii revistei România Literară pot întâlni, în pagina penultimă a revistei, rubrica de comentarii TV a prozatorului Dumitru Hurubă: spirituală, acidă, mereu incitantă. Este o fereastră deschisă către

spectacolul actualității această rubrică, așa cum ni-l prezintă televiziunile și cum îl percep personajele mucalite ale lui D. Hurubă: el însuși, prietenul Haralampy, soția sa Coryntina s.c.l. Nu este doar o «cronică TV», ce scrie săptămânal în «România Literară» D. Hurubă, ci și o cronică a vieții noastre de fiecare zi, prea adesea covârșită de absurd și de comic involuntar”.

Dar Mitică și-a pregătit cu nonșalanță și tristețe dosarul său de cadre, o autobiografie de umorist.

Iată ce scrie Mitică despre sine:

„În continuare, precum orice bun și brav român, am început să scriu versuri. Constatând, însă, în scurtă vreme, că numărul poezilor depășea cu mult populația țării, m-am transferat la Departamentul Proză satirico-umoristică unde mai erau câteva locuri libere la Compartimentul «Umor Negru». La concursul organizat am participat singur clasându-mă al doilea cu coroniță de scai. Pentru primul loc se punea coroniță de spini ...”.

Dumitru Hurubă are și avea, culmea, prieteni printre umoriști. Lucru mai rar întâlnit în breasla meșterilor de umor... Mi l-a prezentat pe **Cornel Udrea**, la Deva, probabil, am primit o carte din care mi-a fost interzis să citez, pentru că eram pasibil să fiu arestat pentru încălcarea drepturilor de autor. Am scris și despre Cornel Udrea cu sentimentul că Mitică îmi va un martor favorabil. Adevărul este că e o întâlnire cu oamenii de umor e una interesantă, de expediție în savana literară...

Dumitru Hurubă a lăsat un mesaj interesant în romanul **Cobaii**, un semn că suntem la mâna istoriei, că ieșirea se face prin *dragoste și afecțiune*.

El a scris despre scriitorii din județul Hunedoara și nu numai, s-a aplecat cu interes asupra operelor care s-au ivit aici, i-a păsat cumva de fiecare scriitor și a avut puterea de a se detașa de *cultura de gașcă*, cu sentimentul că are ceva mai important de făcut...

...Și trebuie să recunoaștem: umorul e o problemă importantă, presupune multă tristețe și detență... Fără umor am fi o specie pe cale de dispariție... Autorul a avut curajul de a fi unul din personajele scrierilor sale, nu a evadat din context s-a simțit solidar cu epoca, cu sine, cu tristețea ...Poate doar la Caravaggio, marele pictor, am găsit același curaj de a-și pune capul pe tava condamnatului, pentru ca oamenii din vremea sa să-l poată vedea părtaș suferinței generale, că este inserat în tabloul vremii de Creator...

Într-o vreme interesantă, Dumitru Hurubă a dus importante puncte de vedere despre Țiganiada, atrăgându-ne atenția că actualitatea lui Ion-Budai Deleanu este presantă...

A criticat și a fost ironic cu fenomenul Facebook, un loc ideal pentru rătăciții în tranziție. A pus în lumină incultura, oportunismul, obrăznicia, falsul talent.

Oricum, Hurubă ne conduce cu măiestrie prin ținutul zăpăciților de tranziție...*pentru a vedea dacă putem fi și fericiți*..., citându-l cu bucurie...

DUMITRU HURUBĂ

– membru al Uniunii Scriitorilor din România –

Data nașterii: 26 octombrie 1944 (reală); 22 noiembrie (oficială).

Localitatea: Comuna Subcetate-Mureș, sat Călnaci, Cătuțul Șăștina, județul Harghita.

Domiciliul: Simeria, Aleea Primăverii nr. 7, județul Hunedoara.

Telefon: 0254-261735; 0725/651807;

E-mail: *d.huruba@yahoo.ro*

ACTIVITATE LITERARĂ:

1990-1991, secretar literar-artistic în redacția revistei satirico-umoristice *Râsu' lumii* (Deva);

1991-1992, redactor la ziarul *Glasul Ardealului* (Deva);

1992-2002, redactor șef al revistei *Comerțul hunedorean*, editată de Camera de Comerț și Industrie a Județului Hunedoara.

DEBUT ÎN PRESĂ:

mai, 1967, în ziarul „**Steaua Roșie**” din Tg. Mureș (versuri).

DEBUT ÎN PRESA LITERARĂ:

iunie, 1977, în revista **Vatra** din Tg. Mureș (proză scurtă – PROBLEME LA BLOCUL X7) și în **România literară**, mai 1978, cu proza ION HĂLĂUCĂ ȘI CAPRELE.

COLABORĂRI DE-A LUNGUL ANILOR la revistele:

Vatra și Vatra veche (Tg. Mureș), **România literară și Luceafărul** (București), **Orizont și Orient latin** (Timișoara), **Transilvania** (Sibiu), **Ateneu** (Bacău), **Tribuna** (Cluj), **Discobolul** (Alba Iulia), **Familia și Al cincilea anotimp** (Oradea), **Vox Libri, Ardealul literar, Semne-Emia și Arhipelag** (Deva), **Provincia Corvina** (Hunedoara), **Argeș (Pitești) Oglinda literară** (Focșani), **Banat** (Lugoj), **Poesis** (Satu Mare), **Observatorul** (Toronto – Canada), **Asymetria** (Paris, Franța; red. șef. Dan Culcer), **Agero** (Germania), **Opinii culturale** (Deva), **Scoala noastră** (Miercurea Ciuc), **Paradigma** (Drobeta Turnu Severin), **Cenaclul de la Păltiniș** (Sibiu), **Saeculum** (Focșani), **Banchetul** (Petroșani) etc.

COLABORĂRI LA REVISTE DE UMOR:

Moftul român, Urzica și Șopârla (București); redactor la revista **Râsu' lumii** (1990-1991, Deva).

ALTE COLABORĂRI:

România literară (Cronica TV – rubrică săptămânală); timp de câțiva ani; rubrică permanentă de critică literară la ziarul **Cuvântul liber** (Deva); ziarul **Adevărul Harghitei** (Miercurea Ciuc); **Mesagerul Transilvan** (Cluj), redactor la ziarul **Glasul Ardealului** (Deva); **Lumina** (Deva); **Week-magazin** (Deva); **Dava** (Deva); **Călăuza** (Deva); **Steagul roșu și Matinal** (Petroșani).

COLABORĂRI la:

TVR Cluj, DEVASAT Deva, Radio Deva, Radio Cluj, Radio Timișoara, Radio București.

FONDATOR ȘI REDACTOR ȘEF al revistei **Opinii Culturale** (Deva, 1995-1999).

REALIZATOR de emisiuni culturale la **Radio-Deva, Antena 1 – Deva și One Tv – Deva.**

RADIO TIMIȘOARA, 2009:

Interviu realizat de redactorul Veronica Bălaj;

RADIO ROMÂNIA CULTURAL:

Interviu de Cristan Bleotu, realizatorul emisiunii Revista Literară Radio, și Lectură din creația proprie – noiembrie, 2011.

RADIO TIMIȘOARA, 2013:

Interviu realizat de redactorul Mihai Junea.

PREMII:

PREMIUL II, pentru proză, la Concursul „Imn vârstelor de aur”, Tg. Jiu, 1981.

LOCUL I PE ȚARĂ (Proză scurtă) la Festivalul Național „Cântarea României”, ediția 1984.

PREMIUL REVISTEI ATENEU (Bacău), (proză), în cadrul Zilelor „Liviu Rebreanu” – Bistrița, 1984; președintele juriului: Mihai Sin.

MENȚIUNE, la „Gala umorului”, Bușteni, județul Prahova (1987), gală organizată de Uniunea Scriitorilor din România.

LOCUL I la Concursul de creație literară satirico-umoristică „**Mărul de aur**”, Bistrița, 1988; președintele juriului: Valentin Silvestru.

PREMIUL „CEA MAI BUNĂ CARTE DE UMOR A ANULUI” pentru volumul de proză scurtă satirico-umoristică **Rezervația de zăpăciți**, în cadrul „Festivalului de umor „Ion Cănavoiu”, Tg. Jiu, 1995; președintele juriului: Artistul poporului, Radu Beligan.

DIPLOMĂ, pentru lansarea volumului **CARTE DE COLORAT MINTEA**, la Salonul editurilor hunedorene 28-29 aprilie 1998 (Inspectoratul pentru cultură al județului Hunedoara, Biblioteca „Ovid Densusianu” Hunedoara – Deva, Rețeaua librărilor Deva.

DIPLOMĂ DE EXCELENȚĂ, acordată de Consiliul Județean Hunedoara, 2004.

LOCUL I la Festivalul Internațional de Satiră și Umor „**Mărul de aur**”, Bistrița, 2009, ediția a XXV-a, președintele juriului: George Corbu, Secțiunea de concurs *Creație literară* – pentru vol. **O antologie de umor românesc**, Ed. Eubeea, Timișoara, 2008.

DIPLOMA ȘI PREMIUL „LUDICA MAJOREM” pentru *O antologie a Umorului Românesc* în cadrul Festivalului Național de Umor „Liviu Oros”, ediția a IX-a, Deva, președinte Cornel Udrea, martie, 2009;

DIPLOMĂ DE EXCELENȚĂ, acordată de Asociația culturală „Pro-Isis, Orăștie, 2009.

DIPLOMA „PRIETEN AL BIBLIOTECII”, acordată de Biblioteca județeană „Ovid Densusianu” Hunedoara – Deva, la a 65-a aniversare a zilei de naștere;

PREMIUL DE EXCELENȚĂ, al revistei „Discobolul”, acordat de Consiliul Județean Alba, 2009;

PREMIUL PENTRU PROZĂ, pentru romanul **COBAIL**, acordat de Uniunea Scriitorilor din România, Filiala Alba-Hunedoara și Consiliul Județean Alba, 2010;

PREMIUL DE EXCELENȚĂ, acordat de Uniunea Scriitorilor din România, Filiala Alba-Hunedoara și Consiliul Județean Alba, 2011;

PREMIUL PENTRU DRAMATURGIE, acordat de Filiala Alba-Hunedoara a Uniunii Scriitorilor din România, pentru volumul de teatru **AL II-LEA ADAM**, 2011;

PREMIUL PENTRU OPERA OMNIA, pentru întreaga activitate literară, acordat de Uniunea Scriitorilor, Filiala Alba-Hunedoara, 2013;

DIPLOMA DE MERIT CULTURAL, acordată de Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale – Deva, pentru participarea la Festivalul Național de Umor „Liviu Oros” ediția a XIV-a”, 2014;

Scriitorul umorist DUMITRU HURUBĂ, este cuprins în *Dicționarul General al Literaturii Române*, (vol. 3, E-K, p. 538-539), coordonat de Acad. Eugen Simion și editat de Academia Română în anul 2005.

DUMITRU HURUBĂ este prezent în:

SCRIITORI AI TRANSILVANIEI, 1949-2014, Dicționar critic ilustrat, publicat de Uniunea Scriitorilor din România, Filiala Cluj, Editura Eikon, Cluj-Napoca, 2014, p. 192;

Monografia Județului Hunedoara – PERSONALITĂȚI HUNEDORENE, vol. 5, Casa de Editură Emia, 2015, p. 461-465;

SANGIDAVA, 3 (IX), serie nouă, Editura NICO, Tg. Mureș, 2015, p. 66-74, Editor: Fundația Culturală „Miron Cristea, sub egida Consiliului Județean Harghita;

REPERE IDENTITARE ROMÂNEȘTI din județele Covasna și Harghita, de Ioan LĂCĂTUȘU și Erich-Mihail BROANĂR, Editura Eurocarpatica, Sf. Gheorghe, p. 370;

ANTOLOGIE DE POEZIE ROMÂNĂ CONTEMPORANĂ, vol. 3, Editura TipoMoldova, Iași, 2014, p. 563-580.

31 mai – 1 iunie, 2013, Alba Iulia, participant la **Colocviul romanului românesc contemporan** condus de Președintele Uniunii Scriitorilor din România, Nicolae Manolescu, cu comunicarea **FICȚIUNE? EVAZIUNE? NUUUU: BLOG!**

VOLUME PUBLICATE:

NOAPTEA UNUI MEDIC (proză scurtă), Comitetul de cultură și educație socialistă a județului Hunedoara, Deva, 1979;

DEBUT'86, volum colectiv de debut la Editura Cartea Românească, București, 1986;

IUBITA MEA, E ORA INDEXĂRII (versuri), Editura PC Graf, Deva, 1994;

REZERVAȚIA DE ZĂPĂCIȚI (proză satirico-umoristică), Editura Corvin, Deva, 1995;

CARTE DE COLORAT MINTEA (versuri social-satirico-umoristice), Editura Emia, Colecția „Scorpion”, Deva, 1998;

BUNĂ SEARA, DOMNULE MANN... (povestiri), Editura Eubeea, Timișoara, 1998;

UN SCORPION PE CONTRASENS (schițe și povestiri satirico-umoristice), Editura Corvin, Deva, 1999;

DE VORBĂ CU... (interviuri), Editura Eubeea, Timișoara, 1999;

INSOMNII BINEFĂCĂTOARE (critică literară), Editura Corvin, Deva, 2000;

SCUZAȚI CĂ NE-AM CUNOSCUȚ (schițe și povestiri satirico-umoristice), Editura SigNata, Timișoara, 2001;

BALAMUCUL, DRAGOSTEA MEA... (roman umoristic), Editura Călăuza, Deva, 2002;

CRONICI TV din vremea zăpăciților de tranziție, Editura Călăuza, Deva, 2004;

CRIME ȘI STRĂLUCIRE (microbiografii ale unor personalități istorice: Ahasverus, Apostolul Pavel, Maria Stuart...), Editura Călăuza, Deva, 2004;

NATURĂ VIE CU SCORPION SENTIMENTAL (microroman), Editura Emia, Deva, 2005;

ACOLO ȘEZUM ȘI... RÂSEM (Cronici TV publicate în România literară), Editura Corvin, Deva, 2006;

AMANȚII GAIȚELOR CU CAP DE STRUȚ (roman), Editura Eubeea, Timișoara, 2008;

CARTE DE COLORAT MINTEA (versuri, ediție definitivă), Editura Corvin, Deva, 2008;

COBAIL (roman), Editura Eubeea, Timișoara, 2009;

CITITORUL DE ILUZII (cronici și recenzii literare), Editura Eubeea, Timișoara, 2010;

EVADAȚII DIN CLEXANE (roman), Editura Eubeea, Timișoara, 2010;

SCORPIONISME (pamflete și eseuri), Editura Eubeea, Timișoara, 2011;

AL II-LEA ADAM, teatru, Editura Eubeea, Timișoara, 2011;

CA O FLEANDURĂ, IUBIREA (proză scurtă), Editura Eubeea, Timișoara, 2011;

IAGO – SFORĂRIE DE LUX (roman), Editura Eubeea, Timișoara, 2011;

ARANKA-NÉNI, SAU CANAPEAUA CU SCÂRȚ, (roman), Editura Limes, Cluj-Napoca, 2012;

SĂ VĂ SPUN CEVA... (eseuri), Editura Limes, Florești, 2012;

BATE VÂNTUL PRIN CĂMARĂ (poezii patriotice), Editura Limes, Cluj-Napoca, 2012;

AȘA CRED EU... (interviuri), Editura Limes, Florești, 2013;

BIROUL DUȘILOR DE-ACASĂ (roman), Editura Limes, Florești - Cluj, 2013;

SPERIAȚII DIN PĂDUREA CAILOR (roman), Editura Limes, Florești - Cluj, 2013;

LOVE STORIES – fără sentimente! (proză scurtă), Editura Cenaclul de la Păltiniș, Sibiu, 2013;

NEBUNATICII, col. OPERA OMNIA – ROMANUL DE AZI, Editura TIPOMOLDOVA, Iași, 2013;

FILIALA CASEI DE NEBUNI (roman), Editura Limes, Florești – Cluj, 2014;

ȘOFERI ÎN CAMPANIE comunisto-agricolă 1979, col. OPERA OMNIA – ROMANUL DE AZI, Editura TIPOMOLDOVA, Iași, 2014;

ÎNCĂ NU E PREA TÂRZIU, cronici literar-optimiste, Editura Tipomoldova, Iași, 2014;

SCRIITORI CONTEMPORANI DIN JUDEȚUL HUNEDOARA, Editura TipoMoldova, 2014;

POEZII CÂRCOTAȘE, Editura TipoMoldova, Iași, 2014;

MISOGINUL BINE TEMPERAT (proze), Editura Limes, Florești – Cluj, 2014;

SPONDILOZA LA ȘARPELE CU CLOPOTEI (roman), Editura Limes, Florești - Cluj, 2015:

CIUMURLIA CU DRĂCUIELI, (roman), Editura Limes, Florești - Cluj, 2015:

ESEURI, CRONICI, CRONICHETE... LITERARE, Editura Limes, Florești – Cluj, 2015;

LA BODEGA „TRI SCHELEȚI” (roman), Editura „Limes”, Florești - Cluj, 2016;

... DA’ CINE-A ZIS CĂ SUNTEM NORMALI? (proze), Editura Limes, 2016;

SCENARITA, eseu-fantezie, Editura Limes, Florești – Cluj, 2016;

SĂ NE MAI REAMINTIM DE... MICROBIOGRAFII (Coșbuc, Jerome, Seceleanu, Sin, Topârceanu), Editura Limes, Florești - Cluj, 2016;

EPIGRAME ȘI... POEZIURI, Editura Limes, 2016;

SCUZAȚI CĂ NE-AM CUNOSCUȚI... (proze), Editura Limes, Florești - Cluj, 2017;

A.D.P., AGENȚIA DUȘILOR CU PLUTA (roman), Editura Limes, Florești - Cluj, 2017;

SCHEPSIS (Poeme și Catrene), Editura Limes, Florești - Cluj 2017.

Etc.

VOLUME COLECTIVE. În:

CINE AI FOST DUMNEATA, DOMNUL VALENTIN SILVESTRU? (Editura Timpul, Reșița, 1997);

ANTOLOGIA COPILĂRIEI (Editura Emia, Deva, 1998);

ANTOLOGIA „UMORUL REFORMEI, REFORMA UMORULUI” (Editura Hiparion, Cluj-Napoca, 2001);

ȚIGANIADA, NOI PUNCTE DE VEDERE (în colab. cu: Doina Bălțat și Călina Gherga Ciochină), Editura Eubeea, 2008;

O ANTOLOGIE DE UMOR ROMÂNESC (în colab. cu Doina Bălțat), Editura Eubeea, 2008;

ANTOLOGII PUBLICATE PE PLAN JUDEȚEAN (proză, teatru și versuri);

VOLUME ÎN CURS DE EDITARE:

JURNAL DE COBAI AL DESTINULUI, ROMANȚE PENTRU..., versuri, PĂREREA MEA..., teorie literară
REFERINȚE CRITICE în revistele: **România literară** (București), **Vatra** (Tg. Mureș), **Orient latin** (Timișoara), **Tribuna** (Cluj-Napoca), **Ardealul literar** (Deva), **Orient latin** (Timișoara), **Arhipelag** (Deva), **Provincia corvina** (Hunedoara), **Transilvania** (Sibiu), **Agero** (Germania), **Discobolul** (Alba Iulia) ș.a.

AM PRIMIT DE LA DUMITRU HURUBĂ:

Rugăciunea unui alt dac...

Tatăl nostru care ești în ceruri
Mai vezi și de-ale noastre adevăruri?
Mai aruncă-ți ochii, Doamne, către noi
Și vezi-ne-adâncirea în nevoi...
Că-n țara asta sfântă și bogată
Un monstru ne mănâncă și ne gată
Și n-are șapte capete, ci mii
Și zvântă tot: femei, bărbați, copii...

Părinte bun, de-atâta libertate,
Hoția se numește azi dreptate;
Iar de la Răsărit pân-la Apus
Se vede, peste tot, că josu-i sus;

De pomenim de strămoșească glie,
E-un fel de ceaușistă blasfemie;
Sau poate că există-al Tău acord
Să fie vrașiște din Sud în Nord?

Că-a fi nedrept nu-i astăzi vreo scofală
Când Nimenea-i mândrie națională;
Dar poate ne-nțelegi și-o să deochi
Acele râme slute și cu ochi;

De-auzi, Părinte, slove din Psaltire,
Să știi că-i de la cozi, la cimitire,
Că nu mai este-un unic „drag” partid,
Dar genocidul e mai genocid;

Mai cată-n MARELE REGISTRU,-n file,
Să afli, Doamne, că ne mor cu zile
Părinții noștri dragi, tot mai sărmani,
Cu rușinoase pensii de doi bani;

Tatăl nostru, mai întoarce-ți fața
Să vezi la noi că-i noapte dimineța;
Să vezi că nu doar junii sunt corupți,
Ci-armate-ntregi cu care să Te lupți;

De fură unul azi o barabulă,
Stă vreme-ndelungată în celulă,
Pe când escrocii mari veniți în flux
Își duc viața în desfrâu și lux;

Se înmulțesc ca iepurii golanii
Și-s tot mai pământii țărani;
Sunt ultimii pe care-i mai avem
Și nu-i vom mai avea când o să-i vrem;

Tatăl nostru – înțeleptul, bunul –,
Mai trăsnește, Doamne, câte unul
Dintre-acei ce sângele ni-l sug
În schimbul unui prezumtiv belșug;

Mai vezi ce se întâmplă cu corupții,
Și numără, că se-nmulțiră rușii...
Bătrânii spun că-i lumea cea de-apoi,
Iar pregătirea de SFÂRȘIT e-n toi;

Ne vezi cum coborâm din lipsă-n lipsă
Și viețuim ca-ntr-o Apocalipsă?
Suntem jucați precum la pronosport,
Iar trupul țării e aproape mort...

Nimicurile, demagogic, urcă
Și țara, prin ce zic și fac, o spurcă;
Că, iartă-mă, dar mă întreb cum faci
De-avem pe cap atâția tolomaci?

Și-auzi-i cât de patriotic latră
Din Dobrogea-n Țara de Piatră,
Din Dorohoi în Caraș-Severin
Acoperind pământul cu venin...

Tatăl nostru – cei de prin canale,
Sunt tot progenituri de ale Tale!
Și, viermuindu-și viața sub pământ,
Mai pot avea în lume ceva sfânt?

Și toată lumea asta, tot mai tristă
Mândrindu-se cu stirpea burebistă,
Când unii-și duc viața-n roz și mov,
Mai poate raționa ca dreptul Iov?

Se clatină credința, mor speranțe,
Căci nimeni nu mai crede în instanțe;
Că Te întreb: mai au ei ceva sfânt?
Măcar în cer nu-aicea pe pământ...

TATĂL NOSTRU care ești în Ceruri,
Trimite-ne un regiment de cleruri,
Și echipează-l, Doamne, și cu calm,
Dar pune-i în sacoșe și napalm...

Că pe la noi se cam îngroașe ciorba
De când mai-marii ne tot duc cu vorba...
Și-i bine, Luminate, să cunoști,
Că toți ne cred înapoiați și proști.

De-o vreme toți escrocii dau năvală
Și-și spun compatrioți cu mare fală;
Toți hămesiții sunt investitori,
Dar fură cu-n avânt de te-nfiori!

Ne-au invadat termitelile bipede
Și-n urmă-le nimic nu se mai vede;
La noi doar veneticii sunt deștepți –
Românii-s niște primitivi inepti...

Nici n-am făcut și nici nu facem bine
Ca jaful cu hoția să se-mbine...
“Să radem tot” – așa au decretat,
Apoi vom trece și la numărât;

Stăpâne, dacă vrei, dă o poruncă
Să nu se mai trăiască fără muncă!
Să nu trăiască, unii, fastuos,
Doar pentru că intrarea li-e prin dos...

Iar când vorbesc de dragoste de țară
Să nu le sune glasul a ocară!
Căci binele de-aicea și l-au supt,
Puțin pe față, mult pe dedesubt.

Că-aici nelegiuirea e majoră,
Iar Biblia o zicere minoră;
Și toate au un singur înțeles,
Numit pe românește INTERES.

Mai urmărește, Sfinte, fariseii,
Căci, cei cu chip de oi nu-s mielușeii,
Ci inși în haite de sălbăticiuni,
Ce-și latră demnitatea prin minciuni;

Mai angajează-apoi și niște îngeri
Să ne mai păzească de înfrângeri;
Și mai tratează chiar cu Belzebut
Să-i mai îndoiaie pe escroci sub cnut...

Căci toate-n țară au luat-o razna,
De când tot cei puținii ne iau hazna!
Și-auzi-i, Doamne, cât sunt de morali,
Când spun că-n țară toți suntem egali!

Egali în ce ? În vile și podoabe
Cu viața amărâtă din cocioabe?
Căci, mai aruncă-Ți ochii către noi
Să vezi cum mergem înainte spre-napoi;

Avem Bugete de-austeritate
Dar cei puținii-și construiesc palate;
Apreciază, Doamne-al lor efort,
Dar dă-le către Iad un pașaport

Trăim și-acum ca-n vremea comunistă,
Că porcii îi tăiem tot de pe listă...
Deci, cum a zis Poetul: „Toate-s praf”,
Doar că acum ar spune: „Totu-i jaf!”

Deva, decembrie 2009
DUMITRU HURUBĂ

CU SACOUL ROS DE MOLII

Dumitru Hurubă are rara capacitate de a stârni zâmbetul acolo unde iadul este pavat cu bune intenții. Mereu tânăr, pentru că umorul te menține în formă, ne atrage atenția că el scrie asiduu la o carte importantă, cartea de colorat mintea. Este poate mintea noastră cea de toate zilele, este mintea cea de împrumut, este mintea cea de urmă, obișnuită la români din tranziție? Nu pot răspunde la această întrebare, trebuie să fii cetățean liber într-o rezervație de zăpăciți, după cum ne-a sugerat scriitorul într-o carte a sa, cu titlu atât de incitant. El trece prin iad cu zâmbetul pe buze și vorbește de raiul dintr-un zâmbet...

Cu mijloace simple, dar nu simpliste, scrierile lui Hulubă sunt legate strâns de realismul dur al vremii, plimbarea prin viață pur și simplu, pe care o propune scriitorul este însoțită de ironie, de sentimentalismul potrivit al iubitorului de frumos, al iubitorului de un gest plin de căldură. Dintr-o întâmplare simplă, scriitorul pregătește un festival reușit în care satira și umorul, fac legea.

Scrierile lui se adresează în primul rând oamenilor simpli care supraviețuiesc cu greu dificultăților zilnice. El, omul simplu, trebuie să renunțe la multe pentru a rezista, iar Mitică dă rețeta fericirii: am putea omite clipa la cafea, iar iubita la... clipsuri.

Mitică are mereu un dialog cu o iubită imaginară, este iubita cu cernoziom pe ghețe, iubita misterioasă este chiar viața, amărâta noastră de viață de care suntem legați și îndrăgostiți permanent.

Brusc, cea mai importantă clipă devine pentru noi - clipa indexării, clipa miracol de care ne legăm, la care sperăm, ea face parte din timpul marilor speranțe, ne dezvăluie mecanismul unei filosofii de o viață.

Personajele principale din versurile lui Dumitru Hurubă sunt **Parlamentul, Guvernul, Primăria, primul-ministru, indiferent de nume, anotimpurile, ploaia, iubita, omul din balcon, cel care privește orașul de sus, orașul asasin**, care distruge încet, dar sigur, speranța, cu moda lui, cu obiceiurile, cu pasajul de pietoni, cu erorile...

Au fost zile, au fost săptămâni în care scriitorul, baron de Hunedoara, locuitor de drept al municipiului Deva a adus în sufletele și-n casele noastre un zâmbet indexat pentru a uita de adevăratele indexări, publicațiile l-au găzduit cu sinceritate și generozitate pentru că Mitică le oferea miracolul unui umor de bună calitate.

Dumitru Hurubă s-a impus în literatura de umor cu o abnegație demnă de un poet, acolo unde poeții au tot timpul la dispoziție să demonstreze că sunt proprietarii adevărului, el a zâmbit și a făcut legea, adică a pus degetul pe rană. Locuitorii din Deva ar trebui să fie foarte atenți la scrierile lui Hurubă pentru că le arată de fiecare dată calea dreaptă, chiar dacă nu spune aceasta explicit, dar umorul o arată implicit.

El a devenit un fel de consilier local permanent, fără partid, fără vot, care decide unde trebuie să ducă șoseaua națională, care întâmplător trece și prin localitate.

Scriitorul este tot timpul pregătit să inventeze un personaj surpriză, cu nume cunoscut dar care nu există în evidențele de la primărie, care nu seamănă cu nimeni, dar care este foarte apreciat, este vecinul nostru din compartimentul de tren, este amicul de la coada apărută brusc la covrigăria din centru.

Nu știu câți ani au personajele acestea de autor, dar, precis, îl sfidează pe Hurubă, ele nu au vârstă și mai zic în glumă „**tata Mitică**”. Noi ne facem că nu observăm, că totul este în regulă, ne frământă prețul lobodelor, al urzicilor, al ciupercilor, taxa pe trecut drumul dintre Rai și Iad, cum se exprima atât de plastic **Marin Sorescu**.

Cu o fantezie demnă de un adolescent, scriitorul a păcătuit abordând parodia. Textele sale seamănă cu poezii adevărate, dar sună altfel, sunt mai ale noastre, mai de la pasajul de pietoni, le și putem reține, așa cum se reține tristețea, uneori. De fapt Topârceanu a scris despre Mitică cu mult înainte, l-a anticipat. Versurile marelui scriitor, atât de cunoscute, sunt un fel de testament lăsat lui Hurubă:

„Dar de sus, din corcoduș, / Pitulându-se-ntre
foi, / Mititel și jucăuș, / Le-a răspuns un pițigoii: /
Câți ca voi! / Câți ca voi!...”.

Aceasta este filosofia de viață care străbate opera lui Mitică, detașarea de zgura cotidiană, de eșecurile cetățeanului în fața necunoscutului.

Perseverent, Dumitru Hurubă scrie despre prieteni, scrie despre marile cărți de cultură, ne pune în sacoșa de piață câte o carte despre istoria de ieri și de mâine, strivește gogoșarii cu câte o antologie, ne îndulcește cafeaua cu puțină mitologie. Noi nu observăm aceasta, facem calcule privind indexarea surâsului și ne-ntrebăm dacă Banca Mondială a prevăzut fonduri suplimentare pentru implementarea umorului la români, pentru că în Județul Hunedoara noi avem reprezentantul nostru care gestionează, de ceva vreme bună, un fond ilicit, obținut la negru, pentru promovarea pe piață a unui drog periculos: satira...

Știi cea mai tristă, dar perfectă întâmplare care i se putea petrece lui Mitică Hurubă.

Când a venit vremea lansării volumului *Carte de colorat mintea*, Deva: Editura Emia, 1998, scriitorul a fost plasat în mijlocul publicațiilor pentru copii. Cu umor involuntar, distribuitorii de carte au crezut că această lucrare originală era destinată copiilor... Aproape că îi credem:

„Gata, dragă, cu Infernul – / Am ajuns să
știm un rost: / S-a remaniat Guvernul / Și va fi
tot cum a fost”.

Cu răbdare, scriitorul a acceptat realitatea care o luase înaintea ficțiunilor sale, realitatea care depășea fantezia debordantă a criticului... Acesta este „cântecul de leagăn al tranziției”, cântecul amatorilor care adorm un destin...

Stilul scriitorului este stilul fără stil, în aparență nimic nu lasă impresia că Mitică vrea ceva deosebit, el ne povestește cu blândețe ceva banal, dar la sfârșit ne pune în față adevărul crud, dar drept. Cei fără coloană vertebrală ar trebui să se ferească de acest stil, e un stil periculos, demoralizator...

Nu-l cred pe scriitor, el e mai tânăr decât îl arată buletinul de identitate, după cum și scrie:

„Dar, în toate e un bine, / Și nu-i vorbă de
minuni: / Azi mai bine-i decât mâine... / Plouă,
plouă cu minciuni”. (*Ploi de toamnă* - din
volumul *Carte de colorat mintea*, Deva, Editura
Emia, 1998).

Dumitru Hurubă are cultul prieteniei, prietenii nu-l pot uita, unii nu o merită, alții nu o prețuiesc la adevărata valoare, dar noi știm că poetul umorist nu uită, este memoria unui om cu inimă mare, neindexată.

Prietenia lui Hurubă valorează cât un premiu literar, iar alături de scriitorul de la Simeria (cândva locuia la Deva) ne simțim deja implementați spre Europa, acolo unde există o piață de flori...

Hațeg, la ora indexării ...

SCURT DIALOG CU DUMITRU HURUBĂ

1. De-a lungul vieții, ce ați considerat că vă lipsește cel mai mult?

R. Inspirația, inventivitatea și spontaneitatea, trei elemente pe care le-am iubit și care, așa cum se întâmplă în mari investiții... sentimentale, m-au trădat cu nonșalanță. Iar aceasta nu doar pentru că, fiecare dintre acestea a însemnat suportarea de frământări, renunțări, reveniri, căderi sufletești, și etc. din această categorie, finalizate, nu o dată, cu ore lungi de insomnii...

2. Ce ați învățat de la adversarii sau dușmanii dumneavoastră?

R. Să perseverez, atunci când am ajuns să conștientizez că produsul minții mele mă reprezenta ca individualitate, dar avea și valoare reală, comparabilă nu cu nimicnicia intelectuală a adversarilor sau dușmanilor – ca să te citez – ci valori recunoscute. Mai ales literare... N-a fost și nu este ușor, dar o victorie, din acest punct de vedere, mi-a adus, de fiecare dată, satisfacții mari – fără să-mi pierd realismul și bunul simț...

3. O întrebare clasică: ce înseamnă dragostea pentru dumneavoastră, la modul practic, de zi cu zi?

R. Totul, nu doar pentru a mă conforma zicerii Apostolului Pavel cum că, „Dacă dragoste nu e, nimic nu e!” Nu. Simt, cel puțin la această vârstă, că neinvestind dragoste în tot ce

fac, realizările vor purta cu ele o nuanță de neîmplinire, de vulnerabilitate chiar; în asemenea cazuri, pierderile sunt irecuperabile, aceasta, printre altele, și pentru că nu mai prea am timp...

4. Care sunt cărțile pe care le preferați și de ce le preferați pe acestea și nu altele?

R. *Aș vorbi mai degrabă despre autori, despre cei care, prin cărțile lor, egal-valoaroase, nu mi-au trădat așteptările, regăsindu-i, de fiecare dată, ca individualități artistice și personalități puternice, la fiecare lectură. Deși, așezând alături câteva nume, pot părea nehotărât. În realitate, este vorba despre valoare... Jerome K. Jerome, Rabindranath Tagore, Tudor Mușatescu, Mark Twain, Ernest Hemingway, Sigmund Freud, din când în când Aurora și Gabriel Liiceanu, Andrei Pleșu...*

5. Care este locul în care vă simțiți cel mai bine?

R. *Ciudat: cel mai bine și cel mai... incomod, ca să nu spun speriat, atunci când mă aflu în fața unei coli albe de hârtie și, mai nou, în fața paginii albe de calculator.*

6. Ce înseamnă pentru dumneata gândul acesta: acum?

R. *Acum? E clipa de viață care trebuie exploatată la maximum, pentru ca, atât cât va fi posibil, să ne-o amintim cu liniște și ca pe o împlinire. La o anumită vârstă acum-ul nu mai este ceva abstract, lipsit chiar de importanță sau ceva care poate reveni, fie și sub o altă formă, ci acel ceva dincolo de care, într-o ordine normal-cronologică, se poate afla neînțoarerea. Fără să fiu sau să gândesc fatalist, sau... apocaliptic.*

Câteva note literare, cronici și texte
despre cărțile lui Dumitru Hurubă

CRIME ȘI STRĂLUCIRE

(*CRIME ȘI STRĂLUCIRE*, ESEU, EDITURA CĂLĂUZA V.B., 2004)

Dumitru Hurubă iese din timpul său, privind țintă la reperatele pe care istoria i le pune la dispoziție: **Alexandru Macedon, Socrate, Apostolul Pavel, Maria Stuart**. Fascinat de marile întâmplări care au schimbat lumea la un moment dat, scriitorul face o mică prezentare a căderilor și a ridicărilor omului în cartea *CRIME ȘI STRĂLUCIRE*, ivită la Deva: Editura Călăuza v.b., 2004, și prezentată celor care îl apreciază în ziua în care autorul împlinea 60 de ani: un umorist în căutarea istoriei pierdute. Cartea este un fel de răspuns la întrebările autorului și pe care societatea în care trăiește nu i l-a putut da. În lipsa unor personalități autentice în societatea românească contemporană Dumitru Hurubă a inventat o carte care să prezinte astfel de tipologii care, evident, marchează viața fiecăruia prin dinamismul limitelor. Cartea este o lecție de dragoste spusă de un om la apogeul vieții, când privește în urmă și în perspectivă, totodată, și în toate aceste biografii strălucitoare, marcate de crimă și bizar, vede puncte de sprijin.

Cartea este și un pact de neagresiune pe care omul Hurubă îl face cu Dumnezeu, o împăcare profundă care i s-a descoperit în timp și care dă sens și eternitate, dincolo de gustul biruinței, dincolo de siguranța spirituală, dincolo de răbdare și rezistență și toate la un loc, plus eternitatea. Hurubă subliniază în această carte că nu se poate face abstracție de lucrarea lui Dumnezeu în istorie cu oamenii și că toate au un scop, un sens. Toate se leagă în Dumnezeu și asta pare a fi valabil și pentru prezent. Privind în

trecut, scriitorul dă o imagine a prezentului și o perspectivă a viitorului, iar aceasta pare confortabil pentru oricine.

Atenția pe care a acordat-o acestor persoane și a vieții lor dovedește faptul că timpul are încă răbdare cu toți și că sunt lucruri efemere, dar de care am avea atâta nevoie... Ideile se materializează din Biblie pare să spună autorul și avem nevoie de idei valide încă pentru că:

„Apostolul Pavel m-a învățat și mi-a ajutat să văd cu alți ochi și cu altă minte relația mea cu Dumnezeu; pentru că Alexandru Macedon a sădit în conștiința mea gustul victoriilor obținute cu greu, dar cu atât mai frumoase;...”.

Dumitru Hrubă începe cu un *CUVÂNT SENTIMENTAL – EXPLICATIV*, dorind să ne atragă atenția că aici, în haloul spiritual al cărții, se petrec lucruri importante care dau sens și putere memoriei umane, adică fără vise, fără o țină precisă, fără viziune nu se poate trăi în lume, iar acești oameni despre care putem citi în carte, au avut un mandat divin pentru a schimba ceva în această lume. Așteptările prezentului ne arată că avem nevoie de astfel de oameni, ei care au forțat limitele.

Cartea, iată, acoperă un gol în cultura generală a generației „**Internet și Manea**”, care nu are habar ce înseamnă o viziune corectă asupra lumii, dar până la urmă viziunea aceasta din umbră va schimba lucrurile, depășind lipsa personalităților de lângă noi, care să doarmă în iarba câmpului, să mănânce cu noi și să moară cu noi.

Privirea în istorie a lui Hrubă este necesară, răspunsul se impune de la începutul cărții: *până la urmă fiecare își va duce în spate crucea proprie, dacă nu – va fi silit.*

Cartea merită citită pentru lecția de viziune pe care o propune și de care avem nevoie.

În aceste vremuri în care scriitorii sunt în căutare de subiecte, de sondaje, de președinți de tot felul, în aceste vremuri în care scriitorii învață să iubească oamenii. Scriitorul Hurubă ne arată sensul, apostolatul la care a fost chemat scribul modern, chiar dacă nu o vrea și chiar dacă este cu ochiul pe gloria de o clipă a lumii.

Poate că moralistul și scriitorul ar fi trebuit să fie mult mai curajos cu ideile care stau în umbra marilor oameni ai istoriei, poate mai mult „**tupeu**”, ca să mă exprim cu un termen comod, pentru ca mesajul să fie și mai puternic, chemând la o viziune proprie asupra istoriei, așa cum fiecare dintre noi o merităm.

Dar dincolo de toate, ne vom duce în spate crucea în fiecare zi ca pe o blândă povară ce ne schimbă în bine, aceasta este mesajul cărții pentru cititor.

*Hațeg,
cândva, seara*

CRONICA LUI MITICĂ

(*CRONICI TV DIN VREMEA ZĂPĂCIȚILOR DE TRANZIȚIE*,
EDITURA CĂLĂUZA V.B., 2004)

Viața noastră de fiecare zi pare, pentru mulți, lipsită de orizont real și atunci apelăm la orizontul ireal pus la dispoziție, pe o tavă a *Salomeii*, de televiziunea privată sau de televiziunea de stat, de televiziunea de tranziție sau cea de ocazie.

Dumitru Hurubă, în scrierea sa *CRONICI TV DIN VREMEA ZĂPĂCIȚILOR DE TRANZIȚIE*, Deva, Editura Călăuza v.b., 2004, ne oferă un scurt voiaj în istoria timpului pierdut, un voiaj de plăcere, tranzitoriu, prin erorile noastre zilnice. Privitul la televizor este un sport național, știrile zilnice cu drogul lor, personaje de împrumut, evenimente de manipulare necesară, cronici de ruină, întâmplări programate, limbajul de lemn de *gofet*, lacrimi pentru fotbalist, zâmbet pentru antrenor, buricul prezentatoarei, canicula zăpăciților, ministrul și prim ministrul, mustață pentru viol, regi de împrumut, cupluri care zguduie lumea, un piscic vedetă...

Programul realizat de tot felul de posturi de televiziune, timpul nostru pierdut zadarnic, acolo, în fața *sticlei*, într-o lume ireală, ne arată costul vieții noastre. Prețul real și dureros, timpul înseamnă bani.

Citind această carte, scrisă cu mult talent de **Dumitru Hurubă**, primim o stare de bună dispoziție, râdem și râdem bine de zăpăciții rătăciți în tranziție, realizând că aceste personaje suntem noi, cei de toate zilele, minus eternitatea noastră posibilă pierdută...

Scriere pentru zâmbet, trompetă și tristețea cu coarde, nu putem să nu remarcăm puterea ei de a ne face mai buni. Umorul de calitate, un lucru atât de rar printre zăpăciți și posturile de televiziune, este personajul central al cărții. Tranziția este doar un mof, un pretext de a ne justifica superficialitate, viclenia și ticăloșia... Eroii sunt oamenii de fiecare zi oferiți de televiziune, chiar dacă tranzitoriu ei sunt parlamentari, miniștri, vedete din prefabricate de carton, sportivi... Când privim la ei pare că absorbim informație, când citim despre noi în această carte de cronici tv. regretăm că suntem așa de efemeri în tranziția noastră pe pământ.

Puțini scriitori s-ar fi apucat de scris pe această temă mai fragilă, însă Hurubă a scris într-un stil **hurubist** – ca să-l parafrazez, și nu stilul *pițurhist* ... De observat că stilul său are la bază logica valorilor sănătoase creștine aplicată la logica de fiecare zi, tranzitorie în acest veac, iar rezultatul este un zâmbet sănătos, un umor care tratează de indiferență, care vindecă bolile noastre spirituale, provoacă receptorul să gândească altfel.

Pornind de la un detaliu de emisiune, *hurubistul* de profesie, zis **Mitică** pe numele său uzual de scriitor, creează câte o capodoperă tip aspirină pe varză și curcan, care merită citită prin tratament spiritual naturist...

„Cade prima zăpadă și primii cerșetori înghețați de frig. Fulgii mari valsează grațios în ritmul unei muzici transmisă de Divinitate pe o frecvență PRO, aprobată și știută doar ce CNA”;

„A, era să uit ceva care nu interesează: firma „Foarfeca” S.R.L. e în faliment, deoarece, din cauza secetei, s-a redus alarmant frunza de tăiat la câini” .

Consider că ce mai bună scriere din carte este schița despre emisiunea de informații zilnice obștești de la o televiziune care rămâne secretă pentru moment, despre salvarea unui biet pisic urcat tranzitoriu într-un copac din micul Paris și care, conform reporterilor de la fața locului și celor din studioul micilor nebunii zilnice, de către un soldat care și-a dat viața pentru onoare, patrie și pisic...

De ce ? Iată secretul unei emisiuni:

„În orice caz a fost știrea cea mai de senzație, care a ținut populația țării cu respirația tăiată câteva minute fiind singura știre fără morți, violență, prostituate, droguri, corupți, violuri și Radu Coșarcă”.

În concluzie: Oskar pentru pisic, reporter și mustață.
Care este adevărul despre aceste cronici breakinews?

„- Mă, astea nu-s visuri, ci vedenii de om care nu și-a rezolvat problema doagelor la timp. Du-te acasă și două săptămâni nu te mai uita la telejurnale; bea ceai de cucută și fă plimbări în loc cu verdeață...”.

Care este logica textului?

Pactul cu Dumnezeu...

Această carte trebuie citită. Fiecare cronică a fost publicată și în revista „România literară”, iar redacția revistei a înțeles la timp importanța unui astfel mod de a scrie despre tranziția noastră spre eternitate, cu umor, ironie și mustață...

Când ne vom trezi din această beție a ideologiei pure de tranziție și vom reveni pe pământul curat al României vom putea constata:

„- Ai văzut, bade, ce putere are o ordonanță?
mă întreabă Haralampy. Și tu te mirai că încalcă
legi votate de Parlament... Aia-i fix-pix!”.

Notă: Halampy este un personaj „real” imaginat de scriitor ca să ne dea posibilitate de a ne închipui vedete de televiziune într-o carte scrisă de Dumitru Hurubă. El, Halampy, cântă la tiriplic, adică instrument de suflat în drâmbă sub formă de polonic.(etum.nec.).

De reținut, putem fi mai optimiști după această lectură... necesară de tranziție.

*Hațeg,
după ce am făcut abonamentul la Monitorul Oficial*

... ÎN FAȚA TELEVIZORULUI...

(*ACOLO ȘEZUM ȘI ... RĂSEM*
(*ÎN FAȚA TELEVIZORULUI*), EDITURA CORVIN, 2006)

Moto:

Oemvei (derivație lingvistică de la OMV), vietăți carpato-diabolice cu înfățișare umană, care au pus la cale afacerea OMV, cu ajutorul căreia România pierde miliarde de euro... (Expl. Haralampy) - citat din volumul *ACOLO ȘEZUM ȘI... RĂSEM*, de scriitorul **Dumitru Hurubă**.

Boala de a privi la televizor, de a te conecta la haosul lumii, la eroarea ei și la căderea ei, la gloria ei și la plânsul ei, boala aceasta este transformată de scriitorul Dumitru Hurubă în artă, arta umorului care vine din luciditate și din tristețea pe care o simte românul care privește la mediul în care își duce viața, se privește în oglindă și vede efectele votului său liber exprimat, modul de a face democrație într-o lume depinsă cu popoarele migratoare mai mult ca alte state membre ale U.E.

Adoptând din inspirație și singurătate, din talent și din responsabilitate socială, obiceiul de sta la sfat cu țara seară de seară în fața televizorului, scriitorul stă, privește și râde, e terapia românului de a scăpa de vreo catastrofă personală, pentru că ideile vehiculate de tot felul de cetățeni de onoare din țara asta îți pot provoca boli grele, greu de dus, greu de tratat, greu de... scris. Dumitru Hurubă face din istoria imediată a României, însă, din personajele publice personajele operei sale, cronică la emisiunea tv. Și asta zi de zi încât istoria pare foarte apropiată, chiar intimă, iar întâmplările sunt parcă din familie,

până la urmă nu mai au legătură cu legile, cu programele politice sau economice, cu sportul sau cu arta, sunt întâmplările din bucătărie, de pe balcon, de la masa de seară, sau de prânz, sunt întâmplările care ne marchează într-un fel au altul, iremediabil... E cronica tristeților noastre bine temperate...

Meritul scriitorului așa cum apare el din volumul *ACOLO ȘEZUM ȘI... RĂSEM* (în fața televizorului), Deva, Editura Corvin, 2006, este că își asumă responsabilitatea morală a personajelor publice din România prin faptul că ne invită la un răs sănătos, un răs al înțelepciunii, al fugii de incultură, de eroare, chiar de păcat în sensul spiritual al viziunii.

Aceste cronici publicate în volumul de față, au apărut în revista „România literară”, au menținut tonusul iubitorilor de literatură care au avut ocazia să *citească* viața noastră altfel decât prin sisteme literare complicate. **Dumitru Hurubă** a avut îndrăzneala de a scrie consistent și ritmic despre... nimic, făcând istorie din fraze care la ceas de seară au schimbat mintea telespectatorului român pregătit să fie manipulat cu stil.

Cronica nu este una gratuită, în spatele faptelor se află de fapt viziunea unui om cinstit cu sine, e una caustică, cu o undă de lirism, la limita poeziei directe de azi, a poeziei trăite, sau la limita procesului verbal întocmit în adunarea generală a comitetului de bloc când sunt probleme mari de analizat. O cronică ce arde rana noastră, una care te provoacă la reflexie, e asta lumea în care trăim? și, culmea, chiar e...

Realitatea intră în conică, realitatea e motiv de idei mari, sau de răs, realitatea bate literatura, pare să sugereze Dumitru Hurubă și personajele sale **Haralampy**, sau soția sa **Coryntina**, sau..., personaje care aduc mișcarea în prozele acestea scurte, care declanșează umorul, sau absurdul, sau banalul la rang de capodoperă, personaje care definesc poporul ce așteaptă personalitatea care îl poate scoate din incultură și lipsa de civilizație. Un popor în așteptarea eroului...

Replicile personajelor imaginare care privesc la spectacolul real de la televizor, sau poate personaje reale care trăiesc într-un mediu imaginar, limita este discutabilă, sunt replici care frizează absurdul necesar, sunt tușele de culoare care dau perspectivă peisajului zilnic.

Răbdarea scriitorului este una remarcabilă, are puterea de a analiza, de a pătrunde ideea zilei, de a vedea dincolo de faptele imediate, dar cu armele comicului, cronică în sine are umor de calitate, ce depășește bășcălia de Dâmbovița, e replica discretă a bătrânului hâtru care știe că viața e totuși frumoasă...

Dumitru Hurubă e atent la formele care nu mai au conținut din viața noastră, la incultură, la lipsa de dragoste a oamenilor. E greu să accepți că de fapt, toate aceste personaje publice reale și-au pierdut dragostea normală din vremuri normale, ele nu mai au organ pentru cei de lângă ei, pentru românul anonim care face istoria țării aici sau în Spania, aici sau în Italia, aici sau aieva. Nu mai au ochi pentru cei care trăiesc modest și care duc povara fiecărei zile.

Adept al valorilor creștine, simple ca: înțelepciunea, calmul, răbdarea, bunul simț, autocontrolul, omul care vrea binele posibil într-o lume imposibilă. Autorul privește spre lume din perspectiva acestora, de aici umorul sănătos și spumos, planuri paralele care nu se mai ating, bunul simț al poporului care privește la televizor și tupeul personajelor reale publice care fac televiziunea spectacol de teatru, fac diferența, iar acestea sunt zâmbete care permit o epocă mai suportabilă.

Noi apariții editoriale bănuite din spuse televizate:

Mircea Geoană: *APĂRAREA LUI ION ILIESCU PÂNĂ ÎN PÂNZELE ALBE CU DUNGI VERTICALE*, vol. 1, ediție de lux, legată în piele de cameleon.

Emil Constantinescu (fost Președinte al României): *MIRON COZMA – ULTIMUL GUNOI AL ACESTEI SOCIETĂȚI*, volum de poeme sentimentale reciclate în primă audiție la emisiunea „% „, de la Realitatea Tv din seara zilei de 14 iunie.

Miron Cozma: *ÎNDRMĂTOR TELEVIZAT DE LINGUȘIRE INDIRECTĂ*, primul volum din colecția „Eseuri psiho-filozofice”, dedicat Președintelui Traian Băsescu.

Mircea Geoană: *MAXIME ȘI CUGETĂRI MEDICALE*, capitolul „Autismul și formele sale de surzenie pesedistă”, în curs de apariție.

Aceste exemple sunt relevante, fac parte din jocul acestor cronici sincere care își au rădăcinile în realitate.

Toate aceste întâmplări le-am trăit în acest veac, dar cartea lui Dumitru Hurubă le face mai suportabile și ne transmite un mesaj important: sunt valori mult mai importante decât valorile din *politichie*, iar viața noastră este un dar, trebuie să ne-o trăim, dincolo de ce ne transmit posturile de televiziune, dincolo de emisiunea zilnică în care nu se mai întâmplă nimic important pentru noi. Pentru că se întâmplă pentru ei, de parcă ar face parte dintr-un alt popor, unul ales... de umor...

Darul acestei cărți e realitatea ca un pisoai jucăuș, ce se va urca pe acoperișul Europei, pare să sugereze scriitorul. El nu uită faptele de valoare din societatea românească, le remarcă sincer, simplu, sunt necesare și prin faptul că nu insistă asupra lor, le dă drumul spre noi, ca exemplu de a ne trăi realitatea, ca realitate. De exemplu moartea scriitorului **Radu Anton Roman**, cel care a dus greul unor emisiuni importante pentru români prin mărturia tradițiilor noastre cele normale; sau poate drama lotului de gimnastică a României, o mare

pierdere pentru comunitatea noastră modestă și normală de români într-o Europă în care ne căutăm locul, prin simplitate. Acestea sunt valorile care ne marchează viața, de multe ori trecute cu vederea de televiziunile de dreapta sau de stânga, de centru sau civice... evenimente care vor fi uitate rapid...

Dumitru Hurubă reține, prin contrast, gesturile pline de căldură a oamenilor simpli, depășind marile evenimente din politică.

„Dar, dintr-o dată, se întâmplă ceva care ne smulge din fața televizorului: dă buzna în sufragerie soacra lui Haralampy, femeie cu frica de Dumnezeu și receptivă la suferințele semenului. Ține în mână o bancnotă de un RON și-i zice ginerelui:

- Uite, dragu' lu' mami, am rupt din penzia me de-un milion ca să-l ajut pe domnu' Tăriceanu, că poate nu are de leacuri și-mi pare că-i cam beteguț, sărăcuțu'... ”.

Poate așa ne tratăm de boala de a privi la televizor, în timp ce viața noastră se scurge în dreptul ferestrei reale de la apartamentul de bloc sau de la casa de țară, construită pe acest pământ numit România...

Primăvara, 2007

AMANȚI DE TRANZIȚIE (ATENȚIE SE FILMEAZĂ!)

(*AMANȚII GAIȚELOR CU CAP DE STRUȚ*,
ROMAN, EDITURA EUBEEA, 2008)

La Editura **Eubeea din Timișoara**, în anul 2008, **Dumitru Hurubă** lansează un roman scurt despre o lume în tranziție, într-o Românie aproximativ contemporană, cu un titlu insolit, cum îi place să afirme: *AMANȚII GAIȚELOR CU CAP DE STRUȚ*. Titlul pare ciudat pentru scrierile actuale, dar lămuritor pentru cititorul dornic de umor și de întâmplări demne de o telenovelă, cu fraze puse cu „șurubelnița” și „cheia franceză” pe buzele personajelor care își cerșesc identitatea de la autor și de la cititor, în același timp.

Viața unei familii care își caută celebritatea în lumea mare a blocului comunist de cărămidă roșie, cu mai multe etaje, sugerând familii peste familii. Familia **Călindrosu**, dominată de Bunica **Parmenia**, un personaj scos din arhivele bune ale societății românești de tranziție de la comunismul de piață la capitalismul de bloc, din buna tradiție care începe cu **Anton Pann**, trece pe la **Caragiale** și pe la **Tudor Mușatescu** și pe la ceilalți umoriști de calitate, emblematici pentru literatura română din toate timpurile.

În mod intenționat autorul își „închide” personajele într-un imobil cu mai multe etaje pentru a opera asupra secvenței de viață la românul uitat de marea privatizare, de fondurile europene, de ingineria financiară; un individ împins la o viață compusă metodic și insistent de emisiunile de televiziune, zvon, bârfă, povestirile necesare, șmen, trădări mari din dragoste, copii

în căutarea părinților, primari uitați pe scara blocului, artiști de ocazie și activiști de sindicat...

E blocul construit în vremea comunismului, cu etaj și bacon, cu șifonierul în baie, cu debaraua în bucătărie, cu bucătăria în care învață copiii-elevi, din care evadarea este imposibilă, afară e capitalismul sălbatic, condus din umbră de mării amanți ai politiciei.

Romanul ne redă lumea văzut prin ochii unui adolescent intrat în viața adevărată cu diplomă de liceu – **Iozof Beldiță** și a surorii sale, **Claudița**, crescuți în umbra bunicii care s-a sacrificat pentru viitorul lor, dar care, culmea, avea amant, așa cum o bârfea șefa bârfelor de pe scara de bloc, pentru a împlini un destin desenat la o cafea de vădulele de profesie ale tranziției. Pentru că, nu-i așa, bărbații erau plecați la birtul din colț, ocupați cu problemele mari ale vieții: paharul cu alcool și cărțile de joc, mita și traficul de influență, ei care li se pare că fac în felul acesta lumea să funcționeze.

Indivizi formați de ideologia comunistă pedalând în gol într-o lume capitalistă, fără orizont, pregătind generația de adolescenți care vor să devină medici, profesori, oameni cu facultate, bazându-se pe sacrificiul celor în vârstă, o generație a doua oară sacrificată de urmași...

Trădările din dragoste fac deliciul romanului, amorul de telenovelă, dragostea de vodevil ca ieșire la marea civilizație, sunt motive pentru ca personajele să evadeze din monotonia existenței, amanții sunt la orice etaj al blocului, pentru orice vârstă, familia pare în derivă, fără credință, îmbogățindu-se din furtul zilnic de la serviciu, din rețetele ieftine ale gospodinelor trădate, din economiile bunicii, din norocul devenit mod de viață, din credința înlocuită de mit...

Dumitru Hurubă are puterea de a vedea dincolo de fapte, de oameni, de personaje tristețea unei vieți în derivă, fără identitate, refuzând cultura, bazându-se pe circ, pâine și circ, o

rețetă preluată din programele politice de tranziție, de orice fel, uzuale la români. În fapt, personajele de la bloc imită personajele din parlament, din minister, de la primărie, din emisiunile de televiziune și duc o viață de împrumut, dar frumoasă pentru că așa doresc vecinii de apartament, șeful de scară sau șeful de sindicat.

Fraza autorului e fină, atinsă de piperul umorului, lăsând prin sugestie loc la marile drame și comedii ale vieții:

„În orice caz, așa liniște bruscă n-a mai fost pe palierul nostru exact de la inundația de la parter când Neagrancerugurii a fost găsită dormind jos lângă recamier, îmbrățișată cu vecinul – preot de la etajul patru pe care nevastă-sa îl dăduse dispărut cu trei zile înainte”.

Scriitorul analizează atent fenomenul bârfei ca fenomen de viață la români, zvonul care devine realitate și care marchează destine prin lipsa vieții adevărate, care pune în mișcare familii întregi, apoi orașul, care afectează pe tineri sau bătrâni, care devine un mod de viață „civilizat”, așa ca la televizor, ca în lumea bună, fără modele viabile.

Este analizat procesul de învățământ cu adolescenți iubind ca în filme, cu profesori care au nevoie de dragoste și cuceresc adolescente, cu un eros de duzină care ține loc de maturitate. Așa e frumos, lacrimogen, ca în serialele bune cu mii de episoade care au marcat viața unor generații după anul de grație 1989, telenovela de serviciu care a luat locul propagandei, telenovela ca loc de respirație zilnică, un fel de publicitate ieftină, de doi lei, studiu științific de mâna a doua.

„Ce notă? În primul rând noi nu prea aveam habar de chestiunea în cauză. Răspunsese bine? Spusese o tâmpenie? Însă, fiind uniți la greu, ca

întotdeauna și exemplu de solidaritate pe tot liceul, am strigat în cor:

- Unsprezece! Unsprezece, dom. Profesor, cu felicitări...
- Bine, mă domnilor elevi, aveți dreptate: merită nota maximă... Da, spune, domnișoară elevă: de unde ai știut?
- De la Bunica, a răspuns ea cu hotărâre și seninătate..."

Frământările personajelor se rezolvă într-un mod ciudat, destinul lor pare atins de umor și dramă în același timp, bunicul evadează în SUA, colonelul este descoperit colaborator al securității, dar fapta e ambiguă. Pictorul ajunge în Veneția, singur, fără Bunica Parmenia; bârfitoarea se retrage la țară pentru a continua povestea de amor cu un preot; Bunica s-a mutat la amant, la o vârstă la care așa ceva nu există; cei doi adolescenți se realizează frumos ca în telenovelă. Numele personajelor atrage atenția asupra vieții lor de tranziție, iar orice asemănare cu personaje reale a celor din romanul lui Dumitru Hurubă este absolut întâmplătoare, cum, de altfel, susține și scriitorul...

Autorul începe așa:

„Mă gândesc să scriu o poveste frumoasă, romantică, lacrimogen-siropoasă, precum o telenovelă sud-americană, în care majoritatea membrilor familiei noastre plâng, în frunte cu Bunica Parmenia”.

Iată esența: publicul vrea un personaj central, Bunica, care dă putere povestirii, farmec și dragoste de viață, lumea vrea ceva frumos, așa ca în filme, vrea un final bun și mult zâmbet, pentru că România, nu-i așa, muncește și are nevoie de

distracție, de amanți, de struți, de gaițe, de fraze inventate și de trădări, multe trădări. Telenovela e o dragoste care doare, dar pe care nu o poți abandona pentru că doare și mai mult..., după cum o definește Dumitru Hurubă.

Romanul face parte din categoria celor de **umor**, un umor de calitate, care atinge fenomenul social în România, pune în evidență maturitatea scriitorului și tristețea sa, în același timp. Parodia este evidentă, zâmbetul luminează fraza, dincolo de întâmplări scriitorul așteaptă o nouă ocazie să ne atragă într-o lume din care fuga înseamnă trădare, lipsă de patriotism, după modul de a gândi al amanților, aducându-ne aminte de celelalte scrieri ale lui Dumitru Hurubă:

*Carte de colorat mintea, Un scorpion pe
contrasens, Scuzați că ne-am cunoscut,
Balamucul, dragostea mea, Cronici TV din
vremea zăpăciților de tranziție...*

Decembrie 2008 - Ianuarie 2009

ȚIGANIADA ASTĂZI

(DUMITRU HURUBĂ/ DOINA BĂLȚAT/
CĂLINA GHERGA-CIOCHINĂ,

TIGANIADA, NOI PUNCTE DE VEDERE,
ANALIZĂ ȘI ISTORIE LITERARĂ, EDITURA EUBEEA, 2008)

Țiganiada lui Ion Budai-Deleanu este o operă literară de referință în cultura română, iar scrierile dedicate unor astfel de opere sunt mereu actuale pentru că aduc argumente care ne arată că limba română este un bun vehicul spre civilizație.

Dumitru Hurubă, Doina Bălțat și Călina Gherga-Ciochină se încumetă să producă noi puncte de vedere, noi idei și noi gânduri în cartea scrisă cu inima și cu luciditate, care poartă un titlu simplu și relevant: *ȚIGANIADA – NOI PUNCTE DE VEDERE*, apărută la Timișoara, Editura Eubeea, 2008, având consilier editorial pe Nina Ceranu și lector Ilie Chelariu.

Cartea este necesară pentru că ne indică noi sensuri: să ne întoarcem la literatura română părăsind manea. Țiganiada, iată, este actuală și obligă cititorul serios, pentru că opera are în background scrieri clasice de prestigiu, iar orice aventură spusă în limba română capătă valoare dacă se referă la istoria noastră posibilă și imposibilă, văzută și nevăzută. Cartea este dedicată de autori memoriei profesorului Petru Gherga și preotului ortodox Ion Filip care au lăsat posterității puncte de vedere originale asupra Țiganiadei, preocupați de fenomenul literar în conștiința românilor și de ideea, puțin cam tristă, că unele lucruri ar putea să se repete în istoria noastră. Recuperarea memoriei este, desigur, un argument serios care merită luat în considerare, iar autorii lucrării au meritul de a privi spre trecut, încredințați că viitorul nostru depinde de modul cum vom putea

veghea pentru ca lucrurile bune să rămână, iar cele care dau umbre peste lumea noastră să le trecem cu zâmbetul pe buze.

Autorii fac numeroase trimiteri la critici serioși precum **Tudor Vianu** sau **George Călinescu**, ori alte personalități care s-au aplecat cu seriozitate asupra acestei opere și care au ținut să marcheze importanța ei în economia literaturii române, ca punct de plecare și ca încercare de depășire a condiției culturii noastre într-o Europă preocupată de miturile și povestirile ei occidentale. Sunt acele opere care au format nucleul unei civilizații aparte în cultura universală, dar care, uneori, pe noi ne-au ocolit, mereu fiind preocupați de ideea de eliberare de noi înșine și de stăpânirile de toți care au venit, au luat și au plecat.

Țiganiada se alătură acestui demers cu iz occidental prin faptul că a fost scrisă, publicată și receptată pozitiv, pentru că la vremea ei a făcut legătura dintre cultura română și cea europeană și continuă să ne lege de ceea ce este durabil.

Cartea aceasta, a noilor puncte de vedere, este o cronică posibilă ulterioară, istorie literară, portret de autor, geografie spirituală și aventură a cunoașterii de sine a românilor cât și o sinteză serioasă în același timp. Punând în lumină influența clasicismului antic în epopeea Țiganiadei, faptul că **Ion Budai-Deleanu** a receptat esența operelor antice greco-latine în viața culturală din Transilvania, la vremea sa, că a existat un adevărat cult al intelectualilor români din Transilvania pentru scriitorii clasici antici între anii 1760 – 1820, ani în care a trăit și autorul Țiganiadei, dovedește că artistul român din orice vreme poate sta alături de marii clasici ai literaturii universale. Aspectul este unul îmbucurător și exemplu de urmat pentru că vine de la un reprezentant de seamă al Școlii Ardelene din acea perioadă, vine de la un erudit, cunoscător al filozofiei, teologiei, dreptului, culturii vremii sale și spiritului epocii, ceea ce ne indică faptul că **Ion Budai-Deleanu** este o personalitate de primă mărime a culturii autohtone.

Punctele noi de vedere ale celor trei autori subliniază un lucru esențial: Țiganiada este un poem alegoric, cu cheie, cu trimiteri subtile sau brutale la esența vieții. Dincolo de povestire se află o lume care își caută destinul, apelând la dovezi serioase. Trecerea de la lumea reală la lumea imaginară este necesară pentru a pune în lumină taina vieții, evenimentele și personajele capătă valoare, sunt dinamice în faptele vremii care au caracter istoric, cu amprentă națională. Există o povestire comică și una eroică în epopee, **Vlad Țepeș** îi organizează pe țigani într-o armată de obște pentru a preveni trădarea acestora. Țiganiii nu creează acțiunea dar o suportă, iar situațiile limită dau dinamică unei opere care marchează faptele eroice ale românilor, fiind prezentat destinul unui popor și condiția lui umană, pe un fundal istoric relevant.

Eroii trec din planul real în cel imaginar cu ușurință, existând o viziune magică asupra existenței, astfel orice lucru devine posibil, basmul dă sens acțiunii și scrisului, în sine, ca operă literară.

Cartea celor trei ne sugerează că pe plan european au existat încercări similare, unele nereușite, dar că Ion Budai-Deleanu a finalizat în Țiganiada acel transfer al miracolului antic prin mitologia populară românească, armonizând faptele din Țara Românească din timpul lui Vlad Țepeș, cu schema de valori a clasicismului. Epopeea este adaptată la mijloacele reale existente determinând scrierea să curgă spre operă literară serioasă. Chiar dacă există o doză de imitație la Ion Budai-Deleanu, prin invocarea muzelor, a sfinților și a narațiunii clasice, prin faptul că autorul privește spre **Homer** și apoi la **Vergiliu, Horațiu sau Ovidiu**, toate salvează opera pentru că Țiganiada este o operă de sine stătătoare solidă, reper în literatură.

Cei trei autorii insistă pe analiza limbajului utilizat de Ion Budai-Deleanu în Țiganiada, iar unele asemănări cu realitatea de astăzi ne duc la concluzia că Țiganiada este posibilă chiar la nivel real în anii aceștia din urmă. Asemănările dintre opera literară și realitatea zilnică a unei Românie europene sunt puncte de reper pentru cel care dorește să vadă dincolo de întâmplările de fiecare zi, să descopere alegoria vremii și cheia vremurilor. Se poate reține tristețea celui care își dorește o altă viață, ancorată în civilizație. Dumitru Hurubă nu ezită să sublinieze acest lucru în cronică sa și o face în stilul său de umorist preocupat de morala vremii.

Putem concluziona că noile puncte de vedere ne relevă că Ion Budai-Deleanu a depășit sistemele literare, că opera sa este una densă, că apropierea de farmecul naturii și localizarea personajelor sale în povestire, apoi limbajul expresiv și concret, cu imagini puternice care se imprimă în conștiința cititorului, cu fapte care decurg mai accentuat, ca într-o epopee clasică, cu dorința de a pune în lumină adevărul vremurilor și pasiunea pentru scris, fac din Țiganiada o operă realistă durabilă care dă soliditate literaturii române. Faptul că autorul clasic a apelat la marile modele arată că avem de a face cu o persoană înțeleaptă care cunoștea destinul unui popor și a fost profund preocupat de el. Menționăm că parodia pune o tușă corectă asupra întregii povestiri a Țiganiadei, lucru punctat de cei trei autori.

Dumitru Hurubă și echipa sa, cu punctele ei de vedere, au adus suficiente dovezi că libertatea în artă poate da sens înalt unui destin tragic, atât la nivel de individ, cât și la nivel de națiune.

Concluzionând, **Dumitru Hurubă, Doina Bălțat și Călina Gherga-Ciochină** au recuperat sensul uitat al destinului nostru printr-o scriere sinceră, bogat documentată și cu dorința de a pune în lumină personalitatea autorului și a operei sale la intersecția marilor imperii cu faptele oamenilor simpli.

Mai, 2009

CAPCANE PENTRU INTECTUAL

– COLECTIV –

(DUMITRU HURUBĂ / DOINA BĂLȚAT,
O ANTOLOGIE DE UMOR ROMÂNESC,
ANTOLOGIE SUBIECTIVĂ, EDITURA EUBEEA, 2008)

O antologie de umor vine spre cititorul aflat în criză de timp și de voie bună, este antologia semnată de Dumitru Hurubă și Doina Bălțat, o carte veselă pentru zile triste de tranziție și economie de piață, sub umbrela de soare în stil european, publicată de autori la Editura eubeea, Timișoara, 2008, având consilier editorial pe Nina Ceranu și lector pe domnul Ilie Chelariu. Cartea poartă un titlu simplu pentru ca oricine să înțeleagă că râsul poate fi un stil de viață la români: *O ANTOLOGIE DE UMOR ROMÂNESC*. Totul începe cu o lămurire din partea celor care au scris, pentru ca cititorul să înțeleagă că narațiunea a pornit de la o discuție obișnuită despre literatura de umor, apoi a trecut printr-o revoluție și prin deces: mori de râs dacă citești. Autorii și-au adus aminte de lecturile din scrierile românilor de bun simț și de umor, pornind de la o idee banală: găina poate sări gardul rațiunii și că, evident, există o nevoie acută la români, nevoia de a fi mințit frumos, pe timpul zilei, în plină economie de piațetă...

De la început Dumitru Hurubă și compania țin să ne avertizeze: fără Caragiale. Cu toți știm că românul are simțul umorului, mai ales dacă de numești: **Ion Băieșu, Viorel Cacoveanu, Laurențiu Cerneț, Ion Cristoiu, Paul Everac, Teodor Mazilu, Tudor Mușatescu, Valentin Silvestru, ... Dumitru Hurubă** și alți scriitori de umor, amuzați și ei că viața este totuși frumoasă și noi așteptăm ca plopul să facă mere...

Cititorul poate evada din viața de zi cu zi și poate descoperi unele idei ciudate și un mod viață interesant savurând scrierile autorilor de umor, e un îndemn la preocupările de bază ale vieții, pentru că prea ne lăsăm duși de nas de unii dintre falșii indivizi de omenie, cu obraz gros și pantofi cu număr mare – de senator, de ministru sau de bancher...

Selecția și neselecția aparține celor doi autori de antologie, este riscul lor, și-l asumă, dar oricum, scrierile au ceva deosebit. Te fac să râzi, să zâmbești, să fii nostalgic, deși nu știi de ce, să plângi după epoca de aur a râsului, să fii de râsul... lumii, ca să parafrazăm titlul unei reviste de umor la care a lucrat și domnul Hurubă în vremuri mai bune pentru umoriști. Cartea este puțin tristă pentru că pune în lumină lipsa de cultură, mârlnia, mândria nejustificată, limbajul de manea, gestul care distruge ființa, cuvântul cu sare și piper, privirea rătăcitoare a celui înșelat, privirea mândră a șefului care știe că nu știe ceea ce ar trebui să știe. Oricum, politicienii trec, dar umorul rămâne... cu noi...

Cartea abordează scrierile simple, dar nu simpliste, cele cu morală la butonieră, în spatele titlului se află o dramă, drama de a fi pe lângă viață, pe bază de zâmbet și voie bună, adică sunt lucruri foarte serioase: puterea dragostei, iubirea de gumilastic, horoscop de estival, necesar în orice împrejurare în concediu, dacă îl ai, al dracului femeie, adică, faptul divers care te arde, condica de sugestii și reclamații, minciuna care ne manipulează frumos, mititei cu cimbru, gemeni iubind gemene... O carte despre proprietărele grase și farse de societate, despre lingvistica și jocul de societate, despre nevroză, sau despre cum se prepară gloria prin gări și bineînțeles, când vrea Dumnezeu... agonie și extaz la români și la ceilalți cetățeni...

Dacă citești scrierile autorilor români de umor descoperi esența vieții, autorii de umor plecând de la scrieri obișnuite, de la fapte aparent banale, dar care au în spatele lor tâlcul, cheia și

șperaclul faptelor zilnice. Astfel celor amatori de horoscop vor descoperi, dacă sunt din zodia balanței, adevărul pur:

„Condiția dvs. financiară este precum cea fizică, iar condiția dvs. fizică este precară. Faceți jogging de-a lungul litoralului, uimind cunoscuții de pe plajă, care vor comenta la modul: „Uite că mai mișcă!” (Ananie Gagniuc, *Horoscop estival*).

Este un semn că lucrurile mai mișcă în societate...

Sunt dialoguri necesare într-o zi din viața unui personaj :

„ - Tăticule, contele de Monte Cristo a existat?

Iustin tuși ca să câștige timp.

- Nu cred ... Sau poate ...” (Laurențiu Cernetș, *Așteptare*).

Viața poate fi un joc frumos, iar **Cornel Udrea**, umorist de profesie, știe acest lucru, fiind atent mai ales la jocurile de societate:

„Având nespusa plăcere de a primi musafiri, pe nepusă masă (o puneți ulterior pe balcon) trebuie să trecem rapid de la bucuria prost mascată la fericirea vecină cu extazul. După ce scoateți exclamațiile de rigoare, ajutat de soția care intervine și ea cu interjecțiile drăguțe, poftiți-i în sufragerie și faceți-vă că nu vedeți mica dezordine existentă, lăsați haina de pijama pe televizor și haina de pe canapea la vedere...”.

Urmează un adevărat ghid al jocurilor de societate între oameni maturi și serioși, preocupați de o viață super: telefonul fără fir, țurca de salon, lapte gros, bâza cu obiecte, bârfa, alte metode bune pentru o vizită după ora 23...

Dumitru Hurubă ne reamintește că este și el autor de umor, în buna condiție necesară în antologia de bun gust, propunându-ne un iubit și palpitant concediu:

„Era în a doua jumătate a lunii iulie, o căldură sahariană și călătoream spre Constanța – nouă inși într-un compartiment de opt locuri, privindu-ne pe furiș să vedem care va leșina primul și astfel să ne mai desconggestionăm spațiul”.

Concediul este palpitant și face parte din viața noastră cea de toate zilele:

„În rest, totul a decurs normal, respectiv, în camera de hotel eram cazați șapte inși în două paturi. Singurul lucru care ne cam deranja, era acela că sforăiam toți formidabil, motiv pentru care stăteam mai mult pe balcon în bătaia fânțarilor înjurându-ne cu patimă. În șoaptă. Alte evenimente nu au mai avut loc”.

Uneori în unele perioade ale vieții noastre suntem afectați de criză, de afaceri în stil european în economia noastră paralelă, de vecina de la fereastra cu *termopan* sau de *stologenit* pe burta goală în stil *pițurhist*. Tratamentul este la îndemână: umorul de bună calitate sugerat de autorii acestei antologii simple cu cimbru și clienți serioși. O carte excelentă pentru zile grele, în concediu sau dacă, din accident, cineva ajunge primar de municipiu cu ieșire la Marea Neagră. Și, evident, capcane pentru bărbații culți, pentru că oricum intelectualii sunt întotdeauna de parte președintelui (a celui mai tare)...

Iunie, 2009

COBAIL

(*COBAIL*, ROMAN, EDITURA EUBEEA, 2009)

Cobaii este cartea pe care scriitorul **Dumitru Hurubă** o propune cititorului, o carte girată de Editura Eubeea, din Timișoara, în anul 2009, un jurnal al unui cobai al destinului, sau, cum autorul explică, fragmente din acest jurnal de cobai. Cu alte cuvinte, doar frânturi dintr-o epocă frământată a țării, perioada așa-zis comunistă, dar mai degrabă ceaușistă. Autorul a trăit în acea perioadă și a suferit pentru arta sa, pentru destinul său de scriitor și acest lucru dă greutate romanului, dă sens frazelor scrise și lacrimate. Există o empatie între scriitor și personaje, o atracție reală.

Acțiunea se petrece în ultima perioadă a comunismului, o perioadă de care mulți își aduc aminte, dar generația tânără, se pare, a uitat, de aceea jurnalul are valoare istorică, memoria este încărcată de spectrul eșecului în viața „cobaiul” român.

Personajul principal este iubirea, imposibil sentiment în structura socială a acelor vremuri, iubire care învăluia pe **Andrei Rangu și Roxania**, personaje emblematice prin stăruința lor de a rămâne în starea de grație a iubirii. Ele au fugit departe de eșecul spiritual al epocii, departe de istoria fabricată de indivizi ieșiți, în final, afară din istorie. Iubirea singură justifică viața ca viață, așa cum a fost creată.

Andrei este arestat, își duce existența pe un șantier, undeva în munți, în scopul reeducării pentru o viață așa-zis nouă, chiar în Retezat, un șantier în care destinul de a fi cobai este bine pus în lumină de autor, de personajele care se zbat în fereastra vremii, de jurnalistul **Mihai Jerome**, de alte personaje care

intră sau ies din scenă, conform cu dinamica povestirii și a destinelor în epoca respectivă.

Toate personajele par a juca un rol pe care nu doresc să-l joace. Există și o excepție, femeia de serviciu din șantier, care este convinsă că are șansa istorică de a construi societatea socialistă multilateral dezvoltată, ea femeia de serviciu care leagă sau dezleagă vorbe, insinuări, fapte – **Iozefina**.

Arătăm cum transmite mesajul autorul, privind prin ochii jurnalistului Jerome:

„Iată un personaj sută la sută pozitiv pentru reportajul meu, avânt cele mai autentice trăsături ale unei comuniste inculte, dar convinsă de statul său de membră peceristă și de politica partidului, care îi aducea zilnic ofranda unui comportament frizând ridicolul. Însă făcea aceasta cu abnegație prostească, poate chiar fără să conștientizeze limpede în ce constă importanța și valoarea în sine a societății în care trăia”.

Deși Iozefina nu este personajul principal, ea personifică societatea în care au trăit mii de oameni printre care și Andrei Rangu.

Pentru a rezista Andrei pictează, este pictorul care încearcă să evadeze din cercul în care l-a prins destinul, dar nu se poate realiza ca artist. Personajul se agață cu disperare de iubirea sa pentru Roxania, scrie până la epuizare epistole către femeia pe care o iubește, scrie pentru a putea sparge coaja vremii. Scrie după un model clar de parcă ar fi apostolul care se adresează bisericilor în vremuri triste, alunecoase, în care individul este prins în lațul unui sistem din care nu poate scăpa. Scrisorile lui Andrei au ceva din disperarea intelectualului care se sufocă, care moare în picioare, a omului fără orizont, fără speranțe,

fără țel, cu tendința de a rămâne doar o pată de sânge pe paginile istoriei, cum scria Nichita Stănescu într-o poezie. Încăpățânarea artistului pare bolnăvicioasă pentru oamenii din jurul său care muncesc, au realizări într-un fel sau altul, dar nu observă că, de fapt, nu au nimic. Ei nu-și mai aparțin...

Scrisorile lui Andrei către iubita sa sunt motive pentru a descrie vremurile, pentru a insista pe ideea de cădere, pentru a prezenta eșecul în plină victorie Ciudat, dar așa stăteau lucrurile, eșecul era numit biruință pentru că valorile, în sine, erau răsturnate...

„...Spui să nu-mi pierd prea mult timp cu scrisorile... Nu, Roxania, nu e o pierdere de timp, ci un mare câștig: scriindu-ți, îmi pun în ordine gânduri și idei, mă reechilibrez după câte o zi de șantier cu ploaie, nervi și mizerie, ploaie care-mi amintește de fiecare dată de acel „Plumb” bacovian, dar și de – curios, nu? – versurile topârceniene „Plouă placid / dacă continuă / Mă sinucid / . Da, de ce nu? De ce să nu luăm în calcul și această variantă de încheiere a tuturor socotelilor?...Cu alte cuvinte, cred că în fiecare din noi este un război interior: o parte a sinelui cu altă parte a sinelui...”

Din când în când firul povestirii este întrerupt de realitatea brutală, scrisorile se scriu direct pe memoria personajului care tânjește în mijlocul șantierului după opere capitale, după Cioran, de exemplu, sau alți artiști care au dat sens vieții omenirii. Atunci (și acum) cultura nu-și avea loc în echipă, între meseriași preocupați doar de muncă și bețivi...

Când Andrei Rangu se hotărăște, timid, să abordeze pe directorul șantierului cu problema sa existențială, darul de a picta, destinul de a fi pictor, toate normele sociale par să explodeze. A fi artist atunci însemna a fi infractor, pe șantier se

construiește, se muncește, arta e ceva decadent, semnul trădării... Toți se eschivează, problema nu încâpea în formulele vremii... Andrei nu poate fi înțeles, iar dragostea irațională pentru Roxania, ființă reală și imaginară în același timp, ideal și om de carne care poate muri, dar care luminează destinul cobaiului. Dragostea aceasta sparge vremea în țandări, iraționalul devine rațional, iubirea acoperă totul pentru că suferă totul, pentru că are o rațiune ce transcende clipa, epoca...

Și când întâlnirea dintre Roxania cea curată și Andrei devine posibilă, intervine accidentul, lumea se prăbușește, apare pe scenă și Mihai Jerome, jurnalistul care dinamizează destinele...

Pentru Dumitru Hurubă povestirea este ocazia de a creiona personaje, idei, căderi, viața șantierului este redată așa cum a fost - cu muncă, beții, trădări, iubiri de o zi, bârfă, activiști de partid, directorul care nu înțelege sau nu vrea să mai înțeleagă. Cu șeful de echipă care fuge de răspundere, cu autoritățile care ascund accidentul pentru a nu păta sistemul, cu jurnaliști care recunosc în sinea lor că sunt jurnaliștii minciunii. Apoi cu autobasculante care circulau pe drumuri imposibile, cu morți nedecarate, cu lacrimi, urmând căderea familiei, apoi a sistemului...

Multe din frazele puse în roman de autor sunt trăite de acesta. Jurnalul cobaiului este și jurnalul său, drama artistului a fost, până la un punct, drama sa, iubirea pentru artă a fost rațiunea sa de a exista, o lumină în noroiul vremurilor...Limita dintre scrisorile lui Andrei către Roxania și scrisul lui Dumitru Hurubă pentru cititor este minimă, fraza și cuvintele trădează această împletire dintre destinul scriitorului și destinele personajelor sale...

Ca de obicei, umorul franc și sinceritatea autorului dau farmec romanului, cârciuma se numește „**Brotacul maro**”, societatea în care se mișcă personajele este lagărul socialist,

șoferul de autobasculantă are studii superioare dar câștigă mai bine pe șantier. Andrei Rangu este pentru cei din șantier Grigorescu, o emblemă prinsă între șablon și batjocură. Dialogul personajelor se mișcă între comic și inutil, peste toate plutește imaginea partidului care era în toate, până și-n patul celor care se iubeau...

Romanul se încheie într-o notă optimistă, personajele principale ies din jocul absurd și intră în viața reală, oameni se pot iubi, iar iubirea îi salvează...

Andrei mărturisește, de fapt spovedanie, în lipsa spovedaniei creștine reale:

„Ce să fac, Roxania? Înțelege-mă că aceste scrisori constituie singura mea consolare, singurul meu zid de care mă sprijin pentru a nu cădea, și la propriu și la figurat”.

Reeducarea lui Rangu prin muncă era imposibilă, prăbușirea sistemului era necesară pentru ca individul să se libereze de iluzia unei societăți mai bune. Personajul trebuia să intre în pielea sa de om obișnuit care savurează clătite cu dulceață de vișine și care privește spre sine cu demnitate...

Din închisoare, el scria cu o îndrăzneală absurdă, ludică:

„... ai avut dreptate, nepoate: la noi nu sunt închisori politice, doar zvonuri de la „Europa Liberă”. Parșivii! Andrei R”.

Mesajul era unul care trebuia înțeles la adevărata lui valoare, libertatea are un preț și mulți l-au plătit, inclusiv autorul. Acesta, cu umor, nu uită să adauge pt.conf. D.Hurubă, ceva între ironie și eliberare...

Romanul este unul realist, vine din aceeași zonă ca și *Ritualul Bestiei*, semnat de **Cornel Nistea** sau, chiar, de la *Cel mai iubit dintre pământeni*, scris de **Marin Preda**...

De fapt, povestirea vibrează în zona memoriei care rezistă, ca semn, ca mărturie...

Realismul, din realismul acesta de șantier, este unul care ne punctează că omul, până la urmă, poate fi fericit. Indiferent de loc, sau timp, e o forță care dezgheață sufletele: iubirea...

Cobaiul biruie sistemul prin iubire.

Decembrie, 09

EVADAȚI DIN CLEXANE

(*EVADAȚI DIN CLEXANE*, ROMAN, EDITURA EUBEEA, 2010)

Dumitru Hurubă își continuă drumul prin literatură cu romanul *EVADAȚI DIN CLEXANE*, publicat de Editura Eubeea, Timișoara, 2010, în regia autorului, consilier editorial fiind Nina Ceranu și lector Ilie Chelariu. El a dovedit că duce o bătălie cu sine, cu eroarea zilnică, cu lumea în care trăiește. E o *bătălie spirituală* care se rezolvă prin ieșirea din sistem și prin acceptarea relațiilor simple dintre oameni, bazate pe afecțiune, pe iubire, în sensul profund al termenului. Deși umorist ca profil, scriitorul agreează temele sociale importante ale vremii. Este interesat de viața individului mediu care dorește să scape de presiunea spirituală permanentă pe care o exercită incultura, mediu, relațiile sociale, orizontul îngust, vorba fără adevăr, formalismul.

Scriitorul se apleacă asupra personajelor cu umor, cu ironie dar și cu înțelegere. Intră în viața acestora simplu, privind, înregistrând, comentând, notând evenimente mici pentru un destin mare. Răscolindu-le destinul, migrând atât pe orizontală, cât și pe verticală în intimitatea lor gri de oameni presați de vremuri.

„Bondarul dădea semne de epuizare. Bâzâia tot mai rar și mai încet, de parcă ar fi ajuns la concluzia că, într-adevăr, jelanția sa este inutilă cum inutilă fusese suita zvâcnirilor sale de revoltă, pentru că inevitabilul sfârșit se afla acolo, atât de aproape încât...

- Ei, nu!, se revoltă Mihai Rusu brusc. Uite, o să mă opun legilor naturii și salvez insecta...

Se ridică din pat, dădu fotoliile și măsuța cu televizorul la o parte și trese de șifonier. Abia reuși să-l miște câțiva centimetri producând un zgomot ireal. Scrâșnitura ascuțită ieși prin ușă și se împrăștie ca un ecou în liniștea întregului palier”.

Mihai Rusu este unul dintre eroi cărții, un angajat aflat în delegație în oraș. Stă la hotel și un banal bondar, prins în plasa de păianjen, îl afectează, sparge liniștea zilei și provoacă în sufletul lui o dramă. Se întreabă dacă este o ființă normală, dacă nu are nevoie de asistență medicală psihiatrică și chiar era momentul de a apela la doctorița Ioana Cojan din localitate, specialist cunoscut și meritoriu. O persoană care putea să-l elibereze de presiunea exercitată, aproape invizibil, de lume asupra sa.

Ioana Cojan e un alt personaj afectat momentan de evenimentele din viața petrecută, de dispariția lui Victor, soțul, arhitectul orașului, dispariție misterioasă. Este dispariția unui om obișnuit în aparență, care nu poate fi atins de evenimente imprevizibile pentru că el duce o viață previzibilă, riguroasă, supusă regulilor din domeniul construcțiilor de clădiri. Și, totuși, la un moment dat, doctorița pare a avea nevoie de ajutor, iată, în domeniul pe care, aparent, îl stăpânește: psihiatria... E o problemă de suflet...

Imaginea **bondarului în plasa de păianjen e metafora** pentru personaje, pentru cititor, pentru autor. Toți sunt prinși în plasa invizibilă a relațiilor sociale din care nu pot evada. Perioada descrisă în roman pare un banală, apropiată cititorului, ceva între comunism, tranziție spre altceva, nedefinit pentru personaje, cu interferențe stranii, cu trimiteri, cu reveniri. Nostalgie și succes într-o nouă realitate, brutală, imediată, necunoscută, dar bănuită, aproximată, necesară și distrugătoare...

Un personaj, aparent fără rost în economia acțiunii, **Pantelimon Șoricu**, face legătura între lumi, între oameni și situații. E funcționarul de la *Spațiul Locativ*, oficialul fără putere imediată, dar cu putere distrugătoare, prin atingere, acea putere disimulată. Este reprezentantul, aparent nevinovat, al statului care face justiția socială...El verifică apartamentele cetățenilor dintr-un motiv tehnic și legal, aparent corect: dacă spațiul acestora este conform normelor de locuit, este conform legii, dacă cetățenii, eventual, ar fi beneficiat de spațiu excedentar, util pentru alți cetățeni... Motivul e bun pentru a pătrunde în intimitatea acestora, pentru a vedea, e ochiul și urechea statului, adică a celor de la putere...Numele personajului semnifică destinul și rolul lui în sistemul social, ceva între realitate și *poreclă*, ceva între funcție și personalitatea deviantă... Ca o slăbiciune a scrierii, faptele însă nu sunt precizate în timp, nu știi exact dacă se întâmplă în comunism sau în perioada de tranziție, e ceva în *netimp* și asta deschide posibilitatea cititorului de a percepe că viața îi poate fi invadată de persoane, fapte, reguli, incultură...

Dumitru Hurubă reușește să dozeze exact acțiunea acestui personaj cheie, să dea măsura timpului în care trăim. Este personajul care invadează viața altor cetățeni de la bloc, să vadă dincolo de ziduri, aparențe, conveniențe... El prinde boala socială, indivizii nu mai au puterea de crea o lume nouă, sunt apăsați de existența zilnică, de lipsa iubirii, de motive false, de manipulare, de boli inventate sau reale, de păcat...

Valeria Lictaru e personajul de la hotel, camerista care vede bine în spațiul public, cu slăbiciunile oamenilor, cu rostul lor, cu nervii de fiecare zi...Dar nu pricepe ce se întâmplă în realitate, execută exact atribuțiile, tânjește după dragoste, scapă de ochiul vigilant al șefului, evadează din planul existenței prin iluzie, telenovela simplă, prin speranța iluzorie... Numele reflectă situația: o femeie tânără, fără soț, frumoasă, cu perspective. Ea este eșuată într-un post anost din care viața îi

este blocată în superficial și eroare, în bârfa adusă la rang de normă socială pe palierul hotelului în care activează...

Dispariția lui Victor Cojan este rezolvată de scriitor într-o manieră spectaculoasă, cu motivații moderne și reale, dar periculos de adevărate, într-o mișcare abilă a poliției care activează în spațiul public între hilar și rigoare, între superficialitate și hotărâre, un amestec ciudat social în care personajele sunt prinse pentru a avea motivația evadării din *Clexane*... Trebuie să precizăm cheia narațiunii, Dumitru Hurubă preia denumirea unui medicament în dinamica tablourilor din carte. Este o subtilitate de maestru care sleftuiește lentile în spațiul strâmt al epocii.

Desigur, titlul romanului este ales cu inspirație de Dumitru Hurubă, titlul are o marjă de marketing importantă, dar cititorul atras de spectacolul unui roman de acțiune, va descoperi o atentă analiză a societății neocapete, aflată între civilizație și tranziție, ceva între dictatură și falsa libertate... În fapt, personajele nu sunt conștiente de această libertate, dar doresc să evadeze instinctiv.

Dumitru Hurubă reușește, prin stilul său corect și special, atins de umor și de realism, să ofere soluția evadării, cel puțin pentru Ioana Cojan și pentru Mihai Rusu. Evadarea era necesară.

Acțiunea romanului se petrece *simultan* în prezent, în trecut, în viitor, personajele trăiesc evenimentele imediate, își aduc aminte de situații trecute și speră, fals, în altceva. În modul acesta autorul reușește să le dea viață, să le ofere certitudine și să creioneze vremurile așa cum sunt, cu principii sociale specifice, cu reguli acceptate de majoritatea celor care trăiesc, cu ticuri, cu fraze clasice venite din automatisme bine întipărite în memoria lor.

Pentru a da sens evadării din realitatea imediată, Dumitru Hurubă apelează la motivul muzical ce însoțește acțiunea, amintirea se poate schimba în perspectivă personală, în ieșirea

din anonim... E ca într-un film de acțiune în care motivul muzical însoțește evadarea... Muzica acoperă zgomotul de fond al epocii.

„- Sufletul... Sufletul... Pentru cei mai mulți oameni el este o entitate, un fel de alt eu evadând, ori de câte ori vrea, din încorsetarea rațiunii. Aș zice că, între aceste două componente ale fiecărui individ, există un război permanent. Asta nu am citit, ci am trăit pe propria piele, cum se spune, adică am trăit o experiență interesantă după moartea soțului meu”.

Sunt considerațiile doctorei Ioana Cojan, o concluzie care se impunea...

Moartea și iubirea, cele două teme fundamentale ale istoriei omului pe pământ, permit evadarea, presiunea evenimentelor extreme aduc viață densă, speranță reală, lumină. E șocul și ocazia ieșirii din superficial...

Dumitru Hurubă a reluat soluții aparent simple pentru o lume complicată. Situații la limită, amenințarea singurătății pentru individ, refugiu în muncă și pasiune acestuia, dau dinamică acțiunii romanului.

Cartea se citește cu interes, scriitorul deschide noi perspective personajelor din roman, evadarea este ieșirea acestora din plasa de păianjen în care au căzut fără să știe, este soluția... adevărata revoluție, la nivel personal. Încolo, nimic despre politică, despre revoltă, despre activism social, doar „*Adagio*”, de Albinoni și fără „*Capricio*”-ul italian a lui Ceaikovski ...

E aici un strop din viața autorului pus în roman, ceea ce dă culoare neprevăzută motivelor de evadare...

August, 2010

TABLETE ȘI ALTE TEXTE DE DUMITRU HURUBĂ

(*SCORPIONISME*, ESEU, EDITURA EUBEEA, 2011)

Am fost intrigat de titlul cărții semnate de Dumitru Hurubă, respectiv *Scorpionisme*, o carte care a apărut la editura eubeea din Timișoara în anul 2011. Un titlu puțin ironic, puțin explicit, dar voit personal pentru că autorul a dorit să exprime ceva unic, ceva ce îi aparține exclusiv: gândul de fiecare zi, apoi gândul pe care îl poartă de-a lungul timpului, ori gândul care i-a marcat inima, gândul care l-a transformat.

În această carte autorul a adunat *Tablete*, în prima parte, apoi alte scrieri, în partea a doua, întitulate ironic *Ș.A.* Sunt tabletele pe care le-a risipit în ziarele „Oglinda” sau „Lumina”, reușind să-și adune ființa în fața marilor schimbări sociale, să reziste valului de mentalități de toate culorile, de toate orientările și de toate eșecurile. Dumitru Hurubă a prezentat în tabletele o istorie spirituală a României în anii 90, imediat după evenimentele din decembrie 1989. Tablouri cu încercările guvernaților de a da o direcție și cu dezamăgirile populației în fața acestor schimbări, dovedind că revoluția s-a petrecut la televizor și mai puțin în mintea oamenilor. Rămași captivi limitării proprii, sau unor mentalități comode, o lipsă de orizont evidentă în sufletele oamenilor, dar și puterea acestora de a răbda în pădurea de zvonuri, de a rezista între valul de alegeri, umor și telenovelele zilnice, toate simultan și pe piele poprie.

Nu întâmplător scriitorul începe cu *marea confuzie*, continuând cu tablete acide și ironice despre o lume care speram să se fi topit în timpul anilor 1995-1996, dar care a

lăsat urme în vremurile care au urmat, persistente și provocatoare. Acele scrieri abordează probleme diverse din societatea românească în tranziție: semidoctii, cântătorii, lingăii au fost, lingăii sunt încă... Ochiul scriitorului este sensibil la temele zilnice, la stăruința slujitorilor bisericești de a fi prezenți în urbe, fixați pe ritual, imprimând bucuria falsă a unei sărbători mișcate. Hurubă simte frământarea individului în fața indexărilor repetate, a cupoanelor zise de privatizare, sau a sportul național de aruncarea pisicii, ori la romanța neterminată a câinilor din orașul Deva, la nesimțții de serviciu care ar trebui izolați pe insula Sfânta Vineri, ca subspecie etc.

Partidele nu scapă de gheara umorului, sunt abordați oaspeții Guvernului, respectiv Belzebut cu trupa, repede contracarați prin *Evanghelia lui Isărescu*, de cozonaci, de cozi, de sport, de luptele libere pentru ciolan, de peisajul din orașul nostru, de tradiția de la S.C. „Desculțu” S.R.L., de robingo etc., Apar basmele care au zguduit lumea, ori modestele invidii provinciale care devin marile probleme locale care acoperă problemele generale.

Temele sunt multe, Dumitru Hurubă reușește să le concentreze în texte scurte, penetrante, actuale, o lume într-un strop de apă, un univers în câteva cuvinte de scriitor.

„Orașul nostru are blocuri frumoase și câteva zone verzi cu ușoare urme de trandafiri; de asemenea, orașul are fântâni arteziene din care țâșnește rar apa adunată apoi în bazinele unde se transformă în focare de infecție...” (*Orașul nostru – compunere după natură*).

„De aceea să mai zicem o dată: bine că nu-i mai rău, fiindcă se mai îmbolnăvesc oamenii, iar unii, dacă găsesc medicamente, mai și scapă...” (*Firme de top: „Desculțu” SRL*).

Citatele pot continua, scriitorul vede dincolo de spectacolul organizat non-stop în piața publică, pe balcon, la televizor, în aria culturii, la minister, pe tobogan, oriunde există indivizi flămânzi de democrație.

Concluzia vinde direct:

„Fericirea deplină și acută o trăiesc doar idioții, acei bipezi cu chip de om, cu inteligență de găină și breji ca oaia. ...spunea la Radio-Actualități într-o dimineață: «Instituția noastră a contribuit la bugetul statului cu 64 miliarde lei, în primele zece luni ale anului în curs». Iată de ce idioții pot să fie fericiți pentru că anul lor are 20 de luni și există șanse reale de a jumuli în continuare și conștient șapte piei de pe pieptul românului dotat cu «șapte vieți în pieptu-i de aramă», după cum s-a constatat în timpul războiului de independență» (*Am văzut idioți fericiți!*).

Moralistul și-a propus ca aceste texte să nu se piardă și a făcut bine, pentru că această lecție de morală și umor bine temperat poate contribui la ceva foarte serios: puterea de a ne lua în serios!

Partea a doua a cărții, intitulată *Ș.A.*, tratează texte mai lungi, eseuri consistente, creionând o viziune pertinentă despre viață. Sunt gânduri despre evoluția societății, despre problemele adânci ale existenței, precum efectele civilizației asupra individului flămând de altceva, altundeva; despre puterea de distrugere a cuvântului; despre necesitatea credinței ca factor de echilibru în malaxorul zilnic al existenței; despre gâlceava înțelepților între ei; ori despre valorile pierdute, dând exemplu pe romancierul Mihai Sin; sau integritatea scriitorului ca scriitor văzut în persoana lui Mihai Eminescu. Este redat

mitul inventat: *Ahasverus*, sau o profundă analiză concretă a literaturii postdecembriste, lucidă, cu detentă...

De data aceasta temele sunt serioase, Dumitru Hurubă vede drama unei culturi aflate în căutare de echilibru și valori, necesitatea protejării valorilor naționale, ori puterea credinței adevărate, dincolo de faptele exterioare, de ritualuri, de gesturi menite să acoperă o viziune corectă despre existență.

Abordând tema *Apostolului Pavel*, ca un intrus printre apostoli, o întrebare menită să potențeze răspunsul, de fapt, cititorul ajunge în fața unui model integru. Apostolul este pus în lumina reală a lucrării sale, având în susținere impusul divin. „În orice caz, impresionantă rămâne consecvența cu care Pavel și-a continuat drumul apostolicesc, urmând un crez în fața căruia piedicile și vicisitudinile de tot felul se destrămau rând pe rând. În acest context, cine și din ce motive să-i nege sau să-i diminueze valoarea însărcinării date de însuși Isus?”

Nu întâmplător cartea se termină cu eseul *Moartea lui Socrate – Un asasinat politic?*

Tema vieții marelui filozof e actuală, cel care abordează adevărul în societate în mod sincer sfârșește ca infractor, lumea nu suportă adevărul, mai ales, adevărul. Viața unui personaj istoric precum Socrate constituie motiv de reflexie și astăzi. Dumitru Hurubă scrie:

„Era doar fiul unui biet pietrar care amenința să strice cu ideile sale din socoteli un sistem democratic foarte convenabil”.

Concluzia, moartea lui Socrate un asasinat politic... Iată că sistemul democratic a fost/este controlat, devine convenabil, pierzând sensul inițial.

Aceste eseuri sunt bine documentate, au trimiteri spre alte istorii, texte, motive, revelații, dar sunt străbătute de firul roșu specific unei conștiințe care nu (se) trădează, care nu greșește

ținta. Caută răspunsuri și găsește adevărate întrebări mereu actuale pentru cei de astăzi, ca și pentru cei de mâine. Este o provocare pentru răspunsuri sincere, dacă cetățeanul acceptă jocul serios de-a cultura...

Gabriel Dimisianu notează, referindu-se la scrierile lui Dumitru Hurubă:

„Textele din carte nu sunt simple notații ci o cronică a vieții noastre de zi cu zi, prea adesea covârșită de absurd și de comic involuntar. Acestea și altele, prozatorul le înfățișează cu umor și compasiune umană, în textele sale spumoase și pline de vervă”.

Nu putem decât să apreciem aceste *scorpionsime* ca un nou stil literar, care ne poartă prin timpul nostru modern și mișcat de evenimente ce au menirea de a ne da adevărata dimensiune a vieții și a lacrimii noastre cea de toate zilele...

Ceea ce poate să ne transmită Dumitru Hurubă este mărturia sa de contemporan cu generația de oameni care au trecut de la comunism la capitalismul sălbatic momentan. Știu experiențele voastre, dorește să spună în subtext, am privit cu ochi limpede ce s-a petrecut cu voi. Am zis, am șoptit, am dorit să vă atrag atenția cu umor, cu ironie, cu un zâmbet, cu puține cuvinte și multe evenimente. Deși vi s-au părut puține, a trecut așa de repede, a fost ca o cădere de pe un cal frumos, dar asta s-a întâmplat și apostolului la început de veac...

Aprilie, 2011

CITITORUL DE ILUZII

(*CITITORUL DE ILUZII*, EDITURA EUBEEA, 2010)

Un titlu inspirat pentru o carte scrisă în timp, cu răbdare, o carte în care Dumitru Hurubă a pus câte un strop de prietenie, de artă și spirit critic, plus umorul necesar: *CITITORUL DE ILUZII*.

Adevărul despre operele scriitorilor sau a celor care scriu: iluzia, ca formă de a rezista în timp, dar și ca lentilă de contact pentru operele capitale care sunt ceva mai departe de lumea imediată a lecturilor zilnice, dar strict necesare pentru viziune.

Dumitru Hurubă ne prezintă cronici, recenzii, note literare, texte despre texte, motive pentru metafora operei scrise, argumente pentru a rezista în *tsunami*, în vremuri grele în care lumea pare a nu fi interesată de lectură, dar în care tot mai mulți scriu și tot mai puțini citesc, aparent... Cronicar din pasiune, el ne invită într-un timp al lecturilor, a regășirilor, a cercetărilor spirituale, a mirării la tema propusă de scriitor.

Lecturile sale sunt țipete în pustie, iluziile sunt mirajele de tot felul, cititorul pare a fi cititorul de contor, un contor al pulsului ce vibrează în această epocă a informației. Când totul devine posibil, lectura este imposibila realitate a iluziilor care ne țin în picioare. Ne sprijină pe trecerea de pietoni sau pe stadion, ori în fața televizorului.

Desigur, cei care scriu sunt interesați de o părere, de un gând despre opera lor. Dumitru Hurubă este preocupat de iluzia care pune în mișcare un univers complicat, adică universul cărții. O carte este mai mult decât o sursă de informații, este o stare... virtuală...

Pentru autorul cronicilor lectura este o incitare la o nouă descoperire, la o nouă revelație, ea poate fi negativă sau pozitivă, dar cronicarului îi pasă de cartea pe care a citit-o. Până la urmă, această carte este un fel de *jurnal de bord* pentru Dumitru Hurubă, el scrie despre aventurile sale literare, despre opere care acoperă domenii variate: istorie, filozofie, sociologie, literatură, cultura ca formă de evadare din cotidian, jurnalul. Trece de la poezie, la proză, la umor, la mărturie. Lumea pare prinsă în menghina dorinței de a spune, nimeni nu ascultă, toate operele sunt sunete în marele țipăt de la miezul nopții, timpul este, iată, ceva copleșitor, cartea ceva concret, ea care rezistă, o cărămidă de pământ ars, din vechime...

Într-un fel, Dumitru Hurubă pare dezamăgit: capodopere sunt puține! Pe de altăparte, Dumitru Hurubă e fericit: mai sunt indivizi pe contrasens, se iluzionează, cred în ceva ce pare perisabil și totuși, nu...

Titlurile cronicilor sunt relevante, ele prefigurează temele societății românești: *studentia, sfârșitul lumii, femeia, umoristul, poezia, destinul nedrept, muzeul rural, Cutia Pandorei, Don Quijote, iubirea, intelectualul de serviciu, civilizația, oamenii locului, Jung, Holobacă, Panaite, I.D. Sîrbu, Evu, Crepcia, Bârgău, Dumitru Velea, Radu Igna, Breban, Eliade, Eminescu, Sabato, Saul Bellow, Rainer Maria Rilke...* și continuă cu *responsabilitatea actului de creație, cu jurnalul unui romancier, demitizarea lui Eminescu (tema obsesie a istoriei literare), autocunoaștere, tradiționalism și fabulos, un oraș în inima poetei, iluzii pentru sinele fiecăruia...*

Modul cum abordează Dumitru Hurubă cărțile este unul serios și detașat în același timp:

„După ce că, datorită libertății, democrației și credinței că oricine poate, doar să vrea, s-a publicat atâta amar de literatură proastă, orice

volum de beletristică nou apărut este, cel puțin pentru mine, un motiv de bănuială, nu tocmai cumsecade – recunosc”.

„Dovada că în România se mai citesc autori „dificili”, este această a 2-a ediție a cărții de față scoase de sub tipar de către Editura Humanitas” (C.G. Jung: *Amintiri, vise, reflecții*, București, Editura Humanitas, 2001).

„Orice reîntâlnire cu umorul lui Cornel Udrea este un motiv de intrare în normalitatea ființei umano-raționale. Cu atât mai mult în zilele noastre, când răsul înseamnă tot mai mult cu un rictus sau, în caz și mai nefericit, cu un rânjet”.

Ce reține cronicarul din cărțile citite? Esența, labirintul existenței, fabulosul spiritului, curajul, abandonul, devenirea. Sunt lucruri care dau culoare unei lecturi: trăirea acută a sentimentelor, sinceritatea poetului și arta iubirii, riscul celui care scrie pe teme neconvenționale, singurătatea poetului la Brotuna, cartea - un pas important pentru scriitor, pentru sine, mania titlurilor șocante, suplețea exprimării epice, experiența credinței, receptarea fenomenului liric, bagajul de cultură solidă și bine compartimentat, pătrunderea într-o lume cu alte legi, Bizanțul ca temă uitată, proza scurtă în dulcele stil clasic... „*a mai sosit unul cu bouwagonul poezilor*”...

Cu siguranță, recenziile și cronicile acestea vin să acopere un gol pe care literatura de specialitate nu-l poate acoperi, criticii de profesie sunt puțini, iar pe de altă parte un scriitor are capacitatea de a intra în lumea altui scriitor, este doar cititorul de iluzii, nu-i așa?... Dumitru Hurubă și-a luat de bună voie și nesilit de nimeni această slujbă, a reușit cu modestie și noblețe. Lectura unei cărți te face mai bun, este și un argument pentru

cărțile proprii și o modalitate de a plonja în realitatea lumii în care trăiește.

Cartea nu are postfață, prefață, motive sau argumente pentru care a fost scrisă, din textele publicate reiese, însă, sistemul critic al cronicarului, al cititorului: iubirea aproapelui...

Dar să cităm câteva titluri de cărți care au trecut prin ochii și inima cronicarului: *Sfârșitul lumii*; *Femei celebre. Mică enciclopedie*; *De serviciu la clepsidră*; *Îngenunchiat în lacrimă*; *Arta fugii*; *Prăpastia bune speranțe*; *Ușa interzisă*; *Arta iubirii*; *Rochia nesupunerii*; *Omul recent*; *Neantia*; *Despre îngeri*; *Frică și cutremur...*

Dumitru Hurubă reține versuri interesante, cele care prind în vocale și consoane o lume întregă:

„Îngenunchiat în lacrimă / ca-ntr-o catedrală
sufletul celui îndrăgostit.” (Nicolae Crepcia).

„Între ceea ce sunt / și ceea ce nu sunt / se
petrece timpul / ca lama unui cuțit.” (Mariana
Pândaru).

„Ascuns în nume zeul, ca-n semințe, / Când
stă să nască-n noapte bunul soare / Își mai
visează chipul vechi din mare / Trecut prin
irizări, către ființe” (Eugen Evu).

„Brațele tale / precum cătușele lichenilor / pe
stâncile visând / grădini suspendate... În steaua
de pe umerii tăi / Dumnezeu inventează /
povestea noastră de dragoste” (George
Holobacă).

„Din preaiubire m-am născut / pe o colină
transilvană / să ard cuvintele la rând / și să le-
aștern pe câte-o rană” (Ioan Evu).

„...Noaptea / și moartea / mușcă din mine /
ca dintr-o felie de pepene” (Nina Ceranu).

„Poeții așteaptă și refuză să doarmă / Refuză
să moară...” (Ana Blandiana).

La un final de cronică Dumitru Hurubă scrie:

„Ce contează de fapt? Contează un adaos
important la cunoașterea de sine și de ceilalți.”

Mai, 2012.

CANAPEAUA PENTRU LINIȘTEA DOMNULUI MATRACUCIU

(*ARANKA-NÉNI SAU CANAPEAUA CU SCÂRȚ*,
ROMAN, EDITURA LIMES, 2012)

„În zilele noastre, când sinuciderile au devenit aproape o modă pentru reducerea perioadei de austeritate, a-ți pune capăt zilelor, înseamnă a lăsa în urmă exclamații de genul:

- Ai aflat că tâmpitul de Matracuciu s-a spânzurat?”

Acesta este un fragment de la începutul romanului *Aranka-néni sau Canapeaua cu scârț*, pe care Dumitru Hurubă, important romancier român, îl lansează spre cititor. Se pare că autorul a sesizat că sinuciderea este astăzi un gest patriotic, omul care pleacă lasă în loc un post bun pentru un potențial salariat.

Umorist de forță și culoare, savuros și cu o fantezie bine temperată, Dumitru Hurubă pătrunde în mintea cititorului cu o fină ironie despre vremea pe care o trăim, despre personajele care ne asezonează viața, despre soarta individului mediu într-o lume în mișcare, atinsă de umbra *rezervației de zăpăciți*, tema de bază a scriitorului, temă de forță și luciditate.

Personajul principal Matracuciu Emilian (Miluț), umil angajat la o întreprindere importantă, locuind în București, trebuie să fie detașat în Munții Apuseni, la compania cu renume **Anonimul S.A.**, o catastrofă pentru un bucureștean legat de mediul său. Aventura se declanșează cu intensitatea interesul democratic și privat, la această mișcare în peisajul

patriei participă și colegii, mai ales colegul matrice pentru aceste vremuri, Figheșanu.

Miluț Matracuciu locuiește, culmea, în capitala țării, București, la Aranka-néni, o femeie tipic ardeleană de naționalitate maghiară, cu ticuri, vorbe și privire de husar, aparent rece și corectă, o antiteză satirică demnă de *news alert*...

Cuplul acesta, dinamizat de prezența lui Figheșanu, dau culoare povestirii, personajele participă voioase la viața lor de zi cu zi, abordând tragediile minore în gamă majoră, prilej pentru scriitor să pună în lumină „cultura” la zi a celor *rătăciți* în tranziție. Sunt împinse spre mișcare ludică evenimente cu stil și umori, tipicuri, vorbe, motive, argumente, tragedii și comedii specifice epocii de tranziție de la comunism la capitalism. Diletantismul, cultura de mahala și balcon, șmecheria din piața de legume și nealimentare, cuvintele spuse fără control, automatismele acide, ratarea pe post de victorie, toate sunt bine redade de Dumitru Hurubă.

Remarcabilă creionarea femeii, Aranka-néni, ungueroaică cu dichis, formată parcă în spiritul catolic rigid, grijulie și atentă la detaliu și soluție salvatoare, vorbind într-o limbă specială, specifică zonei Ardealului, cu expresii maghiare și valori românești, toate bine încheiate în dialog, povestire, poantă. Este personajul care vine în opoziție cu Mitică, cetățeanul de București. Un contrast necesar și cu tușă, unic în literatura de azi.

„Canapeaua cu scârț”, e mobilierul de serviciu, martoră la cele mai profunde reflecții intelectual-fracturiste ale cetățeanului Matracuciu. Întotdeauna scârț-ul canapelei a fost motiv de profundă filozofie asupra vieții, argumentul suprem, motivul pentru care personajul intră în transa necesară existenței suprarealiste din provizorat.

„Stând întins pe Canapea, între două scârțâituri, reflectez... Ei, da, îmi face Canapeaua asta scârțâitoare și afurisită: mă obligă să reflectez, să despici firul, să acuz oamenii nevinovați, cum ar fi, culmea!, șeful instituției, ministrul, șeful statului, pentru necazurile mele, respectiv azvârlirea într-un post în cine știe ce sătuc uitat de societate, de Guvern și de autorii actuali de ghiduri economico-practice și turistice, pe lângă care romanele *science fiction* sunt niște texte fără cap și coadă, chiar anodine”.

Aranka-néni, e proprietăreasa lui Matracuciu, participă activ la viața acestuia, ca orice proprietăreasă, are soluții pentru un burlac stând cu stabilă chirie, e grijulie ca o femeie matură, căsătorită și botezată în biserică.

„Cred că se observă bine: eu mă înțeleg cu Aranka-néni într-un dialect româno-maghiar perfect. Ca să nu spun cât de armonios comunicăm când ajungem la capitolul literatură, domeniu în care proprietăreasa mea este profund și iremediabil îndrăgostită”.

Savuroasă scena în care femeia recită „Luceafărul”, poemul poetului Mihai Eminescu, dialectul este perfect, de fapt autorul punând în centrul povestirii superficialitatea unor persoane pentru care cultura a devenit o limbă străină și în fapt și în ipoteză sociologică.

Dumitru Hurubă surprinde foarte bine atmosfera dintr-o întreprindere de stat, unde cutuma socială lucrează până la paroxism în ce privește incultura.

Iată un anunț de societate:

„Cine mai aruncă în veceu ceva, chiar și hârtie igienică folosită, va fi aspru pedepsit! Conducerea.”

Relațiile interumane sunt văzute cu luciditate și rigoare, cu o umbră de umor:

„... am bârfit cu grijă să nu ne scape nimeni, începând de la directorul-manager, care își înșeală nevasta cu secretara, conform tradiției românești, și terminând cu portarul care fură conștiincios hârtie pentru imprimantă crezând că e hârtie igienică...”.

Lui Hurubă nu-i scapă nici superficialitatea religioasă a individului în căutarea eternității, preotul neserios și în căutare de „miracole” financiare este bine creionat, pendulând între incultură și șmecherie, cu scene de un umor greu de egalat în literatura română actuală...

„Calendarul ortodox? Îmi convine! Mi l-am și imaginat o clipă: plin de sărbători, cu cruce roșie, cu cruce neagră... Cred că, din punct de vedere al Calendarului, suntem cel mai creștin și mai religios popor de pe glob. Ideal ar fi, ca la fiecare două zile, să fie câte o sâmbătă urmată de duminică, astfel ca românii, demonstrând lumii că sunt un popor vesel căruia nu-i pasă de sutele de taxe, tarife și prețuri aruncate pe capul contribuabililor”.

Figheșanu e un personaj-coleg special, aflat în relații speciale cu șefa lui, pregătit să participe la momente romantice și intime cu orice colegă, având soluții perfecte pentru alții, e prezent în viața lui Matracuciu ca un catalizator ce pune în

mișcare reacțiile sociale, prin aluzii, incultură și superficialitate. El știe ceea ce alții nu pot să ajungă și să prindă...

Numele personajelor sunt atent alese de Dumitru Hurubă, o tehnică specifică în scrierile umoristice, menite să atragă atenția supra dimensiunii sociale a catastrofei culturale și să aducă un zâmbet pe buzele cititorului atras de povestirea hazlie, de fraza cu tâlc și trimitere specifică, de cuvintele spuse inconștient de personaje, convinse că au ceva important de zis! Chiar și numele companiei naționale este unul bine pus în operă, *Anonimul S.A.* Avem aici o ironie potrivită pentru că orice întreprindere pe acțiuni e definită ca anonimă, dar tautologia e bine poziționată în roman pentru că, se știe, orice afacere este controlată de cineva care este binecunoscut, deși el se vrea anonimul om de afaceri cu integritate și generozitate politică, iată doi termeni bine garnisiți pentru epoca pe care o trăim...

Umoristul lasă înapoi ca eroii romanului să amestece fără logică lucruri de nimic cu teme importante ale civilizației, într-un ghiveci ultra-progresist și sumar... Cuvinte ca: matrice, dex, Afrodita, Pytia, Badea Cârțan, google, anticariat, spici, stenbai, sandvici, okei, Socrate. Apoi se alătură altei grupe de cuvinte, ușor elastice în mintea personajelor: bojoci, euroi, boșorog, hârtie igienică, siviul, ciocoflender, țuică de Turț, organ de ordine, ițari, hingher cu licență, rahitici, nașpa...

Scriitorul are simțul umorului și firul povestirii trimite spre lumea de dincolo de poveste, de societatea în dizolvare spirituală, incapabilă să asimileze noul val de valori, valori care copleșesc generații de români în căutarea fericirii de fiecare zi.

Romanul are un final surpriză, pus în scenă de Dumitru Hurubă cu arta „umorului serios”, sănătos, care trezește mintea de pe urmă a cititorului în căutarea personajelor ideale care întârzie în provincia de serviciu...

Aranka-néni poate fi proprietăreasă, femeie în casă, soră, mamă, este o enciclopedie volantă, personificarea soției puse la dispoziție de UE, uniune menită să ofere în mod democratic și fără deosebire de naționalitate, neveste românilor aflați în tranziție și în căutare de fericire pierdută în economia de piață...

Iar Canapeaua se erijează în personaj principal, pe post de psiholog, preot, confident, terapeut... Scârțâitul este noul limbaj, dacă lucrurile nu merg, scârțâie...

Cum vede lumea pe Miluț Matracuciu?

Băiatul lui Matracuciu, cel care a terminat facultatea pe bază de vițel, curcan, porc, un prăpădit, cu mintea focalizată pe prostii, înjură, te temi să stai lângă el din cauza Prealuminatului... o înjurătură ținea nouă-zece minute... dar nu în București, încă!

În vremuri curajoase, Dumitru Hurubă ne oferă un roman în care umorul este de bun simț, mijloc prin care el aduce cititorului argumente pentru o viață liniștită, până la urmă în Munții Apuseni nu-i așa de rău, păcat că nimeni nu știe numărul la telefonul lui Avram Iancu (ca să cităm în stil hurubian, despre asta este chestia zilei)...

Martie, 2013

BIROUL DUȘILOR DE-ACASĂ

(*BIROUL DUȘILOR DE-ACASĂ*, ROMAN, EDITURA LIMES, 2013)

Specialist în teme dificile și maestru al satirei, Dumitru Hurubă creionează viața de bazar dintr-un birou cu stil, cu proiecte dichisite și vedere spre fondurile europene. O temă actual eternă într-o lume flămândă de capital...

Un titlu care te face să zâmbești: *Biroul dușilor de-acasă*, un roman pentru zile de criză, un roman de umor semnat de un scriitor care tace și face, Dumitru Hurubă, apărut la Editura Limes, Florești - Cluj, 2013.

Acțiunea se grefează pe un birou standard: PET (Plan-Exploatare-Transport), birou reorganizat subit sub presiunea principiilor economiei de piață. Firma aparținând statului, ca proprietar nabab și renumit, este în căutarea de proiecte, de investitori, de atragerea de fonduri pentru a rezista în războiul dur din capitalism, pentru că funcționarii vin cu energii neconsumate din comunism, unde era mai ușor, nu-i așa?

Denumirea biroului pare șocantă, „peturi” - se găsesc peste tot, aruncate cu sârguință de poporul muncitor, obiecte fără valoare, rănind mediul, natura în expansiune, ochiul iubitorului de anotimpuri... Ele sunt o problemă națională care se trage de la marile serbări ale patriei...

În biroul etalon se discută marile probleme ale națiunii, ale UE, marile probleme ale omului modern, se iau decizii, marile personalități la nivel național și internațional se pot considera colegi de birou cu salariații de la PET. Lumea devine mică și abordabilă pentru funcționarii deschiși spre economia de piață.

Tema, ușor de apreciat: aventuri cu sare și piper într-un birou de firmă și nu orice firmă, o firmă cu mult capital picant de stat...

Personajele par mai reale decât la știrile bombă de la televiziunile private, sunt bine conturate, lumea a plecat de acasă, ori e o lume fără reper în căutarea investitorului pierdut...

Cum este biroul?

„...noi formăm un colectiv de intelectuali rasați pentru care Himalaia birocrăției naționale și universale nu mai are secrete, oricât ar fi ele de labirintice, sau cu specific autohton...

Sigur, se mai întâmplă animozități, disensiuni și altele de acest fel, însă, ori de câte ori ceva scurtcircuitează atmosfera biroului, sau liniștea sufletului nostru de bugetari, careva evadează din situație și murmură vesel-optimist:

Noi suntem români, noi suntem români,

Noi suntem aici pe veci stăpâni!”

Nimic despre faliment, nimic despre crize, nimic despre executări silite. În biroul sunt salvatori de profesie, femei care știu să întâmpine și să prelucreze un inspector venit în control, filozoful de serviciu, șeful, nevasta șefului, oameni care se întâmplă să mai și lucreze... Concediile medicale salvează angajatul la timpul potrivit, deplasările sunt un calvar, ieșirea din Capitală e pedeapsa supremă, contactul cu realitatea este baie în acid...

Problema devine complicată în momentul în care cineva trebuie să plece în delegație, în provincie, la filială, acolo unde se investește, unde trebuie făcut ceva. La muncă de jos, reală și stresantă. Este și angajatul de serviciu care pleacă în delegație, prin tragere la sorț, democratic: Cristian Filip.

„Noi, intelectualii – pentru că eu sunt un intelectual prin definiție, chiar prin înaltă definiție, așa zice, deși acest merit nu mi-l atribui, avem impresia că toți cei din imediata noastră apropiere sunt niște mediocrități cu tendință de tâmpire. În consecință, de la o anumită vârstă, vrem-nu vrem, devenim înțelepți și generoși, spunând cu seninătate, unii cu mai senilitate, că anii și experiența de viață trebuie să o împărtășim generațiilor de după noi, generații care, oricum, îi cred pe cei mai în vârstă niște idioți irecuperabili...”

Fiecare personaj are amintiri de excepție, ieșirea în delegații, pe teren, copleșește pe angajatul aflat în serviciu sub un cod portocaliu spre roșu vișiniu, orar strict, de bucureștean în aventurile lui James Bond. În viziunea găștii din birou, delegatul trebuia să scoată din „rahat” întreaga trupă de specialiști, era reprezentantul lor în teritoriu, specialistul de „sus”...

Angajații nu trebuie să o dezamăgească pe soția directorului Varvigeanu, din toate punctele de vedere, o persoană importantă în compania aparținând statului capitalist...

Plecat în delegație, în provincie, Cristian Filip, trece prin momente amuzante, incredibile, cu aventuri din feudalismul timpuriu, cu haz și bucurie pentru cine nu cunoaște patria suficient de bine. Firul întâmplărilor este energic derulat de scriitor, fin observator al mediului românesc contemporan, acțiunea este dinamică, legată de obiceiurile locului, de la meniul restaurantului, de la mișcarea în peisaj cu autobuzul obștesc, la modul „sincer” de a iubi a femeilor din provincie...

„Așadar, stăteam cu un picior în aer, gata-gata să-l pun pe pământul unei localități de care nu auzisem nici măcar prietenul meu,

cartograful județului, care, în preziua plecării, m-a apostrofat confidențial:

- Pssst! Auzi, Cristule, scuză deranjul – oricum, chestia rămâne absolut între noi: ce făcuși, bădițele de te expulzară șefii spre Peșterița?

- Nu știu, nu-mi dau seama, da s-a tras la sorț...

- Fugi d-acilea, neamule! Acu când totul se fraudează - fii intelectual, omule!”

Vizita investitorilor în întreprindere și a inspectorului declanșează furia, se pun la punct toate detaliile, se organizează condițiile optime, inclusiv cele sexuale, e și domnișoara Cocosârc în gașcă, sunt pregătite toate zonele din țară, inclusiv zona... zoster, se fac planuri, aprecieri...

„Fiindcă, zice colegul Varvigeanu, dacă ceva nu e american, înseamnă că e rus, iar dacă e așa, atunci multiplul criteriilor de accesare a fondurilor UE, se situează, procentual, între cifra 7 și minus infinit”.

Angajații cred că problemele pot fi aranjate, dar surpriză... inspectorul nu agreează domnișoarele, e un inspector mai modern, așa... adică homosexual și atunci apar noi probleme... Colegul Troscuțiu e omul salvator... Dumitru Hurubă apelează la o soluție europeană și la modă în occident pentru a sublinia cosmopolitismul funcționarului român și viziunea formalistă asupra vieții...

Romanul are un final fericit, eroul se căsătorește cu Noriana, o tânără cunoscută în știința aventurii de la filiala firmei situată la Peșterița.

„... Fac pași de bețiv spre frumoasa Noriana s-o îmbrățișez și știu că gloata mă va înțelege, fiindcă e compusă din intelectuali rasați, doar pentru nevasta directorului, Adolfină, va fi mai greu de priceput, nu?”

Cu acest roman, Dumitru Hurubă completează tabloul societății românești la zi, adică pentru anul 2013, un tablou pe care s-a străduit să-l pună în operă de-a lungul vieții cu numeroasele sale cărți, cu talentul său de umorist veritabil, cu o muncă densă, cu un ochi de specialist în moravurile colectivităților bine organizate pe criterii speciale, de gașcă și investiții...

Ca de obicei, scriitorul dă atenție numelor personajelor, le descrie personalitatea prin nume de excepție, prin limbaj, prin șmecheria cea de toate zilele, ele se acomodează cu noile reguli, nu au plecat în zadar de acasă... Pentru asta fac și ore suplimentare!

În biroul etalon se folosesc cuvinte la modă într-o anumită zonă a existenței: *all right, sorry, placebo, facebooku, nașpa, alături de Pitagora, Arhimede, Heidegger, Gugăl...* Alăturarea cuvintelor nu este întâmplătoare, discuțiile dintre colegi reflectă nivelul de înțelegere a vremurilor în care se poate realiza investiția cu așa-zis impact național...

Dumitru Hurubă folosind exprimarea la persoana întâi, parcă s-ar considera, până la o anumită limită, colegul de birou, scrie: „Lăsând la o parte aceste mici alunecări în detalii, oarecum ipotetice, rămâne certitudinea că noi, în calitate de intelectuali rasați, știm să ieșim din orice încurcătură, mai ales pentru că avem experiență în domeniu...”

25 septembrie, 2013

JURNALUL UNUI PISHO-FILOZOF

(*SPONDILOZA LA ȘARPELE CU CLOPOȚEI*, EDITURA LIMES, 2015)

Cu un limbaj cursiv, cu mult umor și multe lecții de viață, Dumitru Hurubă are ceva să ne spună: există boli incurabile de care nu scăpăm! Incultura, superficialitatea, nepotismul, vorba goală, efectul capra vecinului, epopeea personală în ținutul zăpăciților de tranziție, judecata vecinului de balcon, goana după nimicul cel de toate zilele...

Deși pare un roman din zona umorului bine temperat, cartea *Spondiloza la șarpele cu clopoței*, ne prezintă viața unui român în timpul tranziției sale spre altceva, mereu altceva, nedefinit, încărcătura este una existențială. Neconformist, sincer, Andricuț Vetreanu, eroul principal, este mereu contra curentului, cei din jur îl văd ca pe un șarpe mereu pregătit să arunce veninul unei idei, sarcasmul vorbeii, replica brutală care-l scoate pe omul de lângă el din normalitatea lui anormală. El are replica pregătită, prietenul, colegul de serviciu, neamurile, toți îl privesc ca pe un ciudat. Suna cumva cunoscut, mereu votăm cu cei care au replica la ei... Epopeea începe la școală, trece prin gulagul familiei, prin concasorul de la locul de muncă, prin închiziția vecinilor de bloc. Numele este semnificativ, Vetreanu, ca un fel de om al locului, bine ancorat în cultura sa, cu arbore genealogic, cu familie, cu verișoare pline de viață. Andricuț, diminutiv folosit de apropiați, adică eroul este apropiatul nostru, cel cu replica de acid. Biografia cetățeanului cu personalitate este motivul ideal pentru Dumitru Hurubă de a pune în valoare incultura ca argument pentru o cultură serioasă. Se pun întrebări importante. Ce ar putea să ne diferențieze? Cultura? Lecturile? Până la urmă superficialitatea face legea în fiecare zi, spoiala de

complezență, mândria fără acoperire în fapte. Elev care a trecut prin mai multe încercări, a repetat anii buni ai tinereții prin școală, ajunge tehnician la o întreprindere de transporturi, apoi, la limita extremă, psiho-filozof, meserie la modă, meserie cu perspectivă spre sufletul omului stresat de crize. Este la modă, majoritate își dau cu părerea, restul mai și trăiesc...

Punctele de referință în viața eroului sunt multiple: un prostănac în fotoliu cu scârț, romancier fără voie, istorii de ieri și de azi despre familia lui Vetreanu, ceasurile vechi tip CFR care stăteau în calea armatei roșii în războiul mondial, istorii cu Împăratul Traian, imnul fluierat în biserică, întrebări fără răspuns, bârfa ca mod de viață, saltul în gol. O lume dinamică: de la tehnician auto la absolvent de filozofie-psihologie, eternul război dintre bărbat și femeie, logica agresată de imaginație, destin și arbore genealogic, paradoxurile vieții, istoria națională și teste, „de ce iubim femeile”, realitatea pe care lumea ar fi bine să n-o știe, se doarme mai ușor în pantofii altuia...

Există o lovitură de teatru în toate, o sforărie a destinului...

„- Mă, Petreuțule, după ce mă alcoolizez, să fiu al dra..., *schiuizmy*, dacă nu-mi pari șarpe cu clopoței, bolnav de spondiloză. *Schiuzmy*...”.

Scuza de serviciu, nu avem nicio vină, așa este destinul... Dumitru Hurubă prinde bine mentalitatea cetățeanului avid de bunăstare, mândru de poziția sa pe scara de la bloc, dornic de aventuri fără riscuri, de un chef pe cinste, vorbind despre cultură și depărându-se de cultură, privind cu admirație spre posesorul de Trabant într-o lume sofisticată. Plus ideea că românul s-a născut geniu, sau este geniu în devenire, însă neînțeleș de oameni, de neamuri, de prieteni. E o boală grea, bine redată de autor în carte, subtil și într-un limbaj care poate fi înțeleș de vecinul de scară. Oricine poate scrie romanul vieții la Editura Smak-Smak...

„- Poezia „Luceafărul” știți cine a scris-o?

- Domnu Vetreanu, păru revoltat vecinul, mă credeți un... Cine-l poate confunda pe Eminescu? „Luceafărul”, „Oltul”, „1907”...”.

Nașterea lui Petreuț Vetreanu este miraculoasă.

„Deci nașterea lui Petreuț Vetreanu, după cum atestă izvoarele orale ale satului Cătunu: șoapte cu năframa la gură, zvonuri și bârfe oficiale, a fost asistată de moașa comunală, altfel o țărăncuță harnică, ușor sucită la minte, însă cu principii puternic-severe, între care și acela să se spele consătenii cât mai rar pe mâini pentru a nu se subția pielea, fapt care ar fi dus la bășicarea palmelor din cauza cozii sapei și a altor unelte agricole...”.

Efectul: Elevul Vetreanu a dorit să se căsătorească imediat cu învățătoarea pe care o vedea la școală, era „amorezat până la leșin”.

Ajuns în situația de a deveni director la întreprinderea de transporturi, eroul are o reacție specifică șarpelui purtător de clopoței:

„- Da, și? Uite, mie nu-mi convine chestia asta. Voi nu vedeți cum, pe baza a tot felul de aranjamente, ca să nu le spun mârșăvii, se perindă prin funcții importante inși pentru care termenul de nulitate e cel mai elegant?”.

În roman descrierea continuă cu detalii, spumos, punând în lumină sistemul clientelar născut de falsa liberate și falsa democrație... Cei din jur se întreabă dacă totul este în regulă cu acest personaj care suferă pentru că ar trebui să devină director, fără voie...

Problemele importante pentru societate sunt privite de autor în dinamismul lor urban sau rural, problema educației are nuanțe noi, specifice noilor norme și relații dintre oameni, a cutumelor care zguduie istoria de la un capăt la altul.

„... Gata, de acum suntem occidentali, suntem europeni, suntem... Gata cu lagărul socialist, cu sovieticii, cu dictonul leninist învățați, învățați, învățați! Uraaaaa! Ce atâta carte! De-acum, ca la americani: intri în clasă și-i zici ăleia de la catedră:

- Auzi, fă, prefecsoaro! Vezi că-mi dăduși trei la teză... Știi că tata e patronul lu mă-ta?

- OK, răspunde aia speriată. Fac din trei opt, da e pentru ultima dată!

- Bine, OK! La nota asta! Apoi, om mai videaa...”.

Dumitru Hurubă este atent la detalii, diferențele sunt făcute de acele detalii din vorbire, din gesturi, din atitudini. Chiar dacă folosește hiperbola, lucrurile sunt scoase în evidență cu detașare, cu viziunea și înțelepciunea scriitorului de cursă lungă, a celui care a trecut prin multe, prin încercări, prin bucurii. Sunt puse în evidență cuvintele noi care afectează limbajul zilnic, atacă normele sociale indirect: *of course, loopinguri, all right, bastard, cool, lord, schiuzmy, goodbay etc.* Chiar dacă personajele apar în izmene în locuri publice, Dumitru Hurubă, cu multă ironie, pune în paralel trimiteri la marile creații ale literaturii universale, ale culturii, sunt vehiculate în antiteză nume importante care au marcat istoria. O face intenționat pentru a rupe mituri vechi și pentru a reinventa mitul orășeanului cult doar pentru că locuiește la bloc...

Sunt evidențiate devierile de limbaj ale personajelor, confuzia ideilor, amalgamul de sisteme, tangajul principiilor de viață: *știrile teve, vă atenționăm în acest sex, a boctări, realizări foarte formidabile, neamț esesist, amor multiplu și fecund, aglomerație de țâcniți, remățisul de la gleznă, mozol etc.*

Numele personajelor pun în lumină caracterul. Tehnica este a luddismului, umorul iese în evidență și schițează epoca de tranziție din societatea românească, pendulând între conservatorism, cosmopolitism, absurd, parvenitism cu orice preț, prețiozitate...

Saltul făcut de personajul principal este bine creionat prin declarațiile acestuia, autorul dându-i întâietate pentru a-l face credibil.

„După ceva ani, reușisem să fiu un prețuit tehnician auto, cu atribuțiuni stric legate de domeniu și apreciat până la a fi propus pentru funcția de director. În secret, am urmat cursurile facultății de filozofie-psihologie – domeniu pe care l-am iubit dintotdeauna fără condiții, dovadă fiind și aproape nenumăratele mele spitalizări, mă rog, la psihiatrie, dar, orișicâtuși”.

Eroul este un *cal pur sânge breaz* care poate șoca, înaintarea în viața se poate face domol, cu teatrală modestie.

Ieșirea personajului din scenă este regizată cu eleganță:

„Sfinte, Dumnezeule, iartă-mi vorbele și înțelege-mi situația!”

Mai, 2015

HUNEDOARA LITERARĂ, LISTA LUI MITICĂ

(*SCRIITORI CONTEMPORANI DIN JUDEȚUL HUNEDOARA,*
– COMENTARII LITERARE, EDITURA TIPO MOLDOVA, 2015)

Plecând de la un titlu serios și încadrat în paradigma culturii de canon, Dumitru Hurubă, într-un limbaj familiar, cu ușoare accente ludice și riguroase, ne prezintă scriitorii din județul Hunedoara activi în ultima perioadă a vremurilor (aproximativ 1980-2015), scriitori care au lăsat numeroase mărturii despre lumea în care trăim. Cartea are o *motivație* echilibrată și radiază o revoltă discretă, în același timp. „Cred cu sinceritate și realism că o reconsiderare, de pe alte poziții, a literaturii din provincie, nu numai că ar fi legitim-necesară, dar și, categoric, benefică pentru literatura actuală, pentru istoria literaturii”. De la început, cronicarul Hurubă depune efortul să detensioneze contrariile: centru sau centrele și provincia. O face cu mută empatie, intră bine în pielea artistului și ne propune câteva comentarii interesante. Scriitor de umor, poet bine temperat, activ în perimetrul literaturii, o voce cu stil, inconfundabilă, cronicarul are motive serioase să iasă în față și să ne demonstreze că lucrurile se pot echilibra în istoria literară. Vremurile, caracterele, interesele, resursele au stricat armonia în lumea literară. Fiecare epocă își are secretele și oamenii săi. Dumitru Hurubă este sincer în demersul său, a fost conștient în momentul în care a pus unul lângă altul textele că demersul său va incomoda. Și-a asumat riscul de a intra în arena cu lei de tot felul, fie de la centru, fie din provincie. Deși nu este critic în sensul academic al termenului, scriitorul este familiarizat cu operele scribilor de Hunedoara, a citit mult, a comentat și a lăsat în urma sa mult bun simț. Semne, peceti, cuvinte, note. Lucru rar în aceste vremuri care se repetă, se

repetă. Sunt analizate operele a două zeci și șapte de scriitori din județul Hunedoara, revolta nevăzută a unor oameni cu limitele, cu orgoliile lor, cu speranțe, oameni-argument pentru cultura județului și a culturii române în general. Cu un simț al valorii dezvoltat, Dumitru Hurubă a reușit să pună în lumină temele cărților care au dinamizat societatea. A fost atent la titlurile alese de poeți sau romancieri, a citat versuri interesante, profunde, a lansat idei, a muștră autorii cu înflorite cuvinte. Impulsionat de temele proprii, de viziunea asupra cărții ca entitate vie, el a avertizat că, uneori, devenim cititori de iluzii, că vremurile ne colorează mintea, că putem evada prin incultură, că literatura poate fi și o sforărie de lux, cu stil și aripi aurite. Peisajul literar hunedorean, la fel ca și în alte ținuturi, este peisaj cu natură vie și scriitor pe contrasens.

Dumitru Hurubă a reținut că vremurile ne obligă să medităm închiși în ochiul ciclopului, oricând poate fi un altfel de sfârșit al lumii, ne putem opri pe insula tăcerii, sau în satul electronic, ori să începem aventura în marele refuz. Teme, gânduri cu elice, neantul aparent, adică în județul Hunedoara scriitorii au avut un cuvânt de spus: poezia poate veni de la Brotuna, un sat în Munții Apuseni, clar și pur ca brumele târzii, iată, poetul este îngenunchiat în lacrimă, femeile au lăutari în sânge, proza scurtă provocă sufletele, cineva poartă rănile tale și balada electrică inundă străzile. Atent la geografia literară, cronicarul pune în lumină miracolul de pe Strei, muntele, patria *second hand*, ori legendele din ținutul acesta mirific, atins de minuni, enigme și comori. Cititorul va descoperi gloria în albului zăpezii, faptul că aici păsările plâng cu aripi, ori nimic deosebit nu se întâmplă în timpul serviciului unui dascăl, sau, poate, e o zbatere a zăpezii, o învingere a singurătății prin iubire, iar nasturii sunt cusuți pe piele în istorii croite cu stil.

Am putea remarca mereu alte metafore, hiperbole, planuri de lectură, edituri și ispite. De reținut: în județul Hunedoara sunt scriitori de certă valoare, puțin debusolați de tangajul

istoriei, risipiți în filialele Uniunii Scriitorilor din România, fie la Alba-Iulia, fie la Sibiu, fie la Arad sau Timișoara. Județul nu a putut să-și țină fiii risipitori în limitele paradigmei până la capăt. În ciuda acestor aspecte, se simte o unitate și o zbatere în lumea literară din zonă, iar cărțile reflectă iubiri, drame, istorii cu tâlc, crime, oglinzi frânte, orașe în mișcare. Vremurile au intrat bine în cărțile scriitorilor, Dumitru Hurubă pune accentul pe aceste aspecte de furtună literară. Va trebui să reziste valului de critici care vor veni din orgolii, istorii aproximative, metafore și teamă.

Cronicarul a reținut: „se apropie ziua / când timpul se va scutura de povara mea” (Ioan Barb).

Notăm la Valeriu Bârgău: „E cineva fericit când se naște? / Mă grăbesc să-l informez și pe ea și pe el/ că la fel de fericit e unul care moare / și eu știu asta”.

La poetul Raul Constantinescu apar cuvinte cheie: realovisul, rinocezarii, păreronomicii, șprițogașculierii, neantia, o urmă de gumă...

Nicolae Crepcea se detașează prin puritate: „Privind ochii tăi / văd / cerul străvechii biserici / plin de îngeri”.

Ladislau Daradici consemna: „scrierea povestirilor (...) în cazul meu, se dovedește a fi dificilă, eu însămi sfârșind prin a mă contopi în cele din urmă cu universul lor...”.

Eugen Evu a surprins clipele eternelor: „Fântâna s-a retras mânănită-n sine / Alți ziditori nu s-au găsit în estimp...”.

George Holobacă a fost atent la dinamismul creației: „Munții aleargă unii după alții / precum cocorii pe frânghia / cu care Dumnezeu măsoară / contrariile din spovedania ierbii”.

Paulina Popa a surprins taina: „soarele stă în palmele Iubirii / așa cum stau boabele de struguri / atunci când vine vremea vinului”.

Talentul poetului Ioan Evu se descoperă în versuri ca acestea: „Din preaiubire m-am născut / pe o colină transilvană / să ard cuvintele la rând / și să le-aștern pe câte-o rană...”.

Citatele pot continua, scriitorii se vor regăsi în meandrele istoriei literare ca-ntr-o renaștere prin zicere.

Dumitru Hurubă a scris despre: Ioan Barb, Valeriu Bârgău, Eugen Blaga, Raisa Boiangiu, Valeriu Butulescu, Raul Constantinescu, Nicolae Crepcia, Nuța Crăciun, Ladislau Daradici, Eugen Evu, Ioan Evu, Livia Fumurescu, Gligor Hașa, George Holobacă, Radu Igna, Dorina Brândușa-Landen, Radu Mihail, Paulina Popa, Mariana Pândaru, Corneliu Rădulescu, Aurelian Sârbu, Ion Scorobete, Constantin Stancu, Dumitru Tâlvescu, Miron Țic, Ioan VasIU, Dumitru Velea.

Lista lui Mitică, o listă a scriitorilor contemporani din județul Hunedoara.

Lecturi, cărți, oameni, iluzii, istoria locuind în rana îngerului.

Iunie, 2015

DUMITRU HURUBĂ: GLUMIM, NU?

(SCENARITA: UN ESEU-FANTEZIE, ESEURI, EDITURA LIMES, 2016)

Dumitru Hurubă este un umorist fin, un atent observator al societății românești, scriitor implicat și cu viziune proprie, autor de romane cu nerv și stil, el se menține în atenția cititorilor prin ideile pertinente, prin ironie, prin pasiunea pentru adevăr. Ca orice scriitor implicat, el a scris o carte cu ștaif dedicată fenomenelor sociale pe care le-a trăit. Această poveste în care eroii sunt românii, intitulată *Scenarita: un eseu-fantezie*, apărută la Florești, jud. Cluj, Editura Limes, 2016 reprezintă viziunea unei conștiințe a vremurilor pe care le trăim. Cartea nu este o fantezie, este un studiu despre rigoarea fanteziei, adică știința de a spune lucrurilor pe nume, fără a apela la metodele științifice validate de secolul trecut. E știința despre speranță, despre meandrele viitorului și despre labirintul trecutului. Despre aceste teme s-au preocupat scriitori importanți, amintim pe Nicolae Breban (*Viața mea*, Editura Polirom, 2017) care abordează viața proprie prin prisma întâmplărilor pe care le-a străbătut prin valurile vremii, apoi Răzvan Theodorescu în dialogurile cu istoricul Narcis Dorin Ion (*Despre cultura de ieri și românii de azi – Convorbiri cu academicianul Răzvan Theodorescu*, Editura Rao, 2017) ori Aura Christi (*Din infern, cu dragoste*, Editura Ideea europeană, 2017), sau Theodor Codreanu (în textele publicate în revista „Contemporanul”). Lista poate continua, scriitorul, în ciuda opoziției politicianilor, reprezintă un reper în societatea românească prin faptul că se află în prima linie de exprimare prin jurnale, cărți, dezbateri și, uneori, emisiuni de televiziune și radio.

În ciuda titlului care trimite la fantezie, la finalul cărții se află o bibliografie selectivă din care aflăm că Dumitru Hurubă a plecat în analizele sale de la temele și ideile unor filozofi sau sociologi recunoscuți și cu expertiză în domeniu. Amintim pe: Erich Fromm, Karen Horney, José Antonio Marina, Robert Ecarpit, Sigmund Freud, G. Călinescu și, nota bene, datele publicate de Institutul Național de Statistică. Rezultă de aici că umorul și ironia au baze serioase, obiective, certe. Cu alte cuvinte, umoristul nu se joacă, el ne pune oglinda cuvintelor în față. Temele au preocupat și preocupă societatea occidentală și cea românească, sunt în atenția unor lideri de opinie, au penetrat în cărțile unor intelectuali de frunte pentru că sunt mereu actuale și necesare. Sunt în joc inteligența eșuată, conflictele interioare ale omului, conflictele dintre oameni, istoriile care au marcat epocile, cronicile ale mizantropului bine temperat, idei care au generat orele astrale ale narațiunilor de fiecare zi.

Pe Dumitru Hurubă îl preocupă să definească secolul în care locuim/trăim, să arunce o privire spre Imperiul European care naște contradicții și semne de exclamare, un imperiu blocat între imperii și birocrație. El analizează migrația modernă a popoarelor, problemele religioase, bolile spirituale care macină societatea, rețetele de manipulare ale populației, drama educației și a învățământului, problema patriotismului în era globalizării, regulile dure ale statisticii, problema culturii, criza cărții scrise etc. Ne invită, ca orice nabab, la o plimbare pe *Bulevardul Corupților*, și face o analiză a *nevroticului*, adică a omului modern care a fost prins între mandibulele *Marelui Scenariu...*

Ce este *Scenariul* în viziunea scriitorului? Este neputința noastră cea de toate zilele de a ne asigura un viitor, de a modela speranța, de a evita căderea spirituală a societății cu tot ce presupune ea. Dumitru Hurubă înțelege scenariul prin întrebările pe care le pune, de ce golul lăsat de căderea

sistemului comunist nu poate fi acoperit de ceva mai durabil pentru fiecare, nu numai pentru unii?... Golul este acolo, ca o prăpastie în care cad mulți, alții înnebunesc elegant, alții mor cu onoruri, alții migrează în alte părți, alții ies la pensie și fluieră în biserică.

Cartea începe cu un *Preambul aparent fără rost*... Sunt argumentele sale, ne invită să vedem în cei de lângă noi și în noi doar personajele unui *Scenariu*, el evită să dea explicații științifice, se limitează la fantezia care tulbură timpurile prin revelație personală. Îl ironizează pe Andre Malraux care prevedea prin 1975 că secolul al XXI-lea va fi religios. *Google* a luat locul lui Dumnezeu și secolul pe care-l trăim s-a schimbat. Preambulul este fără rost deoarece insul de pe bulevard a ajuns în situația în care nu mai dă importanță lucrurilor care-l trag în jos, spre adânc...

Hurubă scrie:

„În realitate va fi vorba despre remodelarea individului, din toate punctele de vedere, în scopul obținerii unei vietăți având doar chip de om, dar toate ale lui funcționând pe baza unor *cipuri* considerate, la un moment dat, ereditare-biologice, respectiv când nivelul de cultură generală al populației va atinge nivelul Mării Moarte” (p. 5-6).

Fenomenul 1989 în Europa de Est, deci și în România, este analizat de eseist cu atenție:

„Numai că, în toată degringolada de atunci s-a observat că viața urma un curs bine dirijat spre *altundeva*, spre *altceva*, care începea să nu mai fie utopie, ci un adevăr, drept că oarecum mai complicat, dar se impunea încet-încet” (*Scenarita*, p. 33).

Dumitru Hurubă examinează datele statistice oficiale și constată o realitate dură, greu de acceptat și prevăzut pentru cetățeanul obișnuit. A crescut numărul cetățenilor cu studii superioare, acest lucru a generat și altceva:

„Okei-okei, constată mucalitul, ne facem toți cu studii superioare, și? O să ducem limba la gură mai... științific, mai elegant, că, dacă industrie nu e, economie nu mai e, ce facem cu absolvenții de studii superioare? La spălat de mașini în Occident!” (*Chestiuni inefabile de statistică*, p. 77).

Hurubă analizează fenomenul *Facebook*, o face cu multă ironie și constată că rețeaua de socializare a declanșat noi experimente lirice, că superficialitatea în cultură distruge cultura serioasă, că în rețea oamenii își pot expune creațiile literare fără cenzură, sub semnul unei libertăți aproximative și duioase ca o ghilotină în zori. Iată ce scrie:

„Unii scriitori mai șmecheri, la adăpostul unei sintagme, au publicat chiar romane, povestiri, jurnale etc. de-o puerilitate căreia, doar cu eforturi uriașe, nu i se spunea prostie” (*Să vorbim puțin și despre cultură / literatură, autori și cărți*, p. 94).

Efectul acestui *Scenariu* asupra oamenilor este catastrofal, apare un nou personaj, *nevroticul*:

„Personajul nevrotic trăiește, doar cu puține excepții, obsesia frustrării, a nedreptății, a ideii că oricine are ceva cu el, că îl urmărește pentru a-i face rău, pentru a-i submina autoritatea și prestigiul” (*Nevroticul din marele scenariu*, p. 121).

Viața devine un calvar pentru el și pentru cei din jurul lui, sinuciderea face parte din scenariu, individul este strivit de forțele sociale.

Abordând problema umorului, scriitorul constată: „Cu tristețe, despre umor...”, punctele de la final demonstrează că ne află în fața unei drame, oamenii nu mai râd, râsul este redat electronic în spatele textelor de umor, se mimează veselia, ca orice în noul *Scenariu*. El constată că literatura de umor este în cădere liberă, că editurile nu mai abordează cărțile unor umoriști cunoscuți și de succes în alte vremuri, că nu se reeditează valorile certe din domeniu. Este ceva suspect în acest script, românii fac parte, totuși, dintr-un popor care a știut să facă haz de necaz, care a avut un bun simț al umorului, dispoziție pentru râs, a abordat viața cu fină ironie, sfidând răul, făcând saltul peste cu zâmbetul pe chip (nu pe cip!)...

Am putea continua exemplele, putem reține că Dumitru Hurubă are un stil direct, că marile idei sunt expuse simplu și penetrant, cuvinte curg spre inima cititorului cu empatie, el știe să argumenteze, să citeze din marii sociologi sau filozofi și să scoată în evidență înțelepciunea populară solidă, fraza sa expune cu fină satiră dramele prin care trecem și posibilele ieșiri pe scara principală a istoriei. Sunt peste treizeci și cinci de eseuri, un preambul, o concluzie, o bibliografie, o lume în mișcare, o paradă a umbrelor și a îngerilor de serviciu... Titlurile sunt alese cu atenție, au sare și piper, conțin adrenalină. Reținem: *Cu facebook, înainteeeee, marș!*; *Lirica actuală? Marfă!*; *Plebea nu trebuie să știe totul*; *Prostească iubire de glie strămoșească*; *Ehe, dacă ar fi avut Moise laptop și Wi-Fi! Etc.*

„După credința majorității populației care mai ține cu sinceritate la România, ceea ce se petrece la nivel național în ultimul sfert de secol, din absolut toate punctele de vedere, nu

este decât desfășurarea unui proces de distrugere sistematică a identității statului, a unei economii care acoperea toate ramurile industriale și a unui naționalism firesc în condițiile istorice date” (*În fine...*, p. 175).

Toate fac parte din *Marele Scenariu* menit să facă să dispară o țară... Dumitru Hurubă precizează:

„În eseu de mai sus, am vrut să detaliez toate-acestea, fără a deveni pățimaș, fără a exagera pentru a da greutate ideilor cuprinse în materialul de față, care s-a născut în urma discuțiilor întâmplătoare cu mulți cetățeni” (p. 176).

Autorul este pesimist pe unele locuri, oricum societatea va avea de suferit din cauza *megatendințelor* care străbat istoria, iar din punct de vedere religios, aceste aspecte au fost prezentate în Biblie ca *sfârșitul vremurilor*, fiind descrise chiar în detaliu, omul imperfect ducând societatea spre căderea în ruină. Desigur, trebuie regândite multe, cele din prezent reflectă viziunea omului despre univers și societate pe baza unor cunoștințe sedimentate prin secolul al XVII-lea și secolul al XVIII-lea. Toți marii gânditori acceptă că lumea trebuie să conceapă altfel societatea în care trăiește. Unii mai pesimiști consideră că specia umană și-a consumat potențialul, pregătindu-se *altceva...*

Există și o pată de optimism, o întrebare revine mereu în eseurile lui Hurubă: „*Glumim, nu?*”

Iulie, 2017

TRISTEȚEA UMORULUI LA DUMITRU HURUBĂ

(*SCUZAȚI CĂ NE-AM CUNOSCUȚI*, EDITURA LIMES, 2017)

Dumitru Hurubă și-a fixat textele scurte, savuroase și atinse de umor veritabil, scris cu pană de moralist lucid în cartea *Scuzați că ne-am cunoscut*, o antologie echilibrată, bine concepută. El a adunat textele de proză scurtă pe care le-a considerat esențiale pentru creația sa, a revăzut narațiunea, dialogurile, umorul de primă clasă, șmecheria vremurilor pe care le trăim. Cartea este oglinda unor întâmplări aparent simple, întâmplări cu scop și morală. Putem recunoaște în scrierile acestea o lume atinsă de superficialitate, aflată în eternă tranziție spre un ideal pierdut pe scara de bloc. Temele, limitele, destinul oamenilor care au format societatea în orice loc: La stadion, pe scara de bloc, în biroul dușilor de acasă, pe contrasens, la spital, în piață, în autobuz, la primărie etc. Sunt acele personaje în căutarea unei fericiri iluzorii, demne pentru o cauză mai bună, cu viața aproximativă, sub presiunea taxelor, a dorințelor extreme, greu de realizat, a iubirilor scurte și fără finalitate, în căutarea unui destin pierdut.

Recunoaștem stilul unic, inconfundabil, al umoristului „serios”, care își apreciază personajele, le dă viață din viața de piață globală, le dă și nume speciale, care trădează caracterul lor, erorile lor de fiecare zi.

Dialogurile sunt spumoase, fantezia umoristului depășește așteptările cititorului, narațiunea are sare și piper, spitalul de nebuni este un loc respectabil, în ton cu societatea, rezervația cu zăpăciți în tranziție are un loc special în schema cetății. Democrația este doar de paradă, cultura un mofft, cuvintele sunt lăsate oamenilor pentru a crea alte cuvinte, la limita dintre

limba română și orice altă limbă străină, atinse de moda americanismelor cu ștaif.

Universul în care se mișcă aceste personaje de tranziție, efect al tranziției eterne, este unul special, un teritoriu unic, umorul este al cincilea anotimp: Aiureala, fuga după funcții, mai ales de manager (e la modă, director este ceva perimat), agentul sub acoperire, călătorii cu surprize, anotimpuri fără limite, de la sărbătorile de Crăciun la vacanțe pe litoral. Hurubă își extinde analiza de moralist de la micul funcționar la șeful de bloc, de la șomer la polițistul cu inițiative bizare, de la decolteul femeilor fatale la accidentul de pe autostradă. Misoginul, intelectualul de birou, cel aflat în delegație, bărbatul trădat și femeia adulteră care promite mereu o vizită la biserică, funcționarul sufocat de colegi și șef, nevasta șefului, personaje în căutarea frumoasei case de nebuni... Este o stratagemă, cei fără discernământ nu răspund pentru faptele lor, o situație perfectă pentru acești eroi harnici.

Dumitru Hurubă poate defini o stare în câteva fraze, el vede dincolo de aparente tragedia personajelor sale, scrie cu umor despre stăruința lor într-o lume care nu-i pasă de ele.

Căsătoria:

Mulți s-au mirat și, dacă mai trăiesc, se miră și azi ca Dracu' că doi oameni căsătoriți din dragoste, să aibă repartizate atâtea ghinioane de către Bunul și Răbdătorul Dumnezeu, pe scurt: BRD. În sfârșit, cu luatul din dragoste, mai povestim noi, fiindcă e o poveste nostimă care, cel puțin pentru mine, mă amuză copios, așa cum am spus și altora care au hotărât în unanimitate că sunt tâmpit. Motivația? Fix la trei luni după nuntă, nevastă-mea a născut băiețelul care – toată lumea căzuse de acord –

semăna leit cu taică-său, doar dinspre ceafă, spuneau ei, aducea foarte puțin cu mine... (*Nașterea în secolul vitezei*, p. 92).

Despre atmosfera din biroul funcționarului mărunț, cu leafă de la stat sau de la privat, după caz, umoristul reține:

Buni-răi cum suntem, intelectualii biroului nostru formăm un colectiv de oameni ai muncii strâns unit în jurul șefului de birou. Așa se vede dinspre celelalte birouri; în realitate, dacă ar începe un nou război mondial, sau parțial și s-ar distribui arme... Doamne-fereste! (*Intelectualii biroului nostru*, p. 175).

Dialogurile au impact asupra cititorului, cuvintele reflectă modul de gândire a celor care au ceva de spus, aduc argumente și fac evaluări despre situația concretă în care se află. Hurubă are talentul de a reda cu fidelitate ce se întâmplă cu aceste personaje terorizate de cuvintele pe care trebuie să le folosească.

Păi, e simplu, oameni buni, simplu-simpluț: din strada Titulescu coborâți în port, luați troleul 5, care vă duce la gară de unde luați *unșpele* care vă duce fix la Mangalia. Puteți merge cu trenul – aveți unul peste *optișpe* minute... Dacă prindeți un demaraj bun, îl ajungeți. Eu v-aș duce da n-am benzină, așa că îmi dați *objdoi* dă mangoți și mi-a părut bine de cunoștință... *Sece* „Viteza” *serele*, vă urează bun venit pe litoral și noroc. La revedere, a mitraliat el cuvintele spre noi în timp ce nevastă-mea îi dădea hârtia de-o sută de lei (*Litoralul, ca o fata morgana...*, p. 71).

Ca de obicei, numele personajelor au impact, reflectă caracterul lor, acțiunile, „talentele” ascunse. Scriitorul a devenit un specialist în botezul acestora, umorul, ironia, gluma cu piper și ardei iute au toate un rol important. Exemplele sunt relevante: *Veronela Crapu, Troașcă Visarion, Rapsodica, Berean, Filip Moflincea, Ieronim Vetrea, Claustrina, Trocan, Tiriplic, Neluțu Peangă, Ijfan Unealtă, Silfida etc.*

Limbajul eroilor este în ton cu „moda” care a invadat patria prin Internet, a venit cu noii investitori, a aterizat cu normele venite de la UE, s-a insinuat împreună cu noile romane traduse de editurile cosmopolite și grăbite după profit, din telenovelele de fiecare seară. Cu alte cuvinte, globalizarea s-a realizat mai ales în limbaj, limba română fiind, evident, perimată și departe de pretențiile sosite de la centru... Care centru, nu se știe... Exemplele ne probează noul stil de a discuta „elevat”: *El Dorado, lady, pancakes, siviul, sorry, mutră vestsălbățicieană, horror, placebo, gugălnetu, thriller, welcome to my cozy bus, startrec, all right, magister, fasfood etc.*

Povestirile au mereu surprize, Hurubă are talentul de a declanșa situații noi, cu explicații „logice”, cu motivații luate prin mica publicitate, de la talk show, din emisiunile de umor.

Din punct de vedere logic, uman și social, încheierea acestei povestiri ar trebui să sune cam așa: și au trăit împreună până la adânci bătrâneți având de la bunul Dumnezeu prunci frumoși și cuminți... Aiurea! Sfârșitul sună așa: după trei săptămâni am hotărât să divorțăm, eveniment de la care vom comemora în această vară doi ani, iar procesul de împărțirea bunurilor continuă cu martori, cu țipete și expresii care amuțesc nu numai asistența ci și completul de judecată. O doamnă judecătoare, blonduță și cu trei cruciulițe patriarhice,

atârnând senzual printre o pereche de sâni ceva mai viguroși decât ai Pamelei Anderson, a jurat cu mâna pe Constituție că ea n-a mai auzit asemenea trivialități. Dar cine a obligat-o să vină la procesul nostru? (*Uraaa, îmi refac viața... p. 185*).

De reținut tehnica prozatorului de a accepta să fie unul dintre eroii narațiunilor sale, are dialog cu personajele emblematice, intră în conflict cu ele, se eschivează sau acceptă sentințele care vin din zone neașteptate. Acest lucru permite cititorului să intre în lumea creată cu realism și ironie de scriitor.

Dumitru Hurubă a realizat o antologie relevantă pentru scrierile sale, faptul că a procedat la revizuirea și actualizarea textelor sale constituie un adevărat tur de forță, denotă respect față de cititor și demonstrează că literatura română are resurse inepuizabile. Există un *rezervor* (pentru a-l cita pe Ladislau Daradici) veridic, operele sunt realizate, au evadat din sertarele secrete în ciuda aprecierilor criticilor grăbiți să-și refacă viața după noul stil.

Titlul antologiei este simbolic, scriitorul își pregătește ieșirea discretă din scenă, își cere iertare mai ales personajelor sale pe care le-a pus în situații complicate, le-a terorizat cu morala de care au fugit. Hurubă se retrage în culise cu zâmbetul pe buze, cunoașterea este reciprocă, fiecare are dreptul de a evalua noile paradigme. Mai subliniem că în subtext se simte linia blândă a valorilor clasice, a celor creștine, a bunului simț care pot susține lumea pe scena vremurilor de azi și de mâine.

Cartea se citește cu interes, cu deschidere, marile drame se rezolvă prin umor. Cu regret, umorul nu intră în atenția mediului academic, momentan, dar va veni vremea când lucrurile se vor reevalua. Considerăm că Dumitru Hurubă este un bun scriitor de umor, printre pușinii care au nerv, evită

vulgaritățile la modă în stil dâmbovițean și protevist, are talent, cultură, empatie pentru contemporanii săi.

Când un regizor cu suflet va descoperi proza scurtă semnată de Hurubă și va îndrăzni să pună în scenă textele sale, iar personajele vor avea curajul să vorbească direct și fără timiditate, așa cum a intenționat autorul, vom asista la *momente* de ținută, rupte din marele culoar pe care au circulat Caragiale, Mușatescu și ceilalți corifei...

Editura Limes, prin Mircea Petean, a susținut cu profesionalism demersul lui Dumitru Hurubă, fixând un tablou exact al umorului românesc de bună calitate.

Dumitru Hurubă explică clar situația scriitorului de astăzi, pendulează între realitate și satiră:

...E simplu-simpluț: I-auzi, numai: alo, Editura Smak-Smak? Da? Mersi, dragă, ok... Știți? Am scris și eu un roman și aș vrea să-l tipăresc la dumneavoastră... Sunteți cea mai prestigioasă editură din punctul meu de vedere... Bani, bani ai, domnu romancier? Am. În regulă – trimite textul... Iar în două-trei săptămâni ai romanul tipărit, aranjat frumos... Corectura o faci dumneata, că noi nu avem prevăzut în organigramă post de corector... Ai văzut, vecine? Devin rapid *romancier* respectabil și respectat... (*Roman-frescă*, p. 120).

Noiembrie, 2017

SKEPSIS:
TABLOURI DIN PERIOADA TRANZIȚIEI
(*SKEPSIS*, POEME ȘI CATRENE, EDITURA LIMES, 2017)

Dumitru Hurubă este atent la ce se întâmplă în societate, în viața sa, la efecte produse de mișcările din lume. Moralist și umorist de substanță, el definește destinul omului simplu, a *vip-ului* de la centru și din provincie, cu o glumă dureros de reală, merge la țintă și pune degetul pe rana nevăzută. Se consideră o *victimă colaterală* în acest război în care mersul pe umerii celuilalt este un sport cu mulți participanți. Politicieni, oameni de afaceri, femei în călătorii de plăcere, personalități cu ștaif, elevi repetenți, au ceva comun, o trăsătură care-i distinge de restul lumii din pluton, șmecheria, skepsis-ul. Logica normală este abandonată, ființa cetățeanului simplu este frântă într-un război care nu-i aparține. El afirmă:

„Sunt victimă colaterală / într-un război cam
fratricid / Lipsit de logica normală; / Și mi se
pare cam... perfid” (*Victimă colaterală*, p. 8).

Toate aceste teme de bază sunt adunate de umorist în cartea *Skepsis*, apărută la Florești - Cluj, Editura Limes, 2017. Suntem în fața unei antologii de poezie, de poeme vesele și triste, o sinteză a viziunii autorului asupra societății care-l ține în menghina cea de toate zilele cu generozitate.

Cartea este structurată pe mai multe părți:

- *Poeme;*
- *Sonete;*
- *Catrene;*
- *Prolog (Marea rugăciune).*

Dumitru Hurubă nu este un poet abisal, este unul al normalului din vremuri anormale, abordează ideile în stil clasic, rima și ritmul au un farmec aparte, poanta de final sau ironia fină dinamizează textele. El merge la țintă, poate aceste catrene sunt și o istorie concretă, dureros de concretă a vremurilor pe care le-au trăit contemporanii săi. Sunt trecute prin filtrul umorului personaje celebre ale zilei, probabil, peste ani, vor fi doar vagi amintiri sau persoane trecute la indexul uitării.

Istoria se răzbună, așa cum și-au uitat contemporanii care așteptau un semn de bine de la aleși, așa se vor pierde și ei în ceața istoriei.

Un personaj aparte este autorul care se strecoară în poeme cu nonșalanță, se mișcă elegant ca pe un podium. Alături se ivește „iubita” de catren Coryntina/ Doamna, personaj cu puternice trăsături împrumutate cu hărnicie din modelele puse la dispoziție de noul ev în care am intrat după anul 1990, conform foii de parcurs stabilite de adepții globalizării.

Ultima poezie, *Marea rugăciune*, pune în lumină dorința scriitorului de a fi părtaș la marea unire dintre români, într-o țară frumoasă și bună. Tonul este al clasicului în acțiune, o voce a buneii credințe și a deschiderii spre o viață acceptabilă, pe măsura canonului divin:

Tatăl nostru care ești în ceruri
Mai vezi și de-ale noastre adevăruri?
Mai aruncă-ți ochii, Doamne, către noi
Și vezi-ne-adâncirea în nevoi...

...

Părinte bun, de-atâta libertate,
Hoția se numește azi dreptate;
Iar de la Răsărit pân-la Apus
Se vede, peste tot, că josu-i sus;

(*Marea rugăciune*, p. 257).

Prologul este o rugăciune sinceră, singura soluție la problemele vieții de zi cu zi. După atâtea catrene dinamice, finalul are doza necesară de tristețe și speranță...

Viața, cu toate fiordurile ei, este prezentă în *poeme* lui Hurubă, iubirea este o temă socială bine armonizată cu sărăcia și incultura. Echilibru s-a rupt pentru unii dintre noi, au fost vremuri în care romanța are un iz de revistă umoristică. Natura, gesturile simple, dorințele fără greutate, anotimpurile, parcul orașului, plaja, toate formează decorul textelor lansate de autor în prezenta carte.

Reținem unele versuri:

„Abia atingi covorul moale”
Și, poate că ți-e greu să crezi,
Că pân-la creștet, de la poale,
Se-nață-un praf de nu te vezi;

Se-aude din sufragerie
Un chițait ca de cimpoi,
Și plânge tată-to-n beție:
„De m-ați dat de lângă boi?”

Iar mumă-ta, contrariată,
Cu glasul rău și ochii reci,
Mă-ntreabă ca și altă dată:
„De ce-ai venit? Când o să pleci?”

(*Romanță fatală*, p. 54).

Sonetele păstrează linia clasică, un cântec duios este frânt de tristețe și de un luddism detașat și elegant. Poetul preia din tonalitatea celor dinaintea sa, din Topârceanu și Eminescu, din Minulescu și puțin Sorescu. Are un stil care îmbină tradiția bună din literatura română și devine unul propriu, prin

actualizarea emoțiilor sub tendințe moderniste. El nu ezită să trimită la clasicii din literatura noastră, conștient că acest lucru îl avantajează prin ricoșeu.

Iubita mea cu păr învolburat,
În seara asta-mi pari un bibelou
Făcut de Bunul Dumnezeu cadou,
Drept compensație că m-am rugat...

Arăți superb și meriți un landou
Și-un ins, măcar mai bine îmbrăcat,
Că-mi pari păcatul personificat,
Și-n fața ta mă simt un mic erou...

Desigur, aș dori să fiu galant,
Să te invit la mine la Castel,
Să discutăm de Nietzsche sau de Kant...

Ori ascultând orchestra Franck Pourcell,
Să-ți spun îndurerat, dar elegant,
Că-o scroafă a fătat doar un purcel...

(XI. *Arăți superb*, p. 165).

Catrenele bat la țintă: Cetățeni îndrăgostiți, politicieni, sportivi, elevi, artiști, toți au intrat sub ghilotina umorului. Hurubă reține esența, trăsătura care face diferența dintre frumusețe și nebulie, dintre omul onest și șmecher, așa de „skepsis”. Tușa rapidă, alăturarea de cuvinte tensionate la maxim, paradoxul care atinge oglinzile din viața oamenilor, dau valoarea versurilor brici, menite să rețeze un optimism de suprafață. Istoria zilei încapă într-o glumă, cele mai constituționale tristeți devin penale glume. Guvernul, parlamentul, candidații partidelor, DNA-ul cel din ghiveciul

informativ, jurnaliști, miniștri și alte personaje din emisiunile de știri sau de talk show, sunt puse în rama catrenului.

Costumul de culoare ocru
Și zâmbetul de om perfid,
Probează, ori că-i mediocru,
Ori că e membru-n vreun partid...

(*Atestare politică*, p. 201).

După ce au fost parcurse toate tablourile unei societăți agitate și mereu în derivă, Dumitru Hurubă are o concluzie fermă:

Latră ziua, latră seara,
Poate latră și în vis...
Ne mai suportând povara,
Dumnezeu s-a... sinucis

(*Politicienii*, p. 204).

Autor de romane, schițe, nuvele, preocupat de marile momente ale umanității, de personalități care au marcat destinul lumii, bun cunoscător al fenomenului literar actual, Dumitru Hurubă a preferat în poezie o linie echilibrată, fermă, cu mesaj pertinent. Pentru unii ar fi desuet, trecând pe locuri străbătute și de alții, dar moralistul a dat tonul. Pe alocuri rima sau ritmul sunt forțate, el a preferat poanta de final, rezolvarea în oglinda versurilor a problemelor personale sau sociale, de modă. Unele teme sau idei se repetă în variante agreabile, intenționat lăsate de umorist la dispoziția noastră.

Skepsis, un mesaj pentru cititor, unul ironic: Există oameni ca știu să pareze lipsa de cultură și civilizație prin șiretenie, printr-o anumită inteligență superficială. Totul asortat cu vorbe potrivite și alunecoase, în așa fel încât oamenii cu adevărat de valoare să rămână blocați într-un timp intermediar, buni de dus în rezervația cu zăpăciți. Și grafia cuvântului se face în volum

într-un mod special – *schepsis a devenit skepsis*, așa de împrumut din lumea bună de entertainment... Editura a înțeles miza și a acceptat jocul umoristului ca pe soluție reușită.

Cartea se citește cu aplomb, este și o trecere subtilă în revistă a perioadei de tranziție din societatea românească, corupția, parvenitismul, nepotismul, incultura, șmecheria cu stil sau cea brutală, tarele morale sunt puse în menghina versurilor ironice. Destinul individului se detașează implacabil ca unul indexat, la pomana politicianilor care au uitat de ce sunt acolo sus...

Dacă și Dumnezeu s-a sinucis, umorul a rezistat...

Decembrie, 2017

NORYNA, NARAȚIUNEA ÎNTRE DRAGOSTE, UMR ȘI SPERANȚE

(NORYNA, ROMAN DE CAPRĂ ȘI SFADĂ, EDITURA LIMES, 2018)

Dumitru Hurubă este un scriitor asiduu, mereu preocupat să pună în lumină viața oamenilor, pasiunile lor, căutările, dramele și să dea acea tușă unică narațiunii, umorul. În romanul Noryna*, apărut în anul 2018 la editura Limes, el prezintă o poveste picantă dintre Pietraru Simion, zis Simo, și Noryna Grandea, o tânără frumoasă, capricioasă, inteligentă, harnică și pasională. Ea are toate ingredientele să pună pe jar un bărbat, are replici vioaie și cu lipici, e romantică și dispusă mereu să joace rolul de adolescentă care-și păstrează secretele și replicile intacte.

Toată povestea se brodează în jurul unei tensiuni romantice dintre cei doi, alături de ei se remarcă și colegii de liceu Calomfir Drăgulea, Mitruț Mărcanu, plus alte personaje pitorești din localitatea Andricănești sau din alte locuri pe unde călătoresc cei doi în căutarea unui destin agreabil.

Legătura dintre eroii îndrăgostiți se susține pe linia romantică a tinerilor de liceu, mereu dispuși să inventeze ceva, deschiși la o viață spumoasă și dinamică. Replicile sunt interesante, au sare și piper, umoristul Hurubă știe să lase personajele să zburde. Umorul este unul de bun gust, cu multe accente ludice, cu situații haioase, cu replici care trădează inteligența și tristețea, plus acea linie de romantism pe care multă lume a pierdut-o.

Mama tinerei frumoase are alte planuri, dorește să-și vadă fata măritată cu fiul celui mai bogat sătean, deși acesta are o vârstă cam înaintată și nu are pic de romantism sau plăcerea de

a vedea partea frumoasă a lucrurilor. Are o calitate: este din familia Candără și este bogat, este în top în satul în care se petrec marile întâmplări istorice.

Până la urmă cei doi reușesc să se căsătorească, situația are mult umor și este una originală, ieșită din tiparele obișnuite în Andricănești și din cele ale tradiției. Foștii colegi de liceu reușesc să lege intriga și să-i pună față în față.

De reținut efortul Norynei de a absolvi o facultate și străduința lui Simo de a lucra într-o companie importantă, chiar dacă la celălalt capăt al țării, Constanța.

Dumitru Hurubă își poartă personajele prin diferite situații, acțiunea se petrece în diferite locații, inclusiv în tren sau în casa „dușmanilor” Candără.

De remarcat portretele realizate de scriitor, atât alte personajelor principale, cât și ale mamei Norynei, Elida, poreclită Capra datorită pasiunilor ei obișnuite pentru amor la ore nepotrivite și în locuri nepotrivite. Ea se remarcă prin insistență, cinism și un pragmatism dus la extrem. Deși profesoară, ea este nevoită să încerce diferite variante pentru a rezista în lume, lucrează chiar în Spania, învață limba spaniolă și este descurcăreață. îl controlează pe Baruțiu, soțul ei, fiind guralivă și agresivă. Un personaj tipic pentru localitățile mici unde trăiesc mari eroine.

Descrierea familiei Candără este bine făcută, o familie în care materialismul, prețiozitatea, falsa cultură, cinismul și goana după avere constituie regula bine coagulată.

De reținut și numele personajelor, ca de obicei Dumitru Hurubă are capacitatea de a le „boteza” pe măsura caracterului lor - Grandea, Baruțiu, Candără, Mitruț, Calomfir etc. Legătura dintre nume, caracter, faptele și dorințele personajelor este una bine creionată de scriitor. De asemenea autorul își construiește personajele din elemente disparate, bine legate între ele din

punct de vedere literar, apelând la fapte, dialoguri, întâmplări neprevăzute, descrierile făcute de alte personaje. Ca de obicei, Hurubă are o simpatie reală pentru acestea, urmărindu-le reacțiile, îmbinând cu bine fantezia cu realitatea dură.

Atmosfera în care se desfășoară narațiunea este bine conturată în roman:

„În orice caz, după plecarea Norynei la Cluj, la UBB, cea mai grea lovitură au încasat-o bârfitoarele Andricăneștiului, fiindcă dintr-o dată materia primă de bârfa, care părea inepuizabilă și cu final previzibil, dar sigur de senzație, dispăruse...” (p. 95).

Dialogul personajelor are adrenalină, specific adolescenței, cuvintele pătrund prin zidul conformismului acceptat de majoritatea colegilor:

„- Draga mea colegă, ai niște lasere în ochi atât de frumos albastre, încât aș fi fericit să mă carbonizezi cu ele...”

- Ești un prost și regret că suntem colegi de clasă și de bancă”, (p. 58).

Despre potențialul soț al Norynei, cel programat de mama acesteia, cititorul poate descoperi personajul fatal din Andricănești:

„Da, îl știam pe Candără-fiul: nu prea arătos și, după ce a rămas repetent trei ani la rând, renunțase la școală și intrase în afaceri alături de bătrânul Candără... Și mi-am amintit cu detalii despre o descriere pe care mi-o făcuse Drăgulea după întoarcerea de la picnicul de pe malul Mureșului când era cât pe ce să îneacăm...”

Pentru mine, ca scriitor, Candără, e un personaj minunat, Simo, un personaj gata făcut, nu trebuie să-l reconstruiesc, pricepi? Este exact ce-mi trebuia în roman. Aproape mi-e drag și am ajuns să-l cunosc destul de bine... La prima vedere, pare o vietate ciudată care, în mod normal, ar trebui să facă parte dintr-un trib de prin jungla amazoniană.

Calomfire, să nu exagerăm, totuși...

Păi, crezi că eu fac literatură cu tine? Vreau să-ți spun că acest bogat om de afaceri, n-a arătat niciodată prea bine și nici prea deștept n-a fost, dar i-a mers mintea brici în afaceri” (p. 123).

Cititorul va afla despre acest gen de personaj și alte detalii, beția care ține două zile, abandonul pe marginea unei rigole cu capacul luat pentru că dorea să bea apă, bățile ritualice din familie, indiferent cine avea inițiativa, tentative de sinucidere, utilizarea băuturilor alcoolice ca practică zilnică etc.

Scenele din clasele unde Simo și Noryna și-au petrecut timpul studiind, au un umor special, aflăm de frații sinus și cosinus, cum Thales din Milet a cucerit Troia împreună cu Ulise, despre un chimist celebru pe nume Niculaie Meclă etc. Elevii tratând subiectele de la diferitele materii cu superficialitate și în joacă...

Dialogul dintre personaje este presărat cu multe cuvinte străine, germane, engleze, spaniole, cu expresii uzuale, cu frânturi din marile opere literare, cu replici curente, mundane. Amalgamul de cuvinte trădează lumea personajelor în căutarea siguranței de fiecare zi, o căutare inconstentă, la limita disoluției și suportabilității.

Dumitru Hurubă, ca de obicei, a realizat un roman atractiv, cu o linie narativă clasică, cu nuanțe de umor care fac lumea mai agreabilă și unde iubirea este o joacă periculoasă. Adolescenții se maturizează treptat, păstrând o doză de inocență care aduce un farmec aparte.

El reușește să capteze atmosfera unor timpuri frumoase în care speranțele pot deveni realitate, în ciuda bârfelor din Andricănești, devenit pentru eroii din carte, centrul lumii...

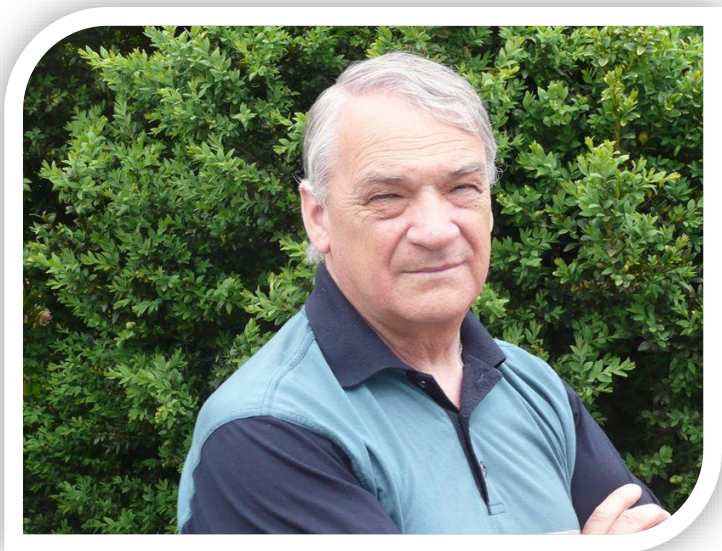
Cititorul va avea în față un roman solid, bine construit, cu dialoguri alerte, totul bazat pe liniile de forță ale unui romancier încercat, stăpân pe situații. Cele 52 de cărți publicate îi dau autoritatea unui scriitor care își iubește cititorii. Referințele critice de la final ne prezintă un Dumitru Hurubă dedicat literaturii și constant în pasiune.

Noiembrie, 2018

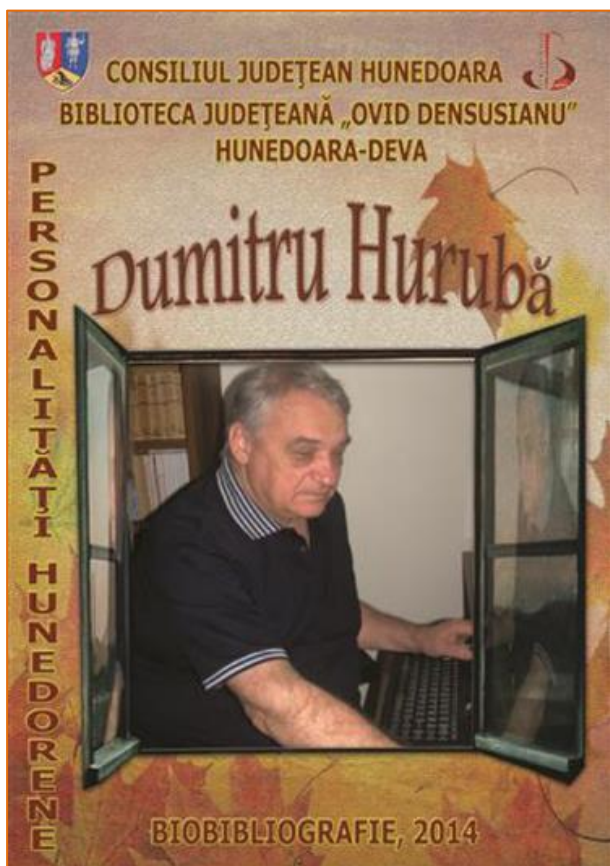

Anexe – Memoria fotografiei

Dumitru Hurubă

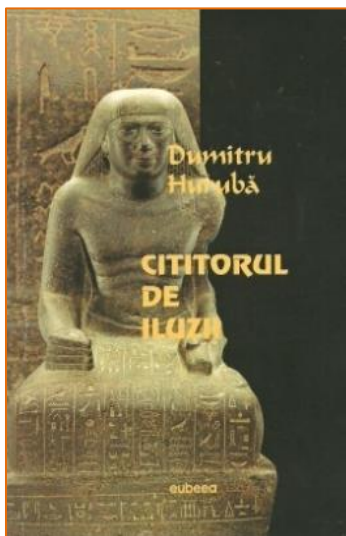
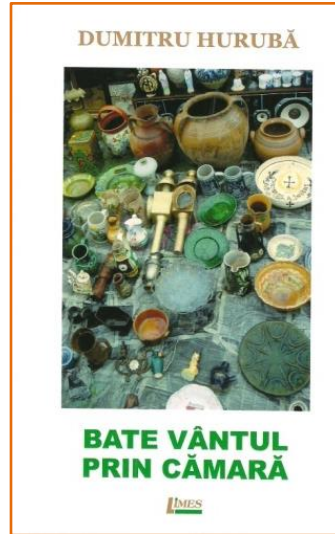
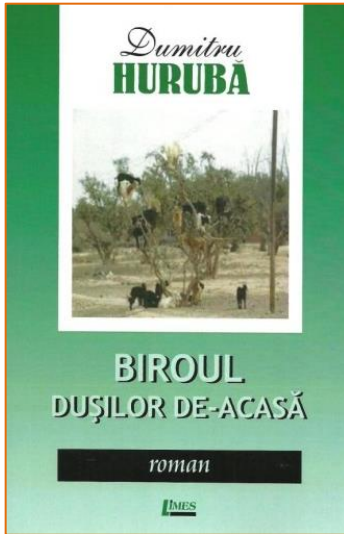

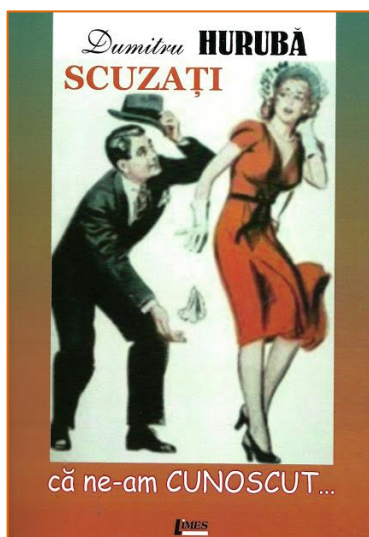
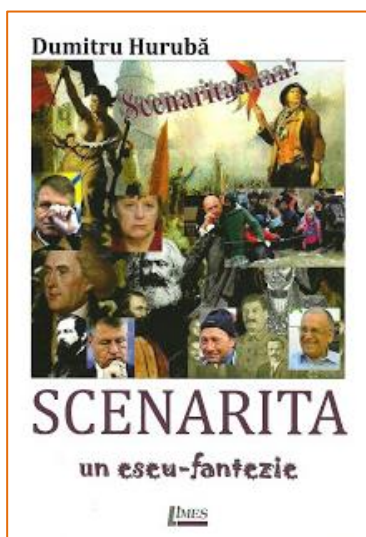
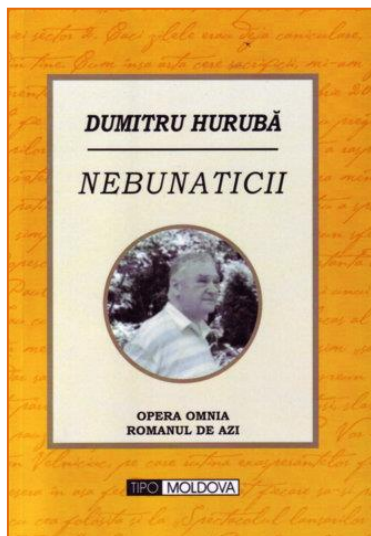
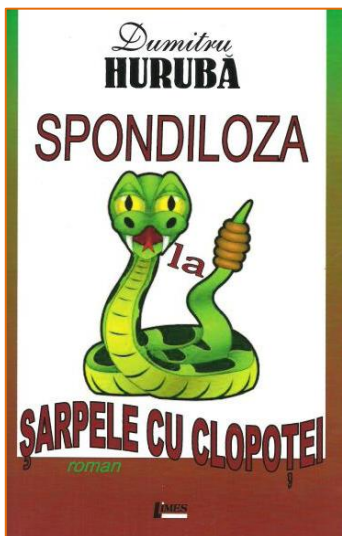
Afiș aniversar, 2014

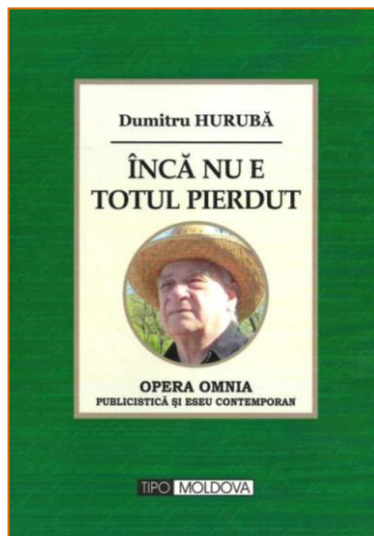
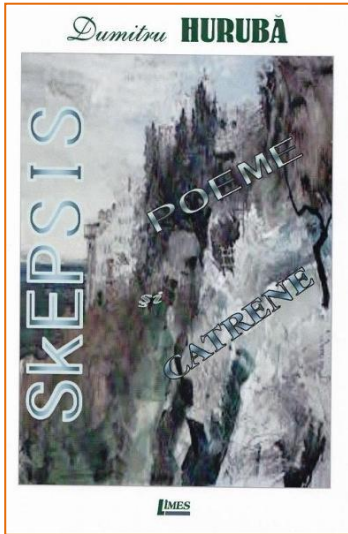

Cărțile, semne și vorbe în Piața Centrală

Afișe de prezentarea cărților și diplomă

BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ „OVID DENSUSIANU” HUNEDOARA-DEVA
DEVA MALL
organizază

LANSARE DE CARTE

DUMITRU HURUBĂ

ARANKA-NÉNI
sau
CANAPEAUA CU SCĂRȚ

IAGO
SFORĂRIE DE LUX

7 februarie 2013, ora 16⁰⁰
Incinta Deva Mall,
etajul 4, Salle d'Or

Parteneri media:

Cafeneaua
Jos pălăria

Partener media
glasul Hunedoarei

BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ
„OVID DENSUSIANU”
Hunedoara - Deva

vă invită la

PREZENTARE DE CARTE

DUMITRU HURUBĂ

DUMITRU HURUBĂ

BATE VÂNTUL PRIN CĂMARĂ

Dumitru HURUBĂ

Casa de Nebuni

romani

Cafeneaua *Jos pălăria*, joi, 21 ianuarie, ora 18.00

Premia Municipiului Deva

Centrul Adreselor pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Hunedoare

Festivalul Internațional de Umor
LIVIU OROS
12 - 13 Mai 2016 - Ediția a XVI-a

2 zile de tot risul
Unde? Evident că la **Deva**

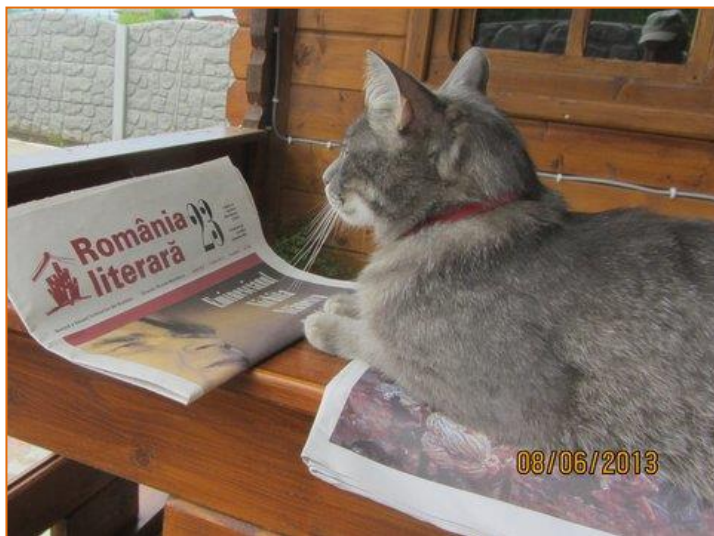
• 12.05.2016
Fostul Casa de Cultură, ora 19.00
Șansa cea de pe... umf! Cu toți la vot
Salonul internațional de cartouzi „JUMĂREVA”
Juriul: HORIA CRISAN, LIVIU STĂNILĂ,
COSTEL PĂTRĂȘCAN, CRISTINEL VECERDEA-CRIV,
GABI RUSU!

• Inedit și pentru prima oară:
JOCURILE OLIMPICE ÎN FILATELIE
Imaginați grafice - Master design UAP - Coord. Prof. univ. dr.
Cristian CHEȘUȚ
• LIBREISS... OBLIGE!
Lansări de carte amuziciste: Dumitru Hurubă, Cornel Udrea, Liviu
Stănilă
• RADIOGRAFII GRAFICE - CRIV & GABI A LA MINUT!
Sala Liviu Oros, ora 20.00
SUPERRECITAL ÎN GRAFICĂ MUZICALĂ
cu Costel Pătrășcan și Daniel Iancu
13.05.2016
Colegiul Național Decolăb Deva, ora 11.00
Despre amor cu seriozitate - întâlnire cu scriitorii de satiră
Cornelia Deva, ora 17.00-20.00 - CRIV & GABI pentru la minut
Căminul Deva, Platforma de amuzic... ora 20.00
SUPERRECITAL ÎN GRAFICĂ MUZICALĂ
cu Costel Pătrășcan și Daniel Iancu

*Dumitru Hurubă (scriitorul) și Mircea Petean (editorul)
la
Salonul Hunedorean al Cărții – 2017*

*„Motănicu” –
prieten vechi al scriitorului Dumitru Hurubă*

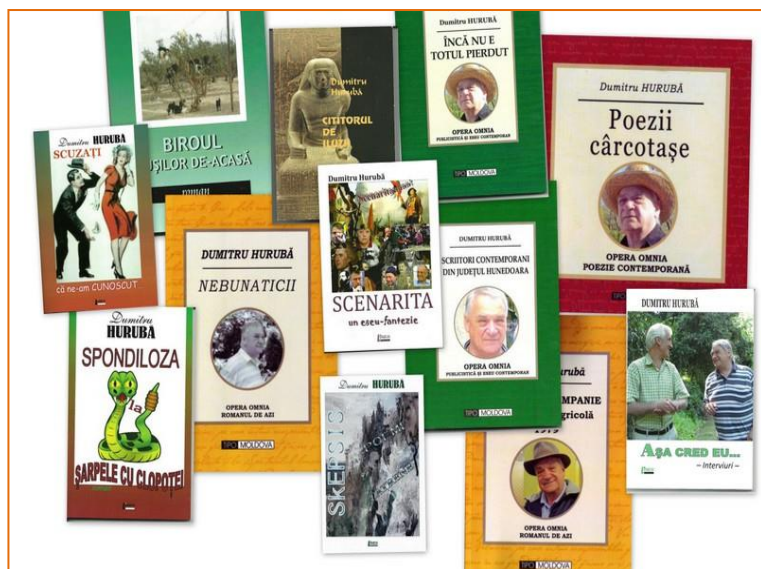

Colaje

*Dumitru Hurubă și Mircea Petean
Constantin Stancu și Dumitru Hurubă
la Salonul Hunedorean al Cărții*

*Dumitru Hurubă
Ioan Barb, Dumitru Hurubă, Constantin Stancu,
Raul Constantinescu, Eugen Evu
Dumitru Hurubă – lansare de carte, Deva*

*Colaj –
Cărți semnate de Dumitru Hurubă*

CÂTEVA NOTE BIOBIBLIOGRAFICE DESPRE AUTORUL CĂRȚII

Constantin STANCU

Data și locul nașterii: 2 noiembrie 1954, Hațeg.

Domiciliul: Hațeg, județul Hunedoara, România.

Studii: Facultatea de Drept din Cluj-Napoca, 1988.

Starea civilă: căsătorit, soția Rodica Stancu.

Ocupația actuală: consilier juridic. Vechime în muncă peste 40 de ani. În prezent: pensionar.

- Membru al *Uniunii Scriitorilor din România*, Filiala Alba-Hunedoara din anul 2009.
- Redactor al revistei „Nova Provincia Corvina” – Hunedoara în perioada 2001 – iunie 2010.
- Redactor al revistei „Contraatac” – Adjud, redactor șef: Adrian Botez.

Activitate literară:

- Debutul publicistic: septembrie 1981 (concomitent). Genul: poezie. Publicația: „Brașovul literar și artistic” – 1981; Revista „Orizont” – Timișoara, cu o prezentare de scriitorul I.V. Martinovici.
- Debutul editorial: Timișoara: Editura Facla, 1988 – editor domnul Eugen Dorcescu, cu volumul *Fructul din fruct* – poezie, în antologia *Argonauții*.
- Colaborările literare: „România Literară”; „Vatra”; „Transilvania”; „Luceafărul”; „Orizont”; „Orient Latin”; „Provincia Corvina”; „Ardealul Literar și Artistic”; „Semne”; „Arca”; „Opinii Culturale”; „Obiectiv”; „Observator” – Munchen; „Cariatide”; „Reflex”; „Unu”; „Viața de pretutindeni”; „Vatra Veche”; „Citadela”; „Discobolul”; „Contraatac”; „Algoritm Literar”; „Viața Românească”; „Boema”; „Feed Back”; „Astra blăjeană”; „Sintagme literare”; „Contemporanul”.
- Revista electronică „Agero” – Germania, redactor Lucian Hetco.
- Revista electronică „Rețeaua Literară”.
- Revista „Vox Libris” – Biblioteca Județeană „Ovid Densusianu” Hunedoara - Deva.
- Emisiuni la Radio România Cultural: 21.04.1983 – *Poeme la Densuș*; 29.05.2016 – *Vadul Ars*; 23.09.2017 – *Arhivele de la Hațeg. Monografii, legende și vivisecții*.
- Emisiuni la InfoTV Hunedoara: 19.05.2015 – Cărți, personalități, confesiuni. Portret de scriitor.

Premii literare:

- Premiul revistei „România Literară” la Concursul „Lucian Blaga” Sebeș, 1983.
- Premiul revistei „Transilvania” la Concursul „Lucian Blaga” Sebeș, 1984.
- Premiul revistei „Unirea” – Alba Iulia la Concursul „Lucian Blaga” 1986eanu.
- Premiul de debut al Editurii „Facla” 1988, pentru placheta „Fructul din fruct” în antologia *Argonauții*.
- Premiul revistei „Discobolul”, sub egida Filialei Alba-Hunedoara a Uniunii Scriitorilor din România, pentru poezie – anul 2010.
- Premiul Editurii Rafet Râmnicu Sărat și Asociației „Renașterea Râmniceană” pentru romanul *Pe masa de operație*, 2011.
- Premiul Filialei Alba-Hunedoara a Uniunii Scriitorilor din România pentru evocare literară, cartea *Arhivele de la Hațeg. De la neantia la vârtoarea sufletelor*, Alba Iulia, 2011.
- Premiul Filialei Alba-Hunedoara a Uniunii Scriitorilor din România pentru lirism esoteric, cartea *Etemenanki (Ultima săptămână)*, poezie, Alba Iulia, 2015.
- Premiul „I.D. Sârbu” al Filialei Alba-Hunedoara a Uniunii Scriitorilor din România pentru proză, cartea *Vadul ars*, roman, Alba Iulia, 2017.

Publicații. Cărți pe suport de hârtie:

- *Fructul din fruct* – în Antologia „Argonauții”, Timișoara, Editura Facla, 1988.
- *Păsările plâng cu aripi*, poezie, Timișoara, Editura Helicon, 1988. Antologie personală incluzând volumele: „Crini de nisip”; „Păsările plâng cu aripi”; „Dincolo de retina apei” – 122 de poeme.
- *A privi cu ochii inimii (Poemele roadelor)*, Deva, Editura Polidava, 2002. Colecția revistei „Provincia Corvina” – poezie creștină.
- *Pseudo-Imobiliaria - Afacerile lui Dumnezeu cu omul*, eseu, București, Editura Carpathia Press.
- *Pomul cu scribi*, antologie de versuri perioada 1983-2006, Timișoara, Editura Eubeea, 2006.
- *Ecou de psalm* – secțiune în cartea de antologie de poezie creștină „Harfele Harului”, Deva, Editura Corvin, 2007.
- *Poetul la castel* – cronică, eseu despre opera poetului Eugen Evu, Vulcan, Editura Realitatea Românească, 2010.
- *Arhivele de la Hațeg: de la Neantia la Vâltoarea Sufletelor* – antologie neterminată despre operele scriitorilor din Hațeg, sau care au scris despre Hațeg, Vulcan, Editura Realitatea Românească.
- *Pe masa de operație*, roman, Râmnicu Sărat, Editura Rafet, 2011.
- *Dictatura toleranței la Ștefan Nemeček*, evocare, Târgu Jiu, Editura Măiastra, 2012.
- *Greutatea gândului nerostit*, poezie, Vulcan, Editura Realitatea Românească, 2012.

- *Cu fantezia pe fantezie călcând*, poezie, Sibiu, Editura Cenaclul de la Păltiniș, 2013.
- *Etemenanki (Ultima săptămână)*, poezie, Sibiu, Editura CronoLogia, 2014.
- *Lecția de umor și viață în opera lui Radu Igna*, istorie literară, Sibiu, Editura Cronologia, 2014.
- *Fructul din fruct (Adio, ne vedem pe străzile de aur)*, Antologie 1988-2015, versuri, Iași, Editura Princeps Multimedia, 2015.
- *Geamantanul cu privire (texte după texte)*, note literare, Râmnicu Sărat, Editura Rafet, 2015.
- *Vadul Ars*, roman, Râmnicu Sărat: Editura Rafet, 2016.
- *Adrian Botez: Ceasurile vechi bat mereu ora unu (Un român sub semnul Premiului Nobel pentru Literatură)*, note literare, Râmnicu Sărat, Editura Rafet, 2017.
- *Arhivele de la Hațeg. Monografii, legende și vivisecții*, note literare, Sibiu, Editura CronoLogia, 2017.
- *Breaking news pentru absenți / Breaking news for missing people*, poeme. Colecțiile revistei „Orizont literar contemporan”, Iași, Editura PIM, 2018.

A mai publicat cărți în format electronic și este redactor la revista electronică de cultură, literatură și teme practice: „*costyabc - hatzegworld, câteva cuvinte ca semn*”, la adresa

www.costyconsult.wordpress.com;

precum și blogurile:

www.constantinstancuscrib.wordpress.com;

www.arhiveliterare.blogspot.com.

CUPRINS

În loc de prefață, cuvinte ... potrivite _____	5
Dumitru Hurubă – membru al Uniunii Scriitorilor din România _____	9
Am primit de la Dumitru Hurubă _____	19
Cu sacoul ros de molii _____	25
Scurt dialog cu Dumitru Hurubă _____	29
Câteva note literare, cronici și texte despre cărțile lui Dumitru Hurubă	
Crime și strălucire _____	33
Cronica lui Mitică _____	36
... În fața televizorului... _____	40
Amanți de tranziție (Atenție, se filmează!) _____	45
Țiganiada astăzi _____	50
Capcane pentru intelectuali _____	54
Cobaii _____	58
Evadați din Clexane _____	64

Tablete și alte texte de Dumitru Hurubă _____	69
Cititorul de iluzii _____	74
Canapeaua pentru liniștea domnului Matracuciu _____	79
Biroul dușilor de-acasă _____	85
Jurnalul unui pisho-filozof _____	90
Hunedoara literară, lista lui Mitică _____	95
Dumitru Hurubă: Glumim, nu? _____	99
Tristețea umorului la Dumitru Hurubă _____	105
Skepsis: Tablouri din perioada tranziției _____	111
Noryna, narațiunea între dragoste, umor și speranțe _____	117
Anexe – Memoria fotografiei _____	123
Câteva note biobibliografice despre autorul cărții _____	137

În spatele umorului lui **Dumitru Hurubă** există multă seriozitate și tragism. El simte tragedia umană mai bine ca oricine, dar știe că peste mizeriile vieții se trece cu un zâmbet și că un pisoai poate fi un personaj principal în drama politicii românești și pentru spectacolul mediatic.

Și trebuie să recunoaștem: umorul e o problemă importantă, presupune multă tristețe și detentă. Fără umor am fi o specie pe cale de dispariție...

Constantin Stancu

ISBN 978-606-799-277-9

